Sammelhandschrift, medizinisch - Cod. Rastatt 56

Menzel, Albert

[S.l.], [Anfang des 17. Jahrh.]

In anatomen corporis hum: prefatio

urn:nbn:de:bsz:31-284585

IN ANATOMEN CORPORIS HUMANI PRAEFATIO

les ijs Medicos, ait, ed gat.ª corporis
ura ignorantes, q in lectica vter
ciunt, vel q sine prouide prantica
o se committunt. quū e fieri pd, vt mae
bicite ignarus artifex, circa eam gbè
rare possit? Quare cū corpis gstructio
Medico ad propiorum suae sive notitia cur nessria!
ad morborū cognitione apprime sit ne
a, nyc nō chyrurgo Medico, cuīg officū
secare, ne ij. arteria vel tendonem
o dissecet. Opaepretiū ur, vt Medicina
si Anatomes cognitione diligr amplec
. Et in ea se inprimis exercant.
nō cū Anatome zplici modo assequat
trina, q cuīlibet partis naam, tenga
ru, Actione et Vsū declarat.

Ignorantes Anatomes quib. similes.

chyrurgi officium e secare.

triūg modis assequ. s. Doctrina

2. Inspectio 2. Inspectione, q partiu dissectarū ig
situ connexu, conexiorem, et n. oculis ob
ijcit, cuq habet, vel figuris, q n ming p
fos iuuant, qua peregrinantes tabul
geographicae, vel melig ipsa corpis vn
3. opac. dissectione. 3. operae, qfulit. e. Gal. ex
Administrationū Anatomicar: ei qui ne
tomiis incumbit, manu operi admoc
nec quidem p priys manib pelle ante
pigeat, fit. e. vt accuratig partiu co
ingrat, earuq cognitione fruatig rotu
vt igr his oib modis hac cognitione m
paratis, prigam ad ipsas dissectiones ei
ones deveniat. Breue qualibet partiu
historia vobis enarrabo.

Tota ergo hac tractatio, in duo corpa
In primo de sceleto, seu arido carne
noc. et de tota ossium compage dsen
Huig corpis tres faciency sectione. In p
Ana

omeri quæ agemus. In 2do de ossium in
In 3o de eorundem particulari cognitione
ng. In 4o corpore, de cadavere recenti
ro et completo agemus. Qd ordine Anta
io m.q. dissectiones partiemur.
t de ventre interiore 2.a de thorace
capite. 4a de artibus. In quib. oblig
nib. partes singillatim examinabimus

PARS I.ma

RIMI CORPORIS sectionis PRIMÆ

Quid est Anatome?

me a verbo græco ἀνατέμνειν i. e.
munite et iterum dissecare dr, qrq
d nihil sonat, definit corpis partium de fro Anta
ata et repetita, nec in artificiosa domina
gua oratione se sola opus dnotat,
sufficiat, ad plenam partium cognitione
m Anatomes integre applicanda, ideo
defro quærendum e. Ste. sola sectione

usus et actio partis ñ posset dignosci, ñ pariter
causas ac vsus accedant. Ergo Anatome de
defic pfectus corporis humani dissectio cũ vsu et
hũ habitz. eio cuiusq partis naturam et causam investigat
administrata in partes hũ simplices ac co
tus ad earũ pfecta cognitione. quae de
completitz, theorica simul et practica
Ex hoc vero Anatome Medicis huius ar
Anatomicus dr, qui magna dexteritate et
practico usu res nouit optime dissecare
Anatomicus q dicatz.
eam diuidere sine ulla laceratione
naturam et causas rerum euolueare.

PARS 2da

Quomodo diuiditur Anatome, qd sit subiom, qs finis, q sint instru

Diuiditz Anatomia in vsum ocuiu totius
diuisio Anatomiae.
poris, et particulare qte alterius par
Cerebri, vbay sic diuiditz in multa

ctica, et theorica seu dissecuriua
cuiusq. partis causas inuestigat.
et partiri eadem partes, q corpus nostrum partitio
unt in ὀστεολογίαν seu sermone de ossib. Anatomiae
logia de carnib. q Myologiam seu Myo multiplex.
fibram sophendit, Angiologia id
sermone et venarum, arteriarum
morum, sphanologia id est nervorum gli
eadem quia similiter solent ple
natomiae lectiones usurpare, in
is corporib. Habet et q subo Ana subm quale
tis. q. Dolibet corpus Atis, tu Bruti
minis, sive Viuens, sive Mortuor.
ticular et adeqnate corpus Dum
vel recen et Arida, vel recens et
ru. Laurentius parte Anatomiae Laur. subm
sserit, sed male, cum subm in possit quale gestiat
nondum e, sed pars mihi, qua corpus d. uetz.
apparet. Verum possumus dicere

6 qd pars & subm inadequatu et partialem
hebet circa illa varia ingrit Anatom
In Flocku ne corpus hoc gestiones regrun
q gestiones in eligendo
ut sit mortuu n vnu, integru n vno
cpe regrant ut mutilu, suffocatu vel suspensu, ne
n morte ghumptu, mediocre in ostu
et statu, denq ablutu et rasu.
In Italia reos et morti damnatos quos
Mos Italorum in disse candis subg.
Romi hnt destinatos opio ad zij velij
solent enecare vt corpq integrq habea
gyelatis spiritibq partes quelibet magis
recent.
Finis Anatomes vt partis quelibet re
Finis qs.
cognoscatq, sine vt compositio, figura
Ad morborum curaem vsq pagen
Infra ne sunt ad nesciendem tria
Infra quot.
Acus et filu Cultorum varie dsp
formulae & varietate partu et
parvii magni mediocres et uti

y secantes et chalybe et ligno buxeo 7.
omoditate regunty forcipes styli, Hm
scalpella, serrae ad ossa dividenda ad commodita
gia tubuli ad inflandu vasa ut intestina gm tria te plurain
t resecta. Malleoli gmb. cu cultro regunty.
separanty cranii prig sem divisu
nma alia t gmib. vesaliy l. v. fue
nie c. vit. y ad ornamentu et mai
moditate solu desiderant.

PARS 3.a

d corpg, qd pars, et qmo dividatur. qud gps.
s hum. est organisatu ouum gsce corpus
tu variis partib. sup alia structum
nino vorgy parentis gentu et gsr
ut una nonatis aptu fieret domi
Dividity autm st ypp.e in Continentia dividity
cantes, Contenta. s. humores et inpe corpg. edm
ientia id e spus, inter in partes Hipp.
ans et organicas distribuity.

Anatomici universu corpus secant in tru-
ncum et artus. Truncus tres regiones sive
divisiones seu ventres. Infimus venter a cartilagine
ab Anatomi xyphoide et pube circumscribitur, Medius
eis fit in Truncum thorax claviculis seu supra xyphoide
et artus sursum terminatur. Tertius seu caput
sive seu clavicula extenditur, Artus
et pedes comprehendunt.

Partes, particula, membra, loca sunt
ut idem e, si generatim volumus definire a
gal. dicuntur, quod totum corpus complet a
partis designat. Et ut si gyrus partes ut sunt o
nitio. ne quaeramus, pars dicitur corpus tot
ness cui vitae gimnatis et ad illius
functionem comparatur. Et qua dicuntur
sicuntur spiritus et ros humores qa sine
Spiritus et humores sunt partes. corpora, solida, sed fluxilia, humores
sed partim alendo
Qua sunt et adeps, gestamina a naturae
ores cili et ungues. Pili quoque et ungues etc. Eyeneo

qa

ea vita cū corpe n̄ varient nec ppriè
tur, ideo nec inter partes numerant.
fiunt at partes in Simplices et Compo partium
. Simplices ab alijs dnr Spermatica similio.
similares, quanqm hoc nda plurimū
se differant, qdam. c. sunt simplices
es vt caro simplex, q n̄ sunt spermati, caro simplex
q à semine n̄ crit sed à sanguine sensu tn̄ si
u ptica sunt similares sensu, q tm̄ mutang.
Composite vt sanguis, vena, nervi
teria vt testatur Gal. l. 16. d vsu partiū
ositas pariter medii cōtrarant organa
ns seu instrumentaria et dissimilar
tive ytusione effugiamus. Similares similarū
tes dnr, q n particulas totis similes partū defio
tmq spec dividunt et hoc sunt ex plos
sunt vere simplices, vel Composite.
sensu tn̄ similares dnr.
nplices dfiniunt, quam q hlet porio

substam non et forma tota retinet
et q. in partes diuersi generis secari nequ
Ja. Deferis verba sic intelligi debent
quo verba definitionis intelligant.
q. tibi pars ostis formam et substam
non ostis vere obtineat, qd in partib
compositis ee n pot, quam qlibet pa
substiam et non diuersu retinet.
Vltima verba volunt qd in alias partes
semine vel sanguine genitis diuidi
queant, hoc modo. c. simplices diuersi
specie compositurum, omnis si respicia
subdinisio sanguine et ota ex quib. fiunt, diuersi
partium composite. Hae rursus sunt genis ab
simplicium. sunt spermatice, alia carnose. Sper
simplices sunt, ossa cartilagines liga
simplicesta, fibre, membrane vere, spera
spermatice. Dulla cerebri et spina. Carnose
caro simplex, musculorum et cordis
similares materi. Similares ptes sensu q con
sensu q. hte sunt, venni, venae, Arteriae ta

es cutis numerantur.
similares seu organicae dicuntur, q. ex
ib. diversis genus gestant, quae ad autem dicto dissi
dliae efficienda a nau componuntur similarum
t oculis manus etc. ~~ita~~ earum statuunt. 7.
es primis minus conspectam fruti emus
vena, arteria, nervus, 2d magis compesti crines 4d
ut digiti. 3d ut manus, 4d ut brachium etc. partium
t, thorax. Alia quae admittit dissimilarum dissimilarum.
partem ad eam divisio, ut alae sint, q
ut ut sunt tres primae partes cor, ce tres primi
m iecur, Alia negunt, ut venae, arteriae pes partes
i, q primis subsumunt, Alia nec cor cerebrum
nt, nec negunt, et sunt similares pte seu.
dicit, quam dissimilaris pars dicitur quaestio
anima, cu. c. similares organica sint
eam aptae structura habent, ad quae dicta
anum dicit, id peculiare sibi edere solutio
slot, ito ptes dissimilares, cu suis actio
s edant, ~~np~~ apta partem diversam

compoem et structura, organica vocantur
cartilaginea actio a sola organisatione dependet
vt oculus ~~pp~~ ipsius structura videt, manus
apprehendit, pedes gradiuntur et sic de alijs
similares vero omnis structura obtineant
verum tam actio ab illa nullo modo dependet
sed a temperato cuiuslibet ptis genio et ita
similares dicuntur nec organica genio vocantur
ordinis. Sunt quoque hoc modo distinguunt partes
similares, si quidem merito eas opponunt
vt nutritionis, dicuntur organa sensationis,
respectu actionis genere partis compositae
autem organa mixtorum; verum et quia
cum actio similarium a structura non
dependeat, sed a temperato, sic dissimilarium ex
organisatione geniat merito hoc
na vocantur, non ab illa.

Finis huius
sectionis.

si ergo pars organica spectetur ex structura et aptitudine compoem genet.

definitio partium similarium et dissimilarium.

PARS I.a

Sectionis 2.a de ossibus :

Quid est os, et quomodo diuidantur ossa ?

a ab rsto dicta qd ab antiqs crema cur ossa
, æstimant à Gal. l. 1 de Hip. animantis duant ossa.
s durissima, fucilissima mycq tenet corm cofo
a. c. corporis fulcrū cc debebant
aum fortiū par erat, q corpi fustinēdo cur dura esse debeant.
esset, cuiy mudi e dura et sicca. Amb
uuert. Completa ossis defectum affert
ossa sunt partes similares cum Laurentij
tima et frigidissima ex semini completa defe.
amento genita à semine formati
e vim caloris innati ad corpus stabili
ntū et fulcrū. In semine duo gli
ntij, humor vt-mau, et spy tenuis ne gliditatis.
ma, à qua fit os actio q duo.

Humoris seminalis duae partes

in ipso semine edit: humore duae ghe
uent partes vna crassior et terrestris q
in se aliqd pinguis et aliqd glutinosi
Vbi plus pinguis cum glutinosi ale
ants ossa ex stip. l. d hac hum. alter
tenuior o, sine hydior seu aeria in
tiu nobilia compoem cedit. Temp
ossium ossis ex eorum gsensu frigida et sic
temperies quidem vere generatione mane, tu ipa cal
lis.

alsenta humiditate za ghumpta e
ita accipiendu vt intelligamus hor
et completis ossibus qui in hoc ghistent
vsiunt, in ati qui in tenello inta
existunt, q gdm nondum sicca sunt,
valde humida. Quoterea temperies os
hic gcertet qui solu maam temin
dnotat, in ati ostenq illa gnunta
ritui et calori, hic e vnc calida
dolerent dii. Dura et sicca cuadri

ossa

à calore, q pp diuturna actione ex
orga mora indorsa pinguiq. substra
e exsiccata, vt urere vdatq, q modo
thizenda stipp. q ossa p adustionem
ris gigni asserit.

tinis ossium
ipsoq.

is ossium ipsoq, vtis et particularis
s sensibus vtis, vt ossa corpi stabilitio
nt, rectitudine gaudient, ne hoes ter, vtis usq
ta more repere cogerent, figura qualis.
rum tribuant, q ossibq. e. reliqua
es figura cuiquam, vt dst qub. l. ad,
ustat. Anatomicar. c. 12. cu et idem
vel thoracis amplitudine cordis
itales ptes esse mari. Artes 2. d. q ac
um q ossibq accretionis modu fum,
a ab illis corporis qualitq et inere, proceritq
nti mota dependet, q quo vsu con cpsvnd
ut q m sit vtilis et rectia ossium cq
tio. ossium tota compages q in

ossium scelotō visitur, dividitur in hos ptes compages
in tres omnis
dictur partes os, et maxillam vtrumq; intelligimus

Trunci et artus; Capitis nec calva

In trunco tres ptes sunt spina et os innominatu. Artus manus et pedes complectuntur

PARS IIa

Quæ sint proprietates ossium naturalem constitutionem consequentes: quæ sint illorum differentiæ.

similia pri cognoscendo

Iubet Hipp. lib. de officina medici vt similia cognoscamus prius, dein dissimilia, hanc naturalem cuiusq; partis constitutionem noscamus, vt si qd pr naturam accidentium accipiamus. Ossa igitur in viventibus

os in viventibus quale sit dicitur

Ac hos, dd ac durum, molle. et de affectu os ostendit, qa negat ossa probare & prius, foris unctuosum non aridu, qa hoc intemperiem mutat,

Cum hi

ꝛ sed rubeis albamantis particeps, ni
andidu galoris ꝓtertu, sicut rubru
uum, sic et nigru carie et sydera
estendit. Sensus eppors qa si sentiat
n eius substia latet, ꝯcanatu debet
anilentu, vt medulla ad nutrem os aur cra
qa solidu et giratu corpy si fuisset, natu.
lin putrisset et granig et pigrig
disset. In extremis cartilagine cō,
d faciliore motu, qra si destituat
monet. Membrana prostio obdui
ne figuratu aliter. c. ꝓpanatu et ma
natu corpus cutiones labefactat, cunti,
lacabile sit eportet na diuisu frate,
essura adec estendit.
iffree ōes sm qut.u a trib. ꝓmunt vnt ostium
quante et figura. Hoc substie, alia diffree sumant
ristima vt lapidosa, ꝓ alia mollia spo, ꝓ. a 3b. substia
t Ethmoida et Epiphises ꝓ alia dura gnte figura
t reliqua. Sm quantum alia mag
ia parua et Mediocria, ꝓ alia pari
gard brevia, lata, angusta, crassa
; ꝓ figura alia rotunda, qdrilate
ra

Trilatera et similia. Ad figuram vero
canitas levitas et asperitas ita vt alia
cana, inter quæ alia gerunt moles
vt magna ossa femoris brachij et
alia in gerunt vt ossa nasi et aurium
solida, q vel talia ob apparent vt os
auricularum, alia qdm solida appare
foraminib. multis intq quia vt ver
corpora; alia diffra solent à plur
tonicis dsumi à situ, motu, sonu, e
alijs modis, q vt minuere sunt ne
tonre essent cognitione minimé g
ido prermittenda,

PARS TERTIA

Quæ sint partes in ossibus gsidera

Quia vò ad musculorum tu origine
Actione declarandu, et ossium ptcu
one assignenda qdam nou intr Anat
q in ossib occurrunt q diuersas ossis ptes dsign
ghidrantis prigym altu progrediamur, d ijs e ag
nica occur
rant. In ossib. ghidrantur vel ptes ipsorum g

vel ꝓtuberantes vel cauae, vel sut 19
ae, q̃ illis adnascunt et quasi cap,
es annectunt; Partes ossis ꝓpria ossis partes
antes appellant à Graecis ἀπόφυσεις ꝓpria sunt
et ἀποφύσις à latinis ꝓminentia apophises.
ssus ꝓdutio ꝓcessus tuberantia
s ꝓpria ossa sustinẽt planã protu
ro modo quo op arboris truncorũ,
unt; sn cũ usu à nãu comparant
ad comodiorẽ ossium articulationẽ, usus Apophi
tutor. originẽ et insertionẽ firmã ses.
cũ ad quarundã partũ muninẽ
nae partes seu cauitates ossiũ ꝓdiver
modo diuersa sortiunt nõa, nam
ae sunt, vt in Ischio qd illi Graecè, la
cetabula dicũt, sic sustrianae xotuly
vordes vocant. Ambas has cauitates
as Hipp. solet appellare; sed vtrq; lib.
sunt. has voces ꝓtulit, sicut lis
i assimilat vtrq; hae cauitates ꝓcessus sunt
undae, vt in Ischio, vel obliquae vt
vertebra vel vna oppositae ossis

genuinae sunt. vt in ossibus tibiae, et digiti
vel trochlearum quem referunt vt lunatus
cantus vlnae admittens. Quartus vero
epistrophis adnatae graecis Epistrophes quas Gal. vocat alogo. i. appendices.
Epistrophis dicimus ossis cum altero ~~p~~ synarthrosis
synarthrosis, velut ait Gal. ossis cum altero
vnio. Illa at. vnio vt melius fiat ex
cuiusq; ossis partes exaequantur et si minus
exaequantur ~~optime~~ vt fere minus fa
gyglimos ~~p~~ gunchonie ~~p~~ gingliscos tr, fulcra
ca e quae epistrophes at. ob varios usus naturae conspicuae
fere inuicem primis et mox e quem admodum articulorum
ingredientia motui efficiendo necessiam, sic. latione
iunguntur ut vertebrae. maxime magis ~~ossa~~, sunt columnae
epistylio secundo originis, quae ab ossibus
mis dura erat, vt hoc officium praestare possint
~~pp~~ gravitate, tu ~~pp~~ motu difficile mi
deo naa substantia alia spongiosa, parte
cartilagine in superiore externe obtecta
mutati. officium exercuit. ~~p~~ substantia mi
cartilaginosa adhuc exercit, partem ad
et motu indurata, et qd notandum mi

te, qua os cum ipsa epiphysi coniungitur
e et varicq. vt melius huic substrie iunge
ysis e ut ex epiphisibus lignis oriantur
nectunt, 3 vt in ossibus varij et nec
ceuli vnc gerant, 4 ne fractura
n ossi gingeret ad articulu pedat.
iny e nessio qm alij e qd spria illa
piphysis allm ossi p parat, et humore
et, epthema lubricat, vt faulior fiat
zophysis et epiphysis cum ni varies figures
ent, cellarum varietate hes ostituent
e in rotundu epiphysis vel apophisis
exapadu latine caput, si in acuta
exogony vocatur, si ex granulis minuto
tudine dilatatur dr texter latine cer
aput vel e magnu et longu vt in osse
vel parvu et depressu, qd xoredilor
. Cerviq vniq e ginis genuinq
. Coronu multiplex e & vnc figure
yzapordes id e Anchorce similis
lordes ostylu referens, Alia xatordes
ne proportionata, alia xozaxordes

Vsus epi
phisium

rostrum corvinum repræsentans. Ad quæsita
nent. cavitatem sigillia sive labra g
χείλη, q. si magna et alta ἀμβόνες or
ollarum similes, βόθρους oculorum sigu
spondentes dicuntur; si humilia et ὑπερ
es vocantur, q. labris buccarum et cuti
rotarum similitudine redent,

PARS 4.a

Quis sit ossium gnexis et syntax

Licet ante tanquam ex nexu integrum
reddat, ea tam demptis variis partib
nonnullis nonnullis connexe luct. eadem q. in ossi
gnexio tota graeca dr. Syntaxis, συντα
νοῦ ὀστέλεος. Hæc ossium gnuntio
ossium gnuncolgynna apparet, q. p. συντάξιν
ctum ἀρθρον colgynna q. p. articulum gnexitis
ot. graece ἄρθρον varias anceptiones
gb. omissis ὑπ. dicemus qd ἄρθρον cum
ἄρθρον hyfal. ob. bemitates ossium, q. dum gnuncu
articulum efficiunt, qr. finitis articula
ossium structura, in qua duorum ossium
sese tangunt, et tota articulationis

23

articulgd

gnom gtutu gsistat. Gal. lib. 4 effib.
efinit articulu nadtem ossiu structu
bitr hu gdam rcteriei ofendunt ẹ
u articulu gminitione ossiu cumq
re, vt ptr ex Melessio greco etymolo
lib. 4 naa hum. ἀγκῶν 4 vocat
ἀγκὼν qd e cleno et attello, gnā ac
portamur et movemur, sed ex ipso
ωον ossiu connexura mobilo signat
rticuli ossiu in motu gsistat, qd ex
e, l. 4 articulis cpte vidi pot.

Mart. vo. Sir spem ec articulaos negat
ny nac concepione bona ec cpstiti
e impedit quo miny stet diuisio
bonij à Gal. allata quippe si gsiste obscuru
iu gnopio gtigua, qut distinguit articulo mq
q gtinua appiant hoc à brevi
concepto ἀγκῶν ptr si vo ipsa
gtigua in se ipsa gsidret, qa contr.
mty 4 notamy, valet qa concepto
nec nata doctrina Gal.

Synarthro
sis vde cor
articulaõ qnā
natiu na
manifestu
vo motu.

Lysing.

Distinguitur ergo articulatio in layo-
draxyosis dr et in Astruta q brayxy-
diarthrosis stazthzosis dicitur articulatio cum manifesta
articulatio q aplos statuitur pa brazthzosis ingen
cum motu ma- tus excipiens q fundat et caput lo
nifesto ylos et in articulatio femoris cum ischio.
pa enarthrosis azthzodia cum cavitas suspiciens
ea arthrodia et prosseon vt in infenore maxil
" ossis pum. ge dr bryxthros qdo cor
gyglimos cipit et excipit qmo quingunt os
nostrum et portam. Hoc fit duo
vel. e rdm os ab uno esse excipit
simul, vel excipit vnu et excipit
Oriens exemplu apparet in cubito
posterioris in vertebris.
hos sunt modos pa zapy dr ide sutura
sutura qd positio e ossium qmodis vel simpl
et quadrupla qnstit serrata et ad vngula. vel
serrata qd vnguium sese subeuntiu figura ex
ar vt in ossib. petrosis visitur. ea harmo
nia vocatur id e articulatio q simplice et
linea vel obliqua aut circulare

uici giungunt. 3.a γομφοσις minus 25
essa clauis modo migrant vt inden
nere licet, alia γομφ Gal.i articulatio γομφωσις
ent, q̃ neutra ab illo dr, q̃ ē costum os instar
no et vertebris et sternum octo carpis figit. claui ossium
; alia articulatio ὁμαρθρωσις vocatur
nuatis ossium unio, q̃ qua ossa, q̃ duorum ossium Synarthrosis
timuant, et vnum fiunt. Hac ratione unio.
sine medio, et hic cum medio; q̃ sine
ostenditur in ossibus mollibus et synchondrosis
nibus apparet. quae cum medio fit
estit q̃ diuersitate medij, vel e c̄ syneurosis
et dr ὁμοιοσαρκωσις, vel cartilago et nonnunquam
γομφωσις vel cato dmij et vnuatis ὁμοιοσαρκωσις synchondrosis
ō in in pessum nonnunquam et elegantio synsarcosis
uus ossium diuisione a Recentiis
lata quam certo a vobis. Sed reiici
ex opto. Os ergo ante pars ultimum
nyit atq; annectit, vt nam ottan
nosse At duob. distinctis ad flexu

vtatur

vtuntur. Continui pars ἀπόφυσις vtuntur
sunt articuli et σύμφυσις quas σύντ
firmat et gnatit. Contiguitatis at
duae sunt differe, vel. c. γλιγνιτας & m
et tr articuli, vel mobilis, q σύμφυσις
putat, γόμφωσις duae sunt species diarthr
σύναρθρος. διάρθρωσις & essin gnat
manifesto et euidenti motu, σύνα
& giunctio cū loni et dfecū mo
species diuidit in ἀναρθρωσιν arthrodiam
γλυφον, exemplum ἀναρθρώσεως diarthr
in articulo glenij, ἀναρθρώσεως σύνα
exemplum & in articulac tali cū scapula
ἀρθρωδία diarthrosis talch exemplum
cū culito, ἀρθρωδία in ossibus carp
metacarpio σύγγλυφος diarthrosis
in articulo femoris cū tibia, σύγγλυφ
cū arthrodis in tali cū calce conn
ossis tib. articulis vesalius et Fallop
addunt, quae ἑτεροκινήσεις minime
cū os cauū ossis instar prunis
axem admittit, talis quae vertor
cū ii articuli visit, rotandi

r in articulo

σύναρθρος

c Trochide

qd cu

throsis et Arthrodia plurimis omnib.
iunt synglimos sed flexione et
one fiunt symphises quatuor sed symphysis
lanc mobiles, sutura harmonia gunt et sutura
epiphisis, quae spes supij dicuntur
stic tm fere guenit, qd epiphisis e
altero gnepio, et harmonia et su
rapij composita, in ambitu e. p
committunt esse integro p sutura
a, vt qbdam placet, p synglimon
e gnepio esse tu. e qdm vt iusto
rnos uto nata duorum mobile
e carnis, ligamenti, vel cartilagi,
copulat, qr. differarum non in
i gat. d unione addupi nq.

Sectio Tertia corporis primi
De ossibus in particulari
Pars Ia
De suturis capitis

m ad enumeratm ossium capitis transe,
d illorum gnepionib. p suturas agere

zpliues suturae
propriae et cos.

propriae veraq
fere reliquae dnr.

propriae verae
tres. p.

oppedit. Suturarum est alia sunt propri
nis, alia cos. propria, vel sunt vera, ve
vera, tres, contr respiunt, p.a. dr Coronal
cualis, Graecis Stepavia, q in anterior
capitis sita est. Altera Lambdoides ad
am λ. accedens, murcupata, q in p
parte capitis risit, cuiq addita
muticis retenib. cornua occipitis d
3a. dr Sagittalis graece oppe Sagitta
dys — q p capitis longitudine cap
et ab Angulo Lambdoidis incipien
dio cornualis desinit, qn pueris inter
in viris et mulieribus ad humas sp
prorepit. Hae aliquo suturae in qui
nis obliterant quinq et testatur
gal. abolets alijs fugit semp sagittalis
ant Eustachius et Columbus, q plures ca
habuisse aiunt, vti Sagittalis nullum
bat vestigium, cur id ita disponant q
suturae reddit rem Gal. q. d. ysptium
qa mpt dura menyx superni suturis ex
cesse, ne ipsis pondere gravarent vo
quocirca eidem dispersem ventriculorum
cellos

nt, Coronalis anterior ventriculi
gittalis medio, et Lambdoides q.
a vt nea formaret ωληλατε, interdum
ofas Media collocauit vt Cranij magis
latu instè separet. Falsa seu spuria
ne nomen n merent Squamosae dictae
veluti agglutinationes sint, squamma
re innuit, q pp situ temporales et
ant, Duae sunt ex vtrq latere, in
uat Fallop. qd si efficiant, reliquae pari
tfeunt, n è g; Coes suturae tres num
a ab occipitis coronis ad cana tpa
ine dorsu deflexa ad optimu usq ad
sit et totu os vniforme circundat.
uo tpum incipit et p media oculi
pervenens in sumis naribs definit
ore mapillae ab osse sincipitis dfin
tae duae a Gal. fel. gtant, qrib.
ores addunt 3a q os. ethmoides vnitq
inbit, et ab osse frontis secludit, qm
Fallop. Harmonia vocat; sic e
ere suturam, q in Cranijs natr

suturae spuriae q.

gibbulis gspiciunt, eueniet hu aliqto
fleant, nec appareant, in senib, in qui
febre ot. coalescunt, aliqdo, verū in sd
tate suturae deperdunt, sed et in qbus
suturae in furatr oio obliterant, sunt refert fr
aliqb. nullae hstor. ailium et Fratry pcta, qd bn
tingit, et qd observae dignū in harū
suoforamina supplenit nam, cum
suturā sita, q ot. cū ipsis suturis
vt optime notat Pareg. l. 4. c. 3.

Vsus suturarū varius, imprimis sutu
usus sutu suturae vt suligniū oppiratoni et mā
rum q fint menktie oppurgandae patent opity
dere q hic membrana dura annexent et superen
penetrant ad pericranium q uenis
vbis pupui habent. Alij sunt vdarij ne
tura toti cranio coiunct et q vt mdra
tory apposita in capitis mortis pcnt p
q vt vasa q a cerebro in pericranium d
deducant ognsu haberent.

PARS SECUNDA.

De Ossibus Capitis

ta os capitis qd cerebrū ptinet xgávior xgávior
qd sit veluti galea, cerebrū muni lat. caluaria
ne calua, et Caluaria nuncupat,
stem Cranij q capillis ptegit denota
ſn Cranio. s. pcipue ptinant hu ptinent in cra
Compos, figra, et vsus. nio.
hustia ossea E, crassa dura, et rara,
ad pr defensione cerebri nobilissime
narum facultū organi. Crassa vtq;
nurijs melius resistere ot. Dura interio
ter romb. partibus, quas explices laminas
s vocamus, vtſ. extenori laesa et corrupta
percussionib. et fracturis, et luis venere
bonib. accidit, interior q crassior cere
gro remanens, cerebrū ipsū pteruat.
et. Dura et solida in aegtis cranium in aegtis cranium
d magis vna pte qm in alia. ſn dura et solida
i parte duriq, in fronte mollis resist
mate tenuis et densis, in fronte cras
missura suturae sagittalis cū coronali

mollissimū et rarissimū et in pueris
cartilagineū cui parti solent pmitti
mortis diuturnis applicari g̃tū a Sal
Geckio et vesalio multisq; aliis dam
Doniq; cranii circa spa durissimū c
para porro e sutura cranij in medio
diploin latini medullariū vocant, q
hac sutura plurimū medullarū su
et sanguine g̃tinet ad nutritionem
Hac porca nectia fuit tu obscuritate
spiraēm, cū c. requiroēt crassitie
nio n deluit vnq; solidū fieri, ne q
corpi molestā attulisset, et solidit
piraēm cohibuisset; Cranij sunt o
ossū temperies frigida e siccaq; C
ossibus, quorū sex pro
os frontis, ossa duo bregmatis sengm
duo ossa temporū, et vnū occipit
cora ethmoides et sephoides d gt. post
latim. sed compeēm vocat; quoq;
hic ergo cranii posterior pte cū
bis, qn anterior cū vtraq; maxilla

Temperies cranij frigida et siccaq; C

fig

33

a Cranij cuplex est. vel est planum, vel
m. planum est illa in qua posterior et figura cranij
ori pars moderate extuberant, late duplex.
ng, depressa sunt, sphoriaq seruat
sed quatenus oblonga, fanta sunt
ntia in anterioribus et posterioribus partib.
millares processus et Cerebelli.
ga fuit ad latera cranij figura, vt sic,
brim, et caput ad latera oculi pen
. Rotunda facta est pp faciliorem motu
magis gtinerat, figura .e. rotunda omnor figura rotu
formate. ad omnem aspa
aspirma
tus figura quadruplex existit. 1a est cum
minentia anterior et 2ut coronalis fu
n qua protuberantia posterior et lat
dores sutura delets. 3es est in qua am
cutura seu eminentia et sunt, et cap,
medio attollitur sitq; cuneiformatu qd stongylos
figura multores gemmeiforsteneis
attingunt. In hac figura duae sunt
, q in modu X littera se se intersecant
rum est cu caput magis latu sit, qm

longe sunt Indi ex Peru solent [illegible]
genu figura rara in his nostris partib. ut [illegible]
observata quia multis vitiis Anatomicis, [illegible]
vesalio. Sunt et alia figura, q. ea ra[illegible]
ito pretermittenda. Refert Cardan. l. 8. [illegible]
ge c. 28. qd in India oriendentali inc[illegible]
"mnia post retens quadratu caput
qb. ab initio inter tabulas fiunt ita q[illegible]
fiunt ro a nea ita efformatu. Qua[illegible]
figura secetur, vel cum exteriores ptes [illegible]
riores. Exterioris ptis superior superius [illegible]
et lubria gpicit; Interior inegalis et [illegible]
nitatib. prominentiis exaspata cerni[illegible]
Interioris ptis superius gurga multis [illegible]
Syris venarum et vasorum exhalat. Inter[illegible]
canitates plurimas obtinet, qb. firmat[illegible]
tur. Ad figura reducit Canitas o[illegible]
tus, qr. et canitatib. Cranij. s. fossis, [illegible]
ty et sinibus gtractandis hic commody [illegible]
fossa cranij Fossa Crolint vallis qdam ossibus sun co[illegible]
vnditq gelusa. Fossa vel sunt exter[illegible]
vel interne. Hae sunt hoc dica [illegible]

orum minimae, duae aliae in osse occi
duae ad aures sitae, media magnitu
externa 14. reuenient, duae in palato
um supra palatum, duae in oculorum
te, duae pariter in tpum cauitate
auribus, caput maxillae inferioris
ntes, duae in apophysi ethmoide,
iq ad 6.a ginglymi foramen.
n & dnty vnuq pte pnis. Fora alia
unt externa, alia interna. Haec nu
ij. Coniugata et vnu trigon sine
ri, 1.u coniugatum in osse cribroso
d gnuis multiplex sit & vno tm nom
insella sephenoidis. 3.u optico nervo
uebat. 4.u nervos, oculu moventes ar
venulas transmittit. qd nu lacerum
hundu ur. 5.u portione 5.i paris intern
myelu emittit. 6.u 3.tii pari
ngu 6. 7.u 4.u par transmittit. 8.u gigl
no myrepsum pbet. 9.u Arteriam

Carotidem admittit. 10.um 5.um nervorum par
toni ad aures hauriendo inservit. 11.um
agile et veluti geminum 6.um nervorum par
one emittit et jugularis ac Carotidis
tunicula excipit. 12.um 7.um nervum hau
qd qdm obliquum est et deinde, quo citius
nervus 6.um pari committeret et amb
coherentes dorsum descendunt. 13.um
radice processus occipitis latet, et cor
venae et Arteriae veluti introduit. qd
dm desinit. Sotbrenum et vetum foramen
Hypogormalis est amplissimum qd ma
spinalis cerebri egredit.

Reliqui et pique plurimorum processus
q ramulos regulares externas ad sing
meningis transmittunt. 8.um externa foramen
nonis. qd in cantorum sequitur cornu
cavitatis oculi inferioris. 9.um in maioris
vli est glandula lacrymalis. 4.um in oculi
ex intima visit qd in os sternoides et cavitates
hendit. 5.um in palati pinnis. 6.um in fine
7.um in hiatu anterioris lateris rupis.

tor apophisin mastoidem et styloidem con
t fissura longa ⊂ sut sigmoidea, q vasa
t ad temporalem musculu decurrentia.
cavitas, q ab ore angusto in amplitudinem sing q!
humerantq. duo in osse frontis ad sugi
o in osse sphenoide, duo in apophysi mast
oideo meatui inservientes, duo in sug
illa. Denq ejus cavitas à nata, salise
ru sapientiae sedes et domicilium abeq
opternis futuraq.

PARS TERTIA

De Osse Frontis

tis gnecè κεφαλον barbaris coronulae et
vocatq. qd anteriore calvariae partem
q pilis denudatq. Huius substantia cpsta
gdam in medio et versus superiore parte
enalis futura desinit, denuq ud
ra, et sagittalis. Temporibq in quibdam duob.
apitali futura se naratq, qd nunc in pueris
e aiunt qdam Anatomici, qd in cadaveribu.
ou compos gestat cpdnab laminis, et

medullaris seu spongiosa substantia, figura sor-
cularis, in exteriori parte polita, in interio-
ceglis, quatuor fossis excavatis, quarum duas
interiores, duae exteriores et constituunt cau-
culorum, foramina duo in fugalis spec-
siny duo, fugalia prope latera, et aere-
mu ginent, per odores capiendos, et mem-
brana ad Voris formatem et explanation
Discriminat illud os coronali suturae et

PARS 4ª
De osse occipitis

Os frontis opponit os occipitis quod
dutu et fibrosu est, et nervosum, fis-
sissima et durissima existit, pugnae cinu
ubi tuberculum oblongum in star lineae oppo
nit, quae pte. 4 siny et membranae duae
rum sanguine et vitale spiritu deferentes
currunt. Vnum et ginium medullosum
pueris. 5. partib. diminutum, vt. s. et eorum inter
ligamenta oriant pro genesione capitis cum
et 1ae vertebra, componit insuper et duplicem
et medullio, fossis foraminib. supra excava
cavat. et in duas partes partitur, superiores, et in
fossicula ad sutura sagittale superiora extra

os in quib. foramen magnum infis, in quib
duae sunt apophises quas coronas qual. vocat
ibi antae sunt, in hoib depressae, et hic
li vertebra inserunt. Figura huius ossis figura huius
ssis, superiori parte exterius exasperatur, ossis magis
in multis quibusdam perforat, ad musculorum insertionem
interior pars cavitatis. et prominentis
magnalis. Circumscribit hoc os superiori
ctum Lambdoide, interiori ea linea a
e separat. Usus ut cerebellum tueat. usus os

PARS 5.a

De ossibus syncipitis

sinciputis, verticis, seu brachmatis graece
sub his cerebri copiosum et humidum
t. Barbaris parietalia nuncupant.
bet latere duo sunt, horum substra tenuior
ior e qui in aliis ut vapores melius egre
circa extremitates lateris ubi squamm
ossibus tempori junguntur tenuiores sunt
os occipitis crassior, ea tamen parte qua
sagittalis cum coronali, in puueris multa
cartilaginea, ita ut in hac parte motus
fiat et manifeste videatur, progressu

vero octutis hoc pars ossea cruabit: hanc
fontanella vel propria lingua tenue
ubi canteria affigi a chyrurgis solent
et quadrilatera figuer pars externa et ac
lubrica, interior varijs magis exasperata.
Secernunt hoc ossa ab alijs, anterior
coronali suturam, posteriori lambdade, a
squamosis suturis longissimis terminat
usus ad defensionem cerebri et vaporum
oris

usus huius ossis

PARS VI^a

De ossibus temporum.

Succedunt illis synciptis ossa temporum
aures situant, graece κρόταφα vocantur
appellant ea canities in ea parte ad
octavi annos inducunt. Substantiam sunt
parte tenuiore, inferiori durissima, or
illa figuer verat squamosum os, inferior
mucronate similis os petrosum et lapidosum
4. apophysibus et tuberum. ja tr. mastoideum
mamillaris, in qua sing. auditorij offerm
quae existunt 4. cameras, secundum pro
foris obiuncti auditorij meatus, et tympani
nati, cuius ambitus in recens natis macula
et exterius apparent cartilaginosi existit, inter

os petrosum quam sit

ad

41

[illegible] priori amplior, et [illegible] conchiorū
[illegible]ocat: [illegible] pelvim vocat, [illegible] [illegible] ampl
in huiusmodi camera exterius duo visuntur
[illegible] seu fenestellae, quarum una, quae ad [illegible]
tendit, basi stapedis occludit, alia apta
[illegible] quae medium occurrit. Haec insuper
[illegible]tomum et tria ossiculata gignit, quae [illegible]
[illegible]quam sua obtinuerunt nomina. Sed horum [illegible]
[illegible] quo partes hos ghibant, canda, malleus
[illegible] articulat, et duo processus, quorum
[illegible]or membranae tympani dicitur appendit.
[illegible]ior musculum et chorda oppidit.
[illegible] in foramine extructum, fundus est, sonders
[illegible] parte lata gignit malleo, interior pars
[illegible] processus findit in duo crassior et brevior
[illegible] alligatur. Altero longiori stapedi
[illegible]
[illegible]angulare existit et stapes est, in medio
[illegible] in ambitu striatum, basi latiuscula, fenest
[illegible]rfu ier. Variolus auditus pupilla stapede
[illegible] Quod foramen quod recludit hiatus honore
[illegible]u tradunant. Huma admirac digna
[illegible]ssicula a nativitate completa magnitudi

nec assequuntur attini in pueris mollior in
iuriora repiunt, q nec medulla nec ca
restituunt si columbo credimus. Item
in hiatu. et gladum aedibus structura nam
nit, vt species sonorum exquirentes, et tranquil
buit occludi a stapede ne aër in mollis
flatu solitus fiat. Impellitur ergo aer
tympanum cum note malleus movet, p
meus, ab inde stapes et fenestella
nu roborat, vt ex commotione ista pulsu
exputat aere internum ad sonum quic
que suspiri ad sensum eorum deferat, fuscu
et. ad distinctione sonorum in mimy
ad. veris articulatione.

Destrengthorum vsy e vt illis tympani
nets nec velitis soni appulsu disrumpa
et qa. in aedibus vti erat canitas et
q commodatur, n sufficebat vnu os, plu
fabrefecit. Nam in qb. canitas hac re
vt in theatris vnum sufficit. 3a. ca
labyrinthy vocat pt egressu varium
tactum, a gladiatoribus fodinatur, pt vanc
entes. Hanc ita nra disposuit vt a
cautior magisq sonoru reddereto

concha velut in aqua ingeminat
motibus mutambis languescunt.
a Camera dr Cochlea pp flexuosa
te testae cochleae similis, haec caeca
dum adita, nec egressu tibi, nisi per
stemic quae interposita ad meatu
auditorij tendit.
petrosi Apophysis dr styloides seu
des, ad styli formam et figuram. 3.a dr
flexa, q portione sigomatis g stituit,
a et inaequalis interiacens, interos
et os squamosu, q in pueris separat,
ltis indicat rudimenta huiusmodi.
camina et cavitates, q in his ossibus
sepiq ostendimus. Separantur ossa
eij et Anterij squamosa sutura
à coronali, posterij a lambdoidea,
ntis. Figura e semirotunda in esse
so aequalis, in petroso inaequalis.
u ossium mxe sperata pp meatum
rum obformanda.

Pars 4.a

PARS SEPTIMA

De ossibus capitis et p.o de sphenoide.

Os basilare seu cuneale graecis sphenoides quod cunei modo inter ossa capitis et genae se insinuat. Situ hoc in basi calvariae. Illius crassior et circa medium, integra quidem et solida oris quamvis integrum, in adultis hoc duobus similia et operculata, circa alas tenuior existit. Componitur ex 4. partib. quae in pueris suis sed in adultis nonnullum separatis vestigium non. p.a pars ab occipitis coronis vix digiti latitudine excedit. Altera pars sella turcica sonitis processibus pterygoideis definiuntur. Constat insup processib. tribus apophysibus tum in apophysi inter theigades qua velophoni alas attent. Interni chlinoides duae quae anitatis formant, quae in senore item lecti refert, velut sella equina replentant sella vocatur. Circa sunt glandulae quae pituita aequantur et foramina ossis sphenoidis in fine apophyses dumlit. Sed negant hoc quae Galenus et Vesalius et Walaeus. et p. vicina foramina pituitae operum glandunt, quae opera diversitate eorum

nos vero

45

ranysentiam glamy et nucè qdm vesalij
ni, cui in Cranijs gldam glongit os sphenoi
lidum esse. Circumsenbit hoc os suturae
a Crustae nacqlis et asperae, foramina
ulta q supij notanimq. Vsus est et bosim
stituat.

Figura

PARS 8ua

De Osse Ethmoide.

moides graecè latinis cribri formae vel
spongiosum et tr. sn media sternis basi gsistit
osta, prim est dura, et partim spongiosa. Com
e varijs partib. qe est cribrata ollijs foramin
osa, cui insidet processus in medio gsistens
ra vocatur crista galli, q adornatur erguna
nt; 2a pars est spongiosa cavernulis plena
calvaria basim in narium cavitate gbinet
et levis et plana, q interiore oculi orbita
t; separat hoc os tertia sutura loi. Figu
cqlis, Vsus est multiplex et praecipuè crib
ntis, qq sed adventris attractione, et ad odorum
ru delatione. Haec n fuliginis aspiraem

sity

circumsenpto

q. id cerebri ex purgacem. Impedunt ne
foramina ne nebis multis mucy detur
latim egerit et robustos donec exsiccat
tosti educatur. Mentione fecit pannculo
triangulari in cemissura lambdoidis
sonalis sito, cuiy mirabiles dotes i spolia
pdiat. Sed ab anatomicis nondum fuit observa
ni id adeqto ex duplicatura Lambdoidis
capitis cuiusdi gtingit.

PARS IXa

De sigomate seu osse frugali

Os frugale latinis, βιξοφα graecis cotr
os pariet. fr, qa ex duob. parib. ossibus gingatur ossi
dtr. Constituit ex duab. apophisibus interse tor
modo currentib. quarum una ex osse f
frontis, altera ex osse tpum gnenit. Sub
et solida C. Connexio fit p recta linea.
C quoqa ex toriy, intycana tbrinyy sub
sis gdiens et in medio gracilescens. Vsus
tota musculi tporalis cuiy locio gnu
usus C. Adde qd ossa cranij ibi semina fiunt
detexione indugent.

Pars

PARS X.a
De Maxilla Superiore

lla super e pars illa faciei q a fulis in
ore terminat, in orby cuiliby exepto Situs.
lo et philtro pp decorem immobilis iacet.
gstat ossibus, q harmonia giungunt, quo compositio
iunctiones suturas gat vocat, quia
gent ergnoi ossa in uno in ba se mutuo
ientia inuenit. Stay exterior giunctio
maxillae harmonia appavet. Sinterior
. Gal. nonc maxillae superior suturas Suturae max
lae superior
nue p.e os illud seiornant, qd portionem nouem
tos gstituit. 3.a q longitudines palati
diuidit illud q medu. 4 et 5.a a mo
sitiom emergunt et nuyta naes
ntes ac inter caninu et minores dentes
in media palati sutura terminat
ine palati ne sidet inter apophises pterig
des. 7.a et 8.a ossa nasi discriminant
mot ossa nasi inter se distinguit. 10.a ad
e transversu palati durit ita ut
t dcte suturae maxillae superioris

gstat maxilla ii. ossib. s. cp qualitet par
vno impari. p.m maiore oculi angulu
tione orbite nec n signatis et mali pa
gstituit. 2.m fr vngis in maiori canth
istors, foramen ad nares quim oculo
3.m. mpum ozum ytin et dentes spca plu
excauatu; in eo apophisis rotunda gen
tip. xeidor πzobotπ latini Malis appell
4.m in imo palati ytinet; 5.m os nasi
impar in fine palati gsistit inter alay
ides qd vocat vomer. Substia ossiu ma
Substia sugioris plim dura e partim tenuis et spo
Figura figura varia e superiore parte latior, inf
angustior visit. Ex vna parte cana, in
protuberans vt in ossibus nasi, 2 rotonde
facta fuerunt pp lenitate. Vsus horu
e ut formant faies, et dentibus excep
dant locu.

PARS XI

De maxilla inferiore

Maxilla inferior e ca pars faciei
gtegit, et q tota superiore circundat, cui
exterius dura e, intus cana et medulla

ad De

tiu nutritione. Componitur duob. ossib. 49
edio sterni & cartilagine giunctis, qui
faucillinè, in adultis vix aut minimè compositio
untur. Constat insuper duob. processib. quo
coronoidicti tendonem musculi tem
admittit, qua rac periculosa est dislocatio
lla huius, qa patitur et distenditur musculus dislocatio huius maxillae quando
tur. Alter oblongus xoridoeides vocatur
tati spum alligatur. Quaterna foraminib.
ditur, duob. externis, q̃ q̃ nervi barsent,
ubs huius maxillae et totidem internis, qb.
arteriae et ductiones tertij paris nervo
ransmittuntur. Sinibus prae internis et al
dentibus recipiendis excavatur, penis
tis inferior media prominens sterni
basis extremitate angulidur.

Figura

e est instar literae C, Infenori parte nec
ad musculorum exortu, superior apophysi
unit, à latere plana et aequalis.
maxillae inferioris est ut ipsi inserverint
quibus superioribus occurrentibus fierent

De Dentibus.

Dentes cur sic dicti de fo

Dentes Latinis quasi edentes dicuntur, sicut a cis ὀδόντες quasi edentes, definiuntur entio ossa ossium durissima, intra aliquantulum nervis venulis arteriolis posita et quasi in articulata, nervis membranis carnibus vinculis alligata, mandendis, praeparandis p. à natura institutae. Dentium quae sit partibus, quae in utero formantur, sed quatuor proceduntur annis aegrunt.

Substa

Dentium substantia triplex est, una basis est, quae extrinsecus alba tersa, ac dura fit ac marmorea. Interior pars subobscura et nigricans cum. Altera substantia media vocatur in maxillis vero mollior est, sed ea parte durior quae extrinsecus eminet. Radices plures sunt in superioribus dentibus quam inferioribus, quae firmiter appendi dicuntur quae vel sunt simplices vel duplices aut tripliques vel recta sunt vel incurvae. Intra os repiunt ad venitate et ad ingressum nervorum, et arteriarum. Dentes si extra

Sum

t dolore induunt, pp grepuvenarū et
rū et neruorū. Hæ duæ hostiæ inter se
nt, necnt quam induunt basis, epiphisis et
utant dentes annorū decursu pp maxim der dentium mu
ut inpt fides dunior facta primores dentes tutio
ntes expellit et ingit circa 7.m annū.
t prea dentes qa gtinuo attritu comminuntur
t pp nenos. Numeq dentiū coitu 30 duorū
3. 10. in qualibet maxilla verū alijs plu
paucores reperiunt. Geno in gbda in vnū coeunt,
et efficiunt; Disponunt at sernatim et in
itate maxillarū et gumphesin inserunt.
dentiū in qualibet maxilla alijs duplex,
repit ut manticora bellua et alijs.
si plures sint et optime giuncti vitam dentes bon
tendunt, rari et longo intervallo dissiti gionis vitæ
nunciant, qd vtiq n Erroū. Dentium signum
sunt nra et ostrij varietate, alij sunt
res, alij Canini, alij molares, alij vo sapi
ēu genuini. Quisqs sic dnr qd cibū
t et morsellos diuidant, anteriores vnt et
e statim gsp ieunt et 4. numerant in
bet ordine; hom tegua canab rat

gibba, foris, in extremo acuta et levitor inf
vt illis tunqm forcipibus cibos diuidat. In pu
Incisores primi in pueris primi erumpunt. His succedunt caninis
qd diuitie et forthudine canis dentes vocan
oculares et vocati qa illis ablatis lucis vis
preterea qd nervis occurrunt, q & foramen
interna obeunt. In qua licet mapilla d
à dextris et sinistris epic in eforesiti dela
tur qa illis cibi mole mistur qeritq; lapis d
ampla cassa et macilis & abtritione leniq
in vtrq ordine sunt dete. qnq ex quibus
Sapientie dentes qd dol Gemini seu sapientie dentes qd dse sepien
erumpunt. pere nascuntur circa 30. et 34. q in qu
magno cu dolore qdeunt, ad qd valde att
du nullum loco alios excellanq; dentes
vasiyle, du vt cibos diuidant, et eorum
Vsus dentium vt voce efforment et articulent, tu d
tu, tu denique ad dentationem et pulsu

PARS 13.a

De osse hyoide

Sity In radice linguae osseum qdsitit, q ad
literam graece Y accedes vxoeidodes seu

rositatis substantia diuinae et solida in substantia compos
ffior in cornibus tenuior et subtilior.
nitis ex .u. ossiculis quorum p et mxy basin
t in parte exteriori gibba, in interna cauum,
tinq; huic annexi cornua gemina cor
norum minoribus sed latioribus os yiodes
ni thiroide connectitur. Longioribus vero apophy
ridi appenditur. Constat hec longiores 4.
seu ossiculis, quibus ossiculis (vt in
nibus audit) supplent ligamenta quia
t fallopij quibus vt situ et gnectitur os yioi
dis huius ossis et et ad firmamentum mus
lis linguae et larynxis et vt sic velut fundat
t quo lingua innutatur.

2a Sectionis Primi corporis

PARS prima

De spina dorsi.

nanigijs carina vel spina dorsi in corpore
q graece ζάξις appellatur, qd posterior curvatur spina
rsi sit cauta dr et ὀχεῖος ἱερὰ ἐν ὀχεῖος ἱερὰ ὀχεῖος
fistula, qa instar fistulae tota cauatur
edullate substantiam quia sacram edo

Cur sacram vocant.

vocant qd vertiorū illa sit origo, qtinus
descendit. Huius figura est quadrangula
sed vicissim in vna pte introrsū vergens,
extrorsū eminens. Vnio verbo tripl. ma
ra denotat i. ictu oculi: Tota spina colum
pyramidale refert, etc. ab esse sacro ad
tras cervicis sensim gracilescit, hnc ca
camitate servat. Extrorsū est prorsus ma
et multis apophisibus exuberans. Corpo
ru substia pditū est spongiosa et pauis
nibus ptusa. In alijs patitur solida magis

Substia.

Composo

Compositio spinae gstat ex 24 ossiculis
sacro et coccyge; Osseuli, spondili gre
hebre latine dntur, qa in eorū ptem his co
tur. Habet vertebra 7. tres apophises. 4
2. in superiori, totidem in interiori pte. Ha
porosas et vna aperta. Constat mthg. 5. sp
Q duae sunt in corpe, duae in transuer
phisibus et vna in acuta apophisi. Ocs
in 4. ordines distinguunt. 1.e cervic
hebreorū, q 7. numerant. 2.e dorsi, h
12. 3.e ordo est lumborū, in quo 5. reperi
dili. 4.e ordo est ossis sacri cuius et pte vo

55

Spinae diui
sio. in 4.or
partes

tu vt tota spina in .4. ptes diuinatur,
ce, dorsu, lumbos et os sacru.
arui cervicis ab alijs hac interiacet
tu hoc nos, tu compois; Primo rac dos
ga qe dr Atlas qd Atlantis inter caput
at. Et dr Axis pp processu, quē eleuati
leo pini simile obtinet. Hic nostendu
Anginā lethale gstituit ex luxatione
entis. Rac compois dicterunt spondili
qd Apophises transuersas et acutas bifidas
ad exortu et insertione musculorū, quē
t vt mynedrants vasa ad cerebru ascen,
ti. tu Gal excipit. Cetera corpora verte
cervicis lata sunt, longa et plana, vt firmiū
cumbant Oesophagus et Aspera Arteria.
vertebra caret spina, ne subiectos mysu
ret. Sup his vertebris caput motus suos
, tuggries agitat. Cōes qdm hae e q cervi,
a fiunt, orbg vertebris cervicis pficiunt.
nō id e q immota cervice fiunt, sustra
primis exequunt, hac s. rac vt recte

motu, ide, flexio et extensio ꝗ Apophisin
dem secundum, ꝑficiatur obliquus seu ad
supra jam vertebra. Tertiam Gal. sectam
recentiores qdam vocant capitis gpris m
supra ꝑa vertebra ocs ꝗ agi. Differentia
Gram petitur, tu voc nois, tu compois. ꝑ
ꝑa vertebra dorsi nuncupatur Kopia a Kopo qd apud
dorsi quo nio vocatur crista galea sigtat, vel qa p alis emin
2a dr rabxalisy ide scillaris; Rebqua
seqntes vocantur Metazitay ide costale
mxe coste illis giungunt. II.a dr Astra
spina vocatur, nec sursu aut dorsu m
tta clani instar alis figit, et firmat
tos, Excipit. e. et n excipitur, qa vertebr
extorsu inflectuntur, lumborum vocatur
12 vocatur drabosyis ide pungens qd c
ungamur. Compositio at harum vert
ab illis cornicis discrepat, qa costa hu
ora et apophises maiores, quarum tertia
sunt et dorsu tendentes, crsu in 12
in ultimis vertebris retrosse uur. Habent
tlae dorsi vertebre cavitates in quas c

nti; Demq differunt lumborū spondili
dorsi, 1° prouine: sta ꝑa lumborū vertebra
ītes qd ex adverso venū sit situ: vlta
tis idē habiers. Media ab exhibis Bru
nia. 2° compoe differunt, harū e his
processus sunt alijs oblongiores et acuta
hi viue gerunt. exceptis illis 1ae et vltae
lumborū vertebrae. Obliqui processus
sinuū speciē referunt. Inferiores
m tuberant, acuti sunt erectiores
et breuiores, et in extremitate circu
speculinea terminantur.
ma item ysitiuit os sacrū sic dictū
ei et arcani ꝗpia ꝗtineant, sed qd
uine ossibus grandius sit, vel qd mulier
ia generi propagando sacra meliudat.
e spinae ossibus differt 1°, figura, q tria
e, et lata, anteriore pte cana, po
gibba. 2° substantia q crassiore; 3° co
stat. e sacrū os. 5. ossibus, q vertebra
en retinent, alias sex q in pueris
distinguunt, in adultis ita in vnu
coluerent

cohærent, vt vnum os appareat, notatu
piy qd ex decremento muneri filii
ossiculorum coccygis crescit os sacrum a
hoc processum, à cuti. e quibus ossiculis sac
ra sunt transversi longiores, latiores et fi
mitis copulati, fiunt minores hi p
quo magis ad coccyge descendunt, fr
his sacri os aliud cartilagineum depen
ex dr ob similitudinem rostri cuculli
Conversit hoc os ex tibi et aliquo + osse
ex amplior basi sensim gracilescens
tu, ne factu excunti obesset, qd a cor
caudæ spendet, vnde dr, qd Deus iniuria d
ab Anglis illata vindicare volens illis co
instar caudæ induxerit, qd fabulosum e
tur et giungunt ocs vertebræ inter se o
id e mutua receptione excepti in
vel 12a. Connectio hæc fit e corpora ve
orum pisc et pecuy vsq ad tetrau
dullare sublatam occupiant et d et
2d. e vt sit qsi lodes et origo oium ossiu, v
nduunt spinæ intr ossa, q formam. e e
veluti carina navis cui costæ bracht
pedes cohærent. Particularis vsus ex

coccyx cur dicatur,

colligi pōt ligtr pe dua vertebrū cer
seruiunt, motui capitis reliqua fulcien
hago et aspera artoia. Lumborū vertebre
oni cotam inseruiunt. Lumborū va
dentib. sustinendis sulsternit. ossis
ri ad insertionē ossis innominati dese
rtiū naatium gstituunt.

PARS SECUNDA

De Thoracis ossibus.

gpriē dr parsilla scileti, q costis inter
nunt atto tēs oozēo idē salio ge cor cor gtinuo
ntū gtinuo motu salit. Incipit antem motu salit
lis, terminatq; cartilagine ensiforme.
costis vertebris dorsi circumsenibus.
horacis rotundae ad capacitatē. Substia figura
a ptim cartilaginea vt facilig ad inspira
nendā dystendi queat. Componitq tri
stibus pte antica sterno, posterior spon compositio
atoribus costis. Sternum dr qd sit seggōr
idē mentis firmitas illud in medio

anterioris pitis pectoris situat, figuraq; p
ex vtraq; parte lunata, ab angusto c. p
in latu erigit. Substia gstat in ja gren
tilaginea, q postea in os degenerat. gst
ex 7. ossibus, in sterno c. tres linea man
transuersae visunt, q vtinq; illud os d
sic ut tria ossa distincta vidant, q ge
lox efficiunt. 7u. nō ⊂ cartilago xiphoid
cartilago ensiformis sed ensiformis vel mucronata cartilag
infenori parte sterni deponet, supra
li ore sita, vnde si mucronet grauiss
stomata excitat vti vomitu cartil
Hunc attentu vocant clebei pectoris
pectoris cofus Huius cartilaginis figura triangulaq;
simplex, nuc bifida reperit in mol
glossae herbae. Aduertendu qd Gal.
ens ad eminentias qb. sternu co
iungit 7. fauit pites sterni.
costae cur dicant? Costae sic dictae qd interna custodia
πλευραι graece dnr. numerant 12 co
ex quibet latere, aliqto tm 13. et

reper

iunt. quarū 7. sunt vere hoc est 61
ne, et 5. nothæ seu spuriæ, idem impor vere 7.
ex primis costis p fectis duæ, ie antistro
si retortæ vocant, sequentes 5 zzzay
dur pp firmitate. Tres vltimæ
tes indigitant. figura costarū figura
est sed supnè magis incurvant
ternè. Substia ptim ossea et vt in substia
villarū corpore, ptim cartilaginea
ziosa vt in extremis qb. cū sterno
unt. Coniunctio costarū fit cum
bis p ligamenta, et sterno p cartila
huiusmodi iunctio dr bwaztzobis
iciamus ossium motu et diatasis
tione p capita spectamus.
bis vsus vel e vrtis vel particularis vsus
te ad defensione cordis et pulmonū
anitate pectoris efformanda vt in
tione faciendā pulmones potent
ari.

Particularis

Particularis e 7.° qdem sterni ad de-
one cordis tu ad articulationē
xiphoidis vsq; et diaphragma et
chu tueat, costarū vsq ad cōmu-
ne thoracis cuiusq regit

PARS 3.a

De scapulis

Scapulae gallinae dnr

Figurae

Scapularū ossa omoplathi a Barbari
stulae dnr, sunt latera ossa, q posteriō
rū ptes tgunt. Scapularū figura e tri-
ide cpenodu triangula et magis for-
inty cana: huius substia tota durae et
crassior in vno loco magis qm in alio
qdm osse gstant, sed mucosis noiby ptu-
te ptium distincto. ptes scapularū sun
cuiq latera costae dnr, processus q mo
scapulae ptuety, q spina vocat, cuius
mu clauicula articulatim acromio
cupanty. qda volunt acromiū esse os
et in pupio cartilagineū postea osseū
qdita leniter gummity cū spina et

parari. In vtraq; pte spinae canitos
in supra tuberpa q latine interscapu
reae restaqreuiyr vocatur. pars
hac crassior et angustior cervix nun
cupatur humeri capiti giungitur, quo
latio fit. tr. flexio tnig. pars
iam q cervici inaniebit. et spi phisis
iam qui rostro cornuo hiem bo tr
ides. Vsus scapulae sp. et ad hue
clavium articulacon. 2. admusculor. insertione
costarum robur.

DE CLAVICULIS
PARS QVARTA

pars 4

ulae sic nuncupatae quae thoraci
lant vel quoniam plata ut sterno fin
gulis et. a iungendo collocantur
hois et simiae sunt gprij. In superiori pte
is situantur et collum ex dimidio am
t figura obtinent instar literae S
in vna. S. pte canae sunt, in alia gilbo

substantia crassa et carteriq; dura. Quae sub
quilibet latere, quam sites duorsis nos
tur. Pars c. q sterno gnectit et xiphoid
altera q stronio nungit et costis m
prat: gnectunt suis extremitatib: s
et stronio, vel cartilagine interiecta
in adnascit sed plicata articulu glin
ibi firmiter glinent: vt in motu
nihil cedere possint, vsusq; ad foam
et gnexione, firmitatemq; scapulae
sterno.

Sectionis 3a Cpis prim

PARS PRIMA

De Integra Manu.

Manus Graece χειρες apo tis χειρος ab vt
vocant, ea vsb: nesciae sunt. Integra manus d
dividunt tres sites. Brachiu, Cubitu, et extrema ma
Brachiu seu humerq; e pars superior manus
figura oblonga rotunda cernit, sed substantia crassa cra
et solida intecana vnico osse coponit varij
determinat, Partes humeri super
Caput magnu et rotunu efficiunt
edentati scapulae insinuat, in cuius a
parte tistura e q gna velut trochla

65

Giantes musculi transmittit. Ante
ites tres processus gerunt. Exte-
rum interum autem et Medium.
rum musculi ad oes carpi et digi
ventes nascunt ab interno flexors
terno processu cum radio articulat.
processus canitas ad trochleae sitis,
e extremis sedes duae gspiciunt cu
nas excipientes. Connexio huius
cum humero et radio. Vsus ad compo
totius manus ad firmitate et ad one
anda.

US Ista pars manus dr, cuius figuras ob cubitus
aequaliter rotunda, intus cava, tois
ua, componit at. 2. ossibus quorum
vna dr, Alterum minus, radius vocat
tunt haec ossa cum brachio g synglimos
rum ossium sunt diuersa. In radio c. duo
us in antu vergentes apparent, xos
uoc dur. Et quibus ordinis gaps maior
ssus vocat adsunt ptrea sing et pcipue
tus vna tur g dyprocrates vel dyprattoi

dis

à figura littera G. nuncupata & ap-
pin brachij excipit. In interiori pte
ossis duae sunt columnae seu epiphy-
ses suvardes vocat; In superiori cubiti
epiphysis ade bris gibba, intra cana-
cis posticis et interius partibus nihil
natu dignum reperitur. Vsus huius ossis
tu ad compedem manus, tum et ad
manus extensionem nec n ad ulnae. Extremi-
medium ipsius dispositus in tres partes carpum seu
ale, metacarpium seu post brachiale
ros vel phalangis digitorum; Carpus G
pars manus, & cubito proximus, cuius compo-
sitio stat. Quorum figura magnitudine
dura et solida, prestantes hae inter se
ut vnum os componere videantur. Ut recon-
dum explicet ordine cernitur. Hoi, In
ossa sunt, in alio 4: octauum G extra
omnis ad pu possit referri, eo quod ossi iter
deat. Metacarpium G 2a pars manus g
re pitem constituit, constat. 4. ossibus con-

carpus gl

quor

figura inty cana e, extorq; gibba.
dura inty cana et medullosa con
et berafinio ligamentum & enarthrosin
tis cum carpo & tapeglymon. Digi
a int. 15. tria in quolibet digito, figu
nda oblonga a lato, principio sensim
mente obtinent ita vt tria hac
a pyramidula efficiant. Substria
similis e metacarpi effity. Connexio
eglimon. Vius extremae manus effiu
many aptu instrm apprehensionis et
nty, idq; distincta et diuersafta
ginuta, et disposita fuerunt.

PARS 2.a

De Osse Innominato.

ur illud es, qd trunca cpis sustinet os innomi
pedes quinquinty, dr innomata, qa pr natu qd di
ioen nrho, sed idm diuersas partes qd. cat3
onity diuersis noibq; insignity: partes

hae

hæ sunt tres q̃ in puero 3 plui lineo
munt, in adultis ita inuicem agglu
ut vnum os videant: ya pars q̃ figur
tor cui femoralia innitunt dr. Ilei
cui articulat femur vocat Ischion, q
pectini subiacet, dr pubis. Figura ossis
Figura ossis Ilij e intq cauum, exterq gibba; substa
dura, sed crassior versus os sacrum et pu
ducosa fites in hoc ghdrant superna
crassior cingit, qd costa dr, sunt du
fites, q spinae dnr, vna inferior, altera
q costa terminat. Ischion seu os ischi
Figura Ischij figura ad prosus cauum efformat: e
te illa magna, q caput femoris cu
os pubis figura obtinet semirotunda
Figura pubis. medio magno foramine illud quia
substa in vna fite crassior, alia, p
in eo spina prope summa ipsig cu alt
osse ggenere connexum. Cornu
foraminis fite superior tiny q da obl
delinis e quae tu deferentia tuggan
vasa dimittunt. Vsus horum ossium

nuncu sustinent origine heaucti
usculis pteant et ptes gradi diatur
nt

PARS 3ª De Femore

Sicut mang in tres ptes diuiduntr in
tibia, et extremu pede. Femur e oium
maximu et longissimu, cuig figura
n et longa cernitr anterig gucua
cana. Substia crassa et dura intus substia
ter fistulata vt medulla copiosam con Femoris,
integru e os, apophysibus et epiphisib.
is gstat, in supiori pte tres numerant
put magnu et rotundu qd pxid on
ten cauitate ingreditr, huig principiu
dr, caput gstituit epiphisis, ceruice
sis; Ceruici adiacent duae epiphises
anthreres dnr, eo qd p musculos ex ijs
nientes femur moueatr, epiphisis
trochanthor maior dr, Inferior vehut
ellaris trochanter minor vocatur,

quidā has epiphises nolunt esse sed pe-
phises, verū cū in pueris separentur
phises nūcūp dnr. per longitudinē
posterior pte qdā producit linea ad inferior
et originē musculorū. In inferiori par
ris adsunt capita duo et sing vng fe
in capita femur desinat paulatim en
et latescit, coniuncta inferioris ptis
fit & synglimos, superioris cū sphero & en
tibia duob. tibia cubiti structurā refert, hqtus g
ossibus gstat ossibus, quorū maior et internū tibia de
le maior dr. alterū minor et extern
minor, πεζονὴ seu figura numupa
substria horū esse in similis profuse
Figura et radio, nisi qd tibia crassior est. In
est. inferiori et superiori crassior et
ssior, in medio durior. Figura long
et triangularis ppè tibia in superiori pte
tates ductūs, capita femoris excipi
In medio processū capitati femoris
dicunt. In inferiori pte genus alig

malleoly interni graecè βραγχιονες
seu ossilenium in internoripte pugna
tit quē malleolū externū vocant
nii. Notatq; insuq; in osse tibiae spina
latiude, qm acuta et oblonga linea
a definit tibia. Connectuntq; haec cū
extremitatib. huius in medio et. this
ffola seu rotula vel patella graecè
t ἐπιγονατις et articulationi femo
bia exteriori ipse huiusmodi positū cuius
disci forma refert, intq; cava, exte
umbone veluti gruberans. Substan
ottinet densa exterior cauernosam
inea, totumq; illud os exterior carti
e obduit. Connectit et ligamentis
et tibiae: vsu habet ad detensionem
me et vt habit flexioni. Pes externum
nang in tres partes distributq; in
metatarsū et digitos. Tarsus 7 ossib.
quorū pte talus dr, seu ἀστραγαλος
ars superior in medio cauae, vtrinq
ciga trochleae similis tibia excipit

pedis extremitas

narsei inferior, nunc gibbosa nunc exca-
tur. Alterum Calcaneum seu Tarsum dr
ossum extremi pedis maximum et fir-
desque nauicular. notat cauitatem ex
ma q caput astragali excipit. Tar-
pedes seu os testae dr qd quadratum sit.
quadria calcoidia vel aliis plant.
termia appellant. Metatarsus seu
vel plantis. 5. ossib. oblongis compon
Digiti 14. plantis efficiuntur, pedes
Digitorum ossicula. torum sectis figura conn exio vel comp
bilis et ossibus mang. Notanda tandem
ossicula intrinsecis digitorum tum man
cipiunt, haec ad similitudinem grani
sesamoidea dnr. Hunc vsum praestant, tam
tione impleant, astringant, et nutu
sus extremi vel potius totius pedis ad
et totum corpus sustinendum dicat. Sun
ossium numerat 241. sine sesamoidibus.
recipiunt tbi 225, numerando vnum
os sacrum, et alio et coxae omittunt tria ossi
auris os cordis, os yoides et alia quae particula
in giungunt et haec in laude dei et

Corporis 2di sectio prima
PARS Ia
De ventre Inferiore

Quid dissectionis spectet triplex relatio
nis, vel sitij, vel diuturnitatis id est
dissecandi gseruadis et qdem ordine
tis prij cerebri tanqm nobilior pars sit
let. ordine uò sitij partes p. exteriores
riores, deinq ordine diuturnitatis à
inferiore dissectio inchoat cõqd haec
es et totij cpis excreta recipiat, q statim
putrij et fetore inducunt. Verũ cum
ctionibus hcatur magis rao gseruadis qm
tis, tu qq adiantes tu et vtq plures die
aservari poss. Hinc et à ventre inferi
r inipiamus. Hacq infima cpis regio
ter inferior latinis Abdomen graeci
dlet nuncupari. Circumscribitur at. an
à costa seu xiphoide et terminatur

ordine dissectionis cerebri prij dissecat

abdomen qd dicat

pudendis seu ossib. pubis posteriorum
esse sacro circumscribitur. Ipsi dividuntur
tres regiones et totum ventrem. In primis in tre
giones totu huiusmodi dispesiunt qua
ut epigastrica. 2a umbilicalis. 3a hypo
ca: Epigastrica incipit a fossa stomachi
" rum digitorum distantia prope umbilicum
In hac dextra pars, sinistra et media
rantur. Dextra et sinistra hypochondria
hypochondria cartilagines costarum notarum adiacen
non sunt. non sunt. Media absolute epigastrica
Umbilicalis. 4. digitis tu supra tu in
bilicum circumscribitur. cuius media pars
bilicus seu centrum dr graecis ὀμφαλὸς a
sedes libidinis ὀστρεῖον id a respirando. Dextra et
nis ultimae partes cumbi dnr, ubi sedes libidinis
sit. gastrica terminatur hic pudendis
superiores partes dextra et sinistra flia dr
partes hypogastricae vocantur. Inferiores
regionis partes dextra s. et sinistra bra
latine inguina appellantur, media

e indigitat. 2a diuisio abdominis in
fit ex tres. m ptes continentes et contentas. Con
es rursus ex tres diuiduntur in cutem et carnes
ut epiderma seu cuticula, derma seu
lopis, panniculus, membranosus musculo
membrana. Carnes sunt abdominis
eli et peritonaeum. Contentae sunt, et expli
e cartoni duoenum, fellis expurgatio
ventris, fellis ductus, partes tertionis
ntriculus, epiploon seu omentum intestina
nia, vena porta, hepar, vena cana,
lesenterij, quarum duae pupae sunt
cortionis, chylifer. s. ventriculus, haema
par, distributionis et cortionis reliq
Expurgatio ptes crassa sunt intesti
lia fellis splen, renes, vrethres. et vesica
Sunt ista separanda, cauulatoria et
eli, sed in mashulis, sed in mulieb. vterus
Sed hanc omnem dispositionem coordinare
mur, vt sectione ad vngue mittemur.

diuisio alia abdominis

Carnis partes

expungens partes

gfideranda mpmmis in glebet pte ca q̃ ad
offerunt videnda. vt sitq, figura, nitudo concrete; 2 cum substantia tempies
positio, actio et vsus.

PARS 2.a

De cuticula.

Cuticula corium seu epidermis, vasa cutis
cans morbor. 6. labris et vsu partu. n
fr vel amentis quidam et amicty totius
nat. Situs in extima superficie corporis
ta. c. cutim muduit et obduit, vnde
et magnitudine accipit: Substantia
ex mitis ex reto crassiore genita a
externo in tenue pellicula et in
cutis glanyere solet generata, q crassi
in plantis pedu. In alijs locis tenuior
ca et simplex in toto esse rogit, in q
nity et pedib. aliqto geminat, inuere
genuo multiplex rogit. Compositio
plex est; Tempies frigida et humida, in
bilis, alba, nisi in locis quibus vt
Am

sitq ut ciffis

Substantia

Compositio

ꝯ subiecta cutim rubra fit. Commodio
tota cute ita vt dictum est ab illa sepa
ri si aqua calida effusione, aut can
ucrsie sub cute suppositione. Hactenus
edit vt loris cutis delarat Galenus
varios edouit. 1.º C. vt cutis alopim
tulae ornamentum fiat; 2.º vt illam
bile valde ab externis iniurijs tueat;
illa tegat ne sternus humor exudet,
in excoriationib. appareat. 4.º vt ossula
mentis superfluae prouientur
t.

PARS 3.ª

De Cute.

corum, cellis, graece δερμα ἀπὸ τοῦ
qd ex excoriati membrana trorum amplyssa dicatur,
sub cutanea situat, atq eq cingulis
obuoluit, in qua ite perforatae. Figura pro figurae
rectarum itium spectat, nio. c. aequalis e, nio
nunc prominet, nunc stricta et angusta
, tota perforata e, et plurimis spiraulis
tu ad aeris transpiratio, tu ad fuliginu

et excrementorum expulsione, sicut et
q ejus magnitudini redet; Connexio fit cu
ejus, tu q nervos, venas, et arterias, quib. m
desinentibus coniuncte retortis; ex qua volu
quida cutim esse quasi ex vasorum ext
tibus, qd falsum est. Connexio tam cutis cum
ptibus in ubiq eadem est, nam qbda loris tera
adhaerent, ut vix excoriari possit, ut in vola ma
plantis pedis, in aliis partibus facile separ
ut in abdomine et reliqs. Substantia cutis
Substia est sanguinea, pitim spumatica ut testatur G
Celsus c. vlto. Et uniformi in vno loco est
et rarior ut in sinistro et pene, in aliis
rior ut in vertice, dorso et pedib.; in al
mollis et densa ut in vola manuum et p
Cutis tempiestim vocat substiae spatale, tu
Tempies in ea omnium ejus pitium extrema desinun
Compositio ex pdictis apparet; actione
ipsis; Usus est et principij ut totius corporis
Usus cutis ab minuris externis munat et defendat
ut tactus sit organum crassum et ingrum ut in
nis partibus tale est organum, quo media
iniuriae externae percipiunt, ut cito effug
det ait. vlto q cutim pitium omnium ejus sensu

ligatio, adeo vt ipsa sit vellam terminy.

PARS 4a

De Adipe cum

oer & vrte ex gal. l. 1 vsu pitium, qd cem dine figat, hinc sit axungia q mollis hinc sit lardu, suum, qd dura & crassa hinc sit sagina etc. Sity adipis qui in ghdrat, qstituit interutim et panni rotu, in hac figura magnitudo vnne nant. Connexio cu cute et panniculo ne huic adhaerent. Substia & pinguis inosa nata ex pinguiori et aërea sun parte, q è veris resudat, sup mebranis is partibus, quam frigore gelat et in le degenerat, Adeps tempie ad humida k. Vsus pinguis, vt in defectu alte pites vnd aliatia pinguissima, vt glires diu o remanent, q. vt pites suas obliniat, cutet, calore natiu tueat, vasa fulciat. naa gnat vt in corde et articulis sua tate pites ad motu aptiores facit et eis re prohibet.

adeps nec ex vrte

sity adipis

connexio

substia

Tempies

Pars.

PARS S.a

De panniculo carnoso seu carnosa

Membrana carnosa adipi subdenta
nae existens solu connexio q̃ cũ
tis musculis adipe et cute q̃ fibris car
q̃ in illa crebro emittuntur substia q̃
tota nervea e et membranosa, squa
qua pte lati musculinorũ accipit in ka
membra movetur, in alijs ptibus minime. Grai
na carnosa fibris carnosis intertexitur, vnde carnosa
panici solutio nuncupata e, in quib. tota movetur, tunc
movetur, hanc eadem e ubiq; crassities et aspitas
Notandu qd inter hanc et subiectos mu
lcerty subiecq; humor existit, q̃ mus
humectando faciliore illis motu con
tempiens e frigida et sicca sicut et ipsa
membranam. Vsus p.o e vt musculo
nes tegat ne ab externis lędantur et
gumis rore in adipe quietati.

Pars 6

De Musculis abdominis

Sinuen cōr a mure deduct co qd pīes
nosarta sint coniuncta vt mure cuo
referunt. Caput. c. ventre et cau
nent, sed melig hoc nōn derivat
greco vstēv, qd e gtahen ga mus
nīu mung e gtractio. Mouendo Musculus
unt se musculi. Musculorū abdo, mus
ditg inter peritonaeū et mēbrana
ruct. Horū n. à gal. octuplex statu numerg
atuor. s. in quilibet latere. primicho musculorū
igui descendentes, qd fibras habent
ergentes. quorū origo à costis fugio
rta 7. et 8.a incipit. vbi cū musculo
e mouente serrato dicto pectinatim
ant, et tenga in lumbes origine
ubis et fluct lata aponephresi in
alba inferunt. Hīs subiciunt obli
cendentes qa fibras prioribus oppositas
dunt; hi ab ossis ilio costa et trans
lumborū processibus oriuntur

obeuntq; et sursu in latumq; prolen
in costas spurias, et lineam albam. Cq; m
linea alba quid sit
quod fit " nophrosin in medio ventre desine
terminq; · xpliii tendine rectos ante
te ffinunt. Sequuntq; recti qq; nel
tis exporrecti ab osse pubis erasun
in cartilagines sterni implantantq;
tr oru notantq; qda inter sectones
sac, q q. aliqdo et cor tribq lois rep
vt s. validiores fiant. Subtis prec oq
gensus dcarū venarū epigastrica
manie q que volunt quida vteq a
nis fieri vnione qd tm à multis
cu admititione tm inseruiant, et
in lorbq repiantq. Denq; occurrunt
uersi q transuersas q abdomen fibr
pendunt, fluxunt à lumbis ossibq
et pubis et pueniunt suis extrem
in lineam albam et extremas fallas co
Isti petoneo ta glutinaiter adherent
vix a illo separentq; horu aponeu
lus sicut et obliquorū q. cum vnd

83

nt, et circa pubem ut vasis ki umbilica
hematis exitu pbeant. Inferiorib.
t partib. superiorem duo parui alij
uli triangulares, q succenturiati dicuntur succenturi
ctis musculis operiebant, Incipiente q dini
b osse pubis et in pten neruean
inserunt. Figura hom musculo figura
uosa e ab alijs, na reliqui musculi
unt veli manent, cu agunt, curuant
dominis pp laxitate ventris quiescun
nent, et cu agunt introeunt. Substa substa
e carnea et neruosa sicuti et reliquoru
ne composite apparet, componunt. e
li ex pti dimersis, quam qdam
aqua et principales ut sunt fili sensib
rne simplici replent. Tu ad fulcrum stu
lice sunt autem efficientes ut sunt lga
tendones seu aponeuroses. Alice autem
entes ut venae, q sang ad nutritionem
t et arteriae q spum vitale. Alice insup
ine qb. n fit actio nerui, q deferunt
p musculi corpy. Alice dnq defen
et muniunt ut tunicae qb mudum

musculi. verum etiam musculos in tota re
ipsa ossa integrent, genia ex musculi fuisse
duab. constituta: s. ex fibris et carnosis
qd in dissectionibus aperte videre. Ex his
musculorum elicitur. Actio tandem et usus
lorum abdominis tum ad fecum expulsionem
excluſione fiunt, tu ad thoracis dilatationem
magnis inspirationib. tu etiam ad cordis
contione dicatur sequendum

Actio musculorum.

PARS 7.a
De peritonæo

Nomen hoc περιτόναιον qd circumtendit
sigfat. cibus e. ventriculis intestinis quinque diaphragma
valentes ostendit. et rabibus siphac notatur. situm in
culis abdominis et immediate ossa pteri
tos investit. Figuram ovalis instar
ovi, exterior superficies aspera et aptis
lis adhaerat, interior levis lubrica
oblita pteraminib. multis pteratis
et diaphragma, umbilicum, tu ora ani
conuic uteri, et inguina. Solae hae
membrana, nisi tu qd multos processus
portiones membranosas partibus qua

Figura

it, distribuit et illas minice colligat.
ra omnium e, q m cpe reguntur. Connexio
superioribq apparet. Substia totae nervo
mplex sine ullis fibris, oritur haec substia
uentis, q humboru vertebras et os innomi
ose facro connectunt. Haec prea n ubiq
e. Sta in humeris et lateribq crassior ne
ua in medio ventris, et qdem in hoibq supra
u crassior, infra tenuior fit. qd contrario
in mulieribq. Huius rei rao e, qd in his
uescente distenditq venter, vnd peritonae
ustiq ibi fieri debuit in illis, qe venti
ula tergido sape ita extenditq superior
omnis ut ruptionis imminet periculu.
aec substia n est simplex sed ubiq ge
ssi pelliculam omnium naam referat.
ries peritonei sicut et reliquarum mem
ru e frigida et sicca. Vsus primus e vt oia
transuerso septo gsistunt viscera et vasa
tinentq et veluti a pelle quadam
la privatim tecta tuto colligentur

Substia?

ruptionis pe
riculum.

usus qs

hisq sedibus fixis haereant, si e intestina
n ginerent, q tinuò in scrotū descenderent
accidit illo rupta et dilacerato q malū
br, seu rupture. 2g vsus, ut ptes in abdom
g tentas à musculis interstingat. 3g
q muduit comprimat, ne laxior ventri
intestina flatibus intersent, vltimo vt su
excrementa septi transversi auoder
q pellat, sed hic vsus peritonei n e per
vt recte arguit Vesal. sed cū musculo
minis cons.

Ramenc
qio fiat

PARS 8a

De vasis vmbilicalibus

Succedit ut post peritoneū de vasis
calib. agamus. Horū situs e ab umbilico
duas peritonei tunicas. Figura n qu
Quatuor numero sunt. omnis alij 3, alia
duae arteriae, vna vena, et 4 gaxo. co
fit hoc modo; vena ab umbilico q du
ra peritonei in hepatis fissura qio
iuxta radices venae portae inseritur, ver
cava Jecoris sede, distribuitq ramu

per nasa
umbilicalia

ve

87

cauæ · arteriæ ab umbilico in ramos thoracis
ac pluraes implantantur; In animalibus quo
ad cor pertinent, tbrax fundo vesicæ
substitia horum vasorum eadem qualitate gaudent
utori, ita ut ex venis vena oriatur, ex arteriis
arteria, quod negant quam recentiores
à femine generari et à fœtu produci
cium usque extendi, in illisque oculis vasorum
mediis volunt. Usus in fœtu recto edito
nutritione, tum spiritus vitalis receptione
vnnæ ac purgatione. In fœtu edito inutilia
edita vasa, et in ligamenta degenerant
cto pro suspendunt, vnde affirmo umbi
ipse ghidentes mortem presente afferunt.
tum quod per vena umbilicale, aqua hydropico
to per umbilicum expurgatur, vt Fockery
tine quæda observauit et Fabricius
ry in hoc degenerario, serum. e.
Regurgitans ad hepar veneat
ve per vena umbilicale naa duce
lutur. Observandum est quod in suppressi

subtilia vasorum

usus vasorum doctrina

et quæ fluid
repicum per
quæ viam
ed inuenda

99

one urine aliqdo ptingit (ut in puer
da visu e) qd urina p umbilicu egre
si manente ꝗzuza apto necessario

PARS 9a

De omento seu ἀπὸ τῆς ἐπ

ἐπίπλοον

Qd ἐπίπλοον ab innatando intestinis e
ost, illud omentu latinis vocat a obte
la, reticulu, barbaris syrbu indigitat
nd inter peritoneu et intestina ipsis e
extendit, attm n egtr, sigtm vero transit n
et ad lienem mira ex pte se retrahit omnis
tione si extendat, ad pulc usq; descend
aliqdo adipe oneratu ita excresit, ut ve
lu seu depimendo varios affectus cuit
rupturas ingeneret. Connectit cu ventric

Connexus

modiu ipsis fundu, cu liene cum tota
gitudine et cu iecore circa cauā ipsius
p dorso et colo intestino cui Mesenteri
gerit, longo. e tractu colon intestinu Mes
priuat;

Figura

Figura omenti e ad modu m
pij aut fauuli, cauitate. e estiut g
pinis fere repletu.

substa

substa membrano

intertexta. Compositio at talis est, ut tum
vnica et simplex sit, totaq continua
substia, omnis duplicet et pera respondet
arguit duplice esse membrana. Hab
em legendi usu, sit omenti anteriorem
membrana vocamus. Posteriore uo et
uergit, inferiore nuncupamus: tum com
e integra [illegible] venis arteriis nervis
at. venas accipit a sla vena porta, quae
do flexu & tota ipsig omenti substam im
vrit γαγγλιον seu reticulu graecis dr. ab
abijs fruticantes, q hepati ventriculo
cicant. Nervos a b. pari recipit, ad nervorum
nti in pinguib. capitis, in maiores bonte pari
g. Pr adipem glandulosu epy repitur
nna inferna omenti subtu qd pancreas pancreas
latis, quasi totu carneu dicremus qd.
Catichreas vocatur id e dulcis bolg
sit iucundg. Huig substia minime pancreae
e, sed carnis spem refert, et glandulosa substia
tr; hn canibg rubra, in nonnulg Alba ur

hæc ut in eu usu a nra comparata e
vasa fulciat, q in hepe et ventriculu
unt, et ut pulvinaris instar ventricu
terminat. Vsus omenti e, ut venos porte
arterias et nervos in hepe distributos
culo diffulciat, et vt ventriculu dorso
get, nec n iceur, hepe, ventriculu, una
vasorū nervorūq; interuentu gnerat
q e, ut ventriculi et intestinorū calore
nos exhalet et dissipet, impediat, et
ne contrecer frigido ventriculo laborare
absq; e omentu fiunt in vulneribus a

PARS 10

De Intestinis in genere

Intestinu q̄ sigfet

p̄ i nōis intestinorū etymologia spectem
int latentes ptes significat ōes pte
domine gtente intestina dicent, tm pr
cant intestina seu grece ἐντερα ptes
ductu vnu et gtinuu varijs plexibus
ab pyloro seu inferiori ventriculi orifi
cedente, et ad podice terminante

ity intestinorū in tota cavitate abdo 91
Figura rotunda, excavata, instar ag. ity
nt canalis variis plexibus complicatu, Figura
ri superficie levis et aequalis, interior
et variis spiris seu nodis appa ne ta
ly habentis; Magnitudo intestinorū et Magnitudo
arū stalicarū cū demuda, cum tuppo intestinorū
ū vs, distenta et extinata intestina
ejus longitudine aequant. Sex sunt
intestina quorū tria sunt tenuia. Numero
ū, scilicet, et ileū, et tria crassa, colon ca intestinorū
tū, q etsi nōe distinguant vel tm vni
gtiunt, ita ut vnū gtinuum vt dixi
ūtū, à ventriculo ad anū extiuant.
nio intestinorū sitū Mesenterio connexio
ōr pte annectent, et cuig interior
o alligant. Substia Mollis membra substia
mpies frigida et sicca. Compositio Tempies
trib membranis, q tribus tū bran gene compositio
ntertexunt. Insup venis, arteriis, ner
plent; Membrana q intestina compo,

nunt, alie sunt ꝓpria & duplices me-
anty, Vna ē interior, altera exterior.
terior durior ē, asperior, et rugis quibusdā
aspata, crusta quada veteribus incognita
re occucarent venarū osculā quā
generant tertie coctionis excremen-
Exterior tunica ꝓpria tenuior ē, et m
Tunica carnea; Cois tunica intestinorū orit à
terior. "neo, Vena, q̄ intestina distribuunt
bruno et ramo Mesenterico ꝓcenit
Vbi tm notandū qd in singula intestina
ti numero distribuunt ad augendū
cū alimentorū. Arteria à ramis Coeliac
et Mesenterico ꝓcedunt. Nervi ab ce-
tione; Actio intestinorū ē distributio
chyli ꝓfecta gratia. Vsus ut excrem
corporis excipiant, et foras detrudant,

PARS IIa
De Intestinis in particulari
De Duodeno

Graecis duodenum latinis dr qd vz di longitudo
longitudinem obtineat, situ e in dextro hujus intesti
juxta ventris sinistrum, immediate non in quasi
ullo orificio. Figura rectae nec ullis
flexa definit e duodenum ubi quadrui
na incipiunt. Substantia eadem e cum aliis substantia
nis. Compositio tm diversa hujus peculi compositio
nam accipit, quod id Intestinale vocant
nici q a porta venae qui dit, finde πύλωρον
dorvolen meatu bile expurgante accipit
peculiariter substratum no epy glandu
Pancreas dictum. Usus hujus intestini usus
e ut bile accipiendo expurgat et ad
testina demittat.

PARS IIa De Jejuno.

minum intestinorum graecis νῆστις latine
nu vocatur, qua semper vacuum ur, chylus
eo diu n moratur, sed cito à venis mesaraicis
cipitur, tu et qa irritatione bilis qd glinet

Situ

diu detinere n pol sedcito deijcit. Situ
in medio ventre inijnitq, cu pmis anum
tionibq et desinit ubi amplis vacua
apparent intestina nec ruba nec veni
reterta. Distinguitq. e Jeiuno ab Ileo
spiris, vacuitate maiori rubedine, et p
ribq venis. Substia et cōpositio cu Ile
nit, ni qd frequentiores venas à Mesen
rium, verum accipiat. Vsus ut ab ill
us attrahatq et excudatq.

Jeiuni a Ileo.

Vsus

PARS 13
De Ileo

3u Intestinu Ileon vocatur
ubi tr, lactis et aura et fecem qd m
gyris obuolutu apparcat. Consistit
umbilico et inferiore ventris plom
vnd huiy fregis in scrotu et inguina
lapsus. Terminatq ad ubi crassa
int intestina. In Conexu magnit
substia, compesse, nihil peculiare ne
occurrit. Vsus Ilei peculiaris est p
gyris diu retineatq chylq et pfiuat
bu a venis attractq fucrit. Notan
qd

Vsus

erior tunica horu tenuium intestinoru
e fericii iti fitis e.

PARS 14a

De Intestino Cæco

stinoru crassoru graecis τυφλὸν
e cæcu dr qd s. uno fit tu donatu fora
quanis tu sint n minoris fanue
nici q duo m eo gstituant, vnu q qd
ity chysly alud colo vicinu q quod
ity. Si tylnity intestinu e rectus rem
et lumborum vertebras. Figura e instar
ti, etc. hoc intestinu nihil aliud e qua
dam intestinoru sacculi speciem refers.
tudo e 4. digitoru, in pueris quidem
ge et amplior qa ligationiby alliy escu
ennoy fit cu intestino ileo et colo.
a et compos sequtibys similis e, nisi qd
ernat prosterney tres valle requirunt
esu chysln venicare ad superiora impedi
rnd. et vult ide author qd chystoes
a intestina n p transeant, qd tu exp

Vsus

entia atq; pori. Vsus huius intestini
distributionem integrè facte in tenui
testinis & fecis supplent in hoc enim
nouum fecis recondunt vt toty chylus
oriat et à venis Mesaraicis chylus
vnd fit qd in anim. hellueribus plures
appendices constant vt vrsi. chylo
asseruet nec mouty vel mhaus

DE COLO PARS IS^a

colon vnde dicat

Quintu intestinorū, et ciē crassum
dr a verbo colno qd ē retando relego
xolad25ay hoc ē à torquendo qz dolo
ribus illo cruciant. situat in dextro
ad humbrore dextri renis sed mag
ti cingula & magni circulorum et in
ens, hinc ad carna iecoris ptem as
ubi fellis vesica tangit cuy colore
tingit. Inde sub ventriculi fundo
ens ad sinistru latu ptendit ubi con
tens mox in posteriora flectens ad
sinistru attingit eiq; ferme coherens
Postea descendens fustis duab. curuu

ad os sacri cum intestino recto coritio
it figura globosae in hoily cauita
pluriq; dita intynarijs cameris et
excauata qtractionib; qbus ampli
o cauitatis angustantur efformata
recq; totum cur colon et varijs qtuler
nitorij causpatu. Connexq; ex situ
magnitudo cum longitudine e pal
q. et q digitorum. cum latitudinem
magnitudine sequat. In subsitia et com
culiar notandum e, qd subsitia sit crassior
sior, qm malijs: cum compocem suorum
enta, qb. in superiorib. et inferiorib. ptib.
t, ito prea aliud ligamentum medijdi
tudine vix excedens qd cum lon
ne ipsig tanqua spina cuurit et
igamenti beneficio cellula efformé
n coli denig principio observantur
lae, quas sicolumnaeq attribuit cuco
ino. Ineu ysu colon naa efformavit
illo tanqua in c. ventriculo chyly
no ultima et distributione man
e t, faecesq pure, residerent ypca

subsitia

situ antea descriptum obtinuit ut à f
et alijs partibus suppositis calore recipe
sic et cellulis maijs et amplior latitu
fuit distentum hoc intestinum ut in eo
chylus coacervaretur, et residentes fe
asservaverunt. Adde quod hae cellae et an
Alij usus hunc et usum probent, ut flatus in ipse
huius intesti occupant, quasi in alijs intestinis re
sent gravissimis doloribus obnuma disten
quos afflictum fuisset, quod et contingit in
colo si flatus plurimum coacervantur et reti

PARS 10a

De Recto.

Postremum omnium Intestinorum Graecis ἀπευθυσμένον
vavor lat. Rectum dr, eoqd nullis orbibus sit quidem
ἀγχὼν vel gnuceps appellatur; situ obtinet posterior
Vesica in viris, sub utero vero in feminis, inque
osse sacro et ad pubis usque ascendit. Figura recta
et rotunda, magnitudo palmae et semissis ad
Connexio Connexio huius cum osse sacro posteriore pte, ac
Vesica anteriore, superiori cum colo gracilis

u ano. Situs et compositio recti intestini
peculiare habet, ut qd musculos in extrema
ubi in anum desinit, obtineat, qb. stringitur
ter no pr voluntis impetu feces elabantur, hi musc
ici σφυγκτῆρες dnt, Vsus peculiaris ad fecu
one et turbaodem accomodatur.

PARS 17.a

De Mesenterio.

stinorum ghitrorum ejus occurrit, qui tanqm
ion orbi rotundo circum circa alligantur intestina
esenterium id e medium intestinorum vocatur vel ne
oes venas à fecore orbiculatim distributas hent. Mesenterium cur dictum

ig jitur e in medio intestinorum figura e rotunda Situs
Connexus fit cum dorso, intestinis et peritoneo. Mag
tum latitud.m superficie instar alicuius magni
m circumferentia optime aequat longitudine
orum. N.d Mesenterij nullus e, simplex. e. expressit
bstitu ipsis declarae apparebit, attm gal. l. de venar:
plex Mesenterium facit eidm duorum
tum ghitraem dextrum. s. sinistrum et Medium
i vocat qd. s. in dextri ghij ratione ghistit
cum illa item Mesenterij appellat qm sinistro

Gleo

Hoc apparet, medium nè Mesenterii illa pars
dicit qua tenue intestinum dorso colligat
Angusto orta principio in mira amplitudine
Substria Mesenterij eadem cum peritonæo
quo pari exortu ab, s. ex lumborum
ris nervosis, qui imo Mesenterium nihil
quin peritonæum explicatum seu ductus peri-
genina, vnd conjuncto gestat Mesenterij
peritonæi productionibus seu membranis ex
Compositio simul corpus vnum efficiunt. Componitur hinc
arteriis, nervis, adipe, et glandulis venas ad-
drivantes, quæ inter duas membranas Mesenterij
untur, vnde Mesentericæ vocantur, harum officium
est chylum ad hepar deferre et altera rubrum
officium venarum Mesenterij
Intestinorum et Mesenterij concave. Arteriæ ex
eriguntur et pari ductu cum venis diuaricantur
dicunt a 6. pari, adeps circa Mesenterium
ghis ex habituoso et benigniore situ sanguis
nundantis supra membranis Mesenterij
hunc s. fine vt calore foueat et cutinus
glandulis denique plurimis retentis Mesenterium
gnevis adeves, tu ut à se minuta vasa diuina

Jndex quorundam quæ in hoc com: ꝓtinẽtur.

E

D

F

G

G

H

I

L

M.

S

T

V

finis

cremij tuto et recte transmitte nec in stabili
tu pea ut humiditate cortiche gnaue,
q in humido pagij. Adde ne vasa coprimar
uel repletione ventriculi intestinorum
arrumdm jtiu compressione. Qui fleste
ut intestina colligeret et suo loco situ
iter retineret, tu et ut distributionem
uenas ad hepar adducaret, et venas ad illa
ducaret q ora intestina.

PARS 18a

De Ventriculo.

edit 1.a Coctionis officina q Graecis gasij
upatur, Latinis venter reddit, q prig ab Aristo
gasgridor ide ventriculy vocatj, Etc. gasij gasij nomen
e uocat ob eam cauitate q spicua et hirtorna loc
Qui dm emaluit huiusmodi interf anatomicas
ij ventriculu figitet. Sitij ventriculi statim
aphragmate gstruitj, pte dextra secore coopty cuti,
tra Leni viuing ubi maior ac pte ur
e, cauitate. e. mfigne hac n pte effornat
ro illu situ habuerit, n at. sub gula
et in

ut in gallinis et volatilibus videre,
qd in loco cuis profundo debuit iacere, ne
contorti nessium copiosu namiserent
gent.e. cibi crudi et duri forti et ruci
Hia quey rade, qd necesse erat ut
nori efformandae dicata superiora esse
3a. si placet, qd ventriculy intestinu
giungi pp distributione.

Figura e rotunda in modrata longit
ventriculy tenia, q utri Musico aut barbito pastor
explicat similat, vti refert Gal.s 8. d vsu ptu cid
vi pte toto gibly apparet, posterior
dorsi vertebris vsq magnus vdet, m
cedit, sinumq efformat, ut in ghlet
gibbos duos, maiore in sinistro, dexter
tro comonstret, qd libr anollat, mt
ti ex pte rotundus apparet. In hom
vnicus et ventriculus, in vola
triplex, In ruminatibus genu

Mag

ntudo corta deserti nequit, na cū a cubito est
n magno & sed si replea ad ingentem
ntudinē excedit vt 20 et 30 menses
uil gtinere sunt expunt magni po
rio ventriculi fit cū ariis ptibus &c. velut
nter ingentes focos, na pars eius superior
cū pugis et stomachus dr diaphragmati
t, pars inferior seu ipsis fundus omento
tus, sinterior recon gnectit benefico
tenuissae membranae. posterior dorso
et, firmiterq; adhaereset, dextra duode
tesimo gtinuata iungit sinistralem
s deinceps venis cū testo operbere
teriarū et neruorū gnerū hō et cū
ferionib. ptib. interuentu eius mebra
peritonaeo ortae. Substantia ventriculi
branacae componit duplici gne ptium
similares sunt nempe tunicae duae epis
lis, fibrae carnosae, crusta, venae in
teriae et nerui. Tunicam ppriam
ior zbi fibrarum quibus gstruit, exteri
ior nerusior paulo tm tenuior

Magnitudo ventriculi

connexio cū ariis partibus

Substantia ventriculi membranea.

reperitur: ori, palato, coitu, vnde pdomi
horis spes statim in ore et lingua pup
si bilis aestuet in ventriculo ostatim ne
bilis aestuatio qd caussat in ventriculo
lingua flauescit, si bilis aduratur adusta
pitis nigrescit lingua, sicq; alijs succis
Nigredo linguae vnde
suae color et sapore in ore et lingua
ventrib. Exterior tunica gnia cruo
rior, cur vt facilius distendi queat, multum
procè refert carnosior, etc. Cors à gtonio
q oium quas religs jtrbg inuestit gtonia
hsana existit fibra, q interiunt gpre
trieuli hebriam sunt zplices, sed mre ve
tunica interna apparent, reliquae u
ro, ita ut vix adhere credamus huiusm
anatomici opinantur, q exterior tuni
gnia transuersa gspectiones sunt et q
uenr, obliquae: ita enim vt acuta
lum acie effingant, cur et. fibre ne
tantur. Hoc tno e qd interioris tunicae
tunicam ventriculi ventriculi superiuc attrahat, ontem
officium pellat. porro in concaua ventriculi
interna ipsiq; superfici observatur q
tunica velut epidermis q crusta a
op

venis 3.o cortonis ventriculi genita
ff. usu, ne ciborum durorum fregur dela
ii attritu gpria interior tunica callu
isset, sicq venarum osculla fuissent
a, nec vena chylum exugere potuisset
in lingua bubula dorsa pgpicuum, q
n ejus apta reddit, solet amoveri.
tam obtinet spongiosa ut facilig chylu
distribuat et a venis exugatur.
a insup repit, ut melig cibus retineat
ab alijs sotte ramis ventriculi suscipit
nsegntib. a gonig. Iam gpria extinu
ecur chylu deportare et sanguine
ebitione ventriculi reuchere lucti,
sensu a quo fumes oriuntur, in stoma
itare. Venig venae spleni ccc in
triculu deferunt Melancholiu sue,
alem, ut sua a iditate et astrictione
tunicae corrugando appetentiam
et. Arteria q inventricu desminat
b illis oriuntur q a magna arteria in
liore omenti membrana.o diffundunt.
nnatu ventriculi calore fouent
ungent. Nervi a 6.o pari insig,
nes

venarum splenicum efficium

nos supij ventriculi distribuun
mibi tu cycicste implicant ut a felis a
stomachy y stituty vidaty. Ex qb. may
efficity ipsig oris ventriculi sensus,
stomachy & epcelham a veterib. cor
laty, qe affectu cordis similes inducit
Ex his et mayng fit y sensus ventricu
cerebro vt eo leso statim gturbety ve
Nessa est. fuit hom nemor. multiplex
natio vt fame sentiret stomachy hu
y venis. oneter enarrata vasa ex gfor
mis vitio gtingit aliqd meatu xolyd
a cysti fellea in ventriculu distribu
ut gnuovnd
fali organo afficiunty πιxgoxoλ
y Anno ellmunt. Intus compom
πιxgoxoλοι
xlaτω sunt
gru directio
nes y petrosus
bilesce
πιxgoxoλοι
xay κατα δυν ide bile y hygrom et m
mint.
sicuty gb. partib. similaib. suo
ceijs et fundo jn et supig efficiu a
τραχαιος veterib. Cardia ide corna
paty. situ ho inclatiori ipsig ventricu
~~lob~~ septi transversi tranuse stat
ns cartilagine mucronata. y ho
cu cly in ore gtinty et y praraty.

ventricu

riculi ingredit ideq; amplior et capacior
nervosior. E interiore cibos e stomacho
et asperos admittere debebat. Fibris
et aliis munitur, ne cibi intromissi
rent, acerrimo sensu ut dicimus est
ga e appetentiae sedes. Cum seu in
ferius orificium pylori id e ianitor fr
andit ventriculum donec perfecta
t ciborum elixatio qua glutinatur
nt et ad intestina transmittit cibos fr.
atos; collocatur in dextro latere sub
hepatis. Sic hoc glideramus fibrosis
o et glandulosa tuberculata annuli
area id constituta quorum officio et
impetu ita arcte claudit ven
tr ut ne quidminimum cibi mocati
atur. Haec ambo orificia reliquorum
li spe crassiora, duriora, et rugosi
naa constata sunt qua ciborum pilla
tim duritici resistere debebant.

Fundus ventriculi quid sit

Quod ventriculi nihil aliud e qm tota
ma ipsius capacitas in qua cibi
munt et sua coctione seu chylosin
punt. s. ab ingenita ipsius genitate.

sitys in medio fere epigastrij, in fo
tum prosilij, qm dextro: qrā nrā splij pa
sinistro latere g hiatit, ut esset eqle e
librium. Ep substiae rōe et conservent
"tempies facile assequ pd. Vsus ve
splenis ng aut e pars similaris e
g coquat et chylu seu formā sibi sile
mutet. et g. gtenus e pars dissimila
aliqle qm vt sit alborū promptuariu
altorum erariu. Est. c. ventriculus
qm qd e terra stirpibus, nā sicut stir
bunt f radices sucum gprium ex
hi totū corpus f venas e ventriculū
in alimentarium exuxit.

2 Martij

PARS IIa
DE HEPATE

De pe coctionis organo ante autē
2e coctionis instrum explicantē leg. Ge
nqm instrum naliu. Ad hoc coctōn
in abdomine gtentie reterunt, hoc a gr
"ipsas apotys ipsarum idē indigentia ch
fri, qd omnū corpus pitium indigentia subu
altm. s. illus parans et ministrans, latinis
"nouat; Situ occupat in hypochondrio

Situs hepatis

sta

sub diaphragmate insidet, maioriem
entriculo, cooriebat et talis sitq hepatis
ego a pa colon culina abesset, vt eo citiq
sum alimentariu accipere poset. Sp.q Trunco
hepar animantib. e tributu, qe eigmas vrq hepa
numeri defectu compensare potuit, ob tis
ndu tm, qd in varios globos, seu fibras binas
ndos diriment, maxe mulibq, vt in porcis
, in qb. cerv. 5. globi reperiunt, in hoc in porcis
ar magis gtinu e, et vmiu apparet, 5. globi
in lobos diremptu dyformitq Gal.
de Anatom. admnistr. c. ii. 5. fibras he
uit, cui adstipulatq Fernel. q se vidisse
o in hoc Fernel testatq venit et in hanc
m quolominecq q observavit humanu
on duos lobos insigniter distractu, fisch.
ost descordia sic gerhat q cu lobos
tra axyga id e interna vocarunt eo
cor humanu varios lobos tre non
nbi. et fissura ho qua vena umbili
cupit. Prea sub ortu venae portae pton
ulverante. Insuper vena sinu quo
r stomacho cedit et in sinistra pte

qua septo gneatis tota gstitui pot sig
fendit Gal: ij Columbu et reuentiores p
mios q nullas fibras seu lobos in reuch
admittunt figura et fa reuoris ad glo
accedit pte. c. gucca tu supra du rebog
phragma respicit gibbae, lenis et aequal
diaphragmati cauitate semicirculi e
anti apte ggruerct. posterior pte
qua vena cana cauae existit sinu re
format vt ipsi cauici locu dare in
pte figura reuoris geana cernit pt reu
li rotunditate cui hac in pte mae inu
tuae pars geana affa e. et magis tu p
portio origine cu vesicula fellis gneau
tu deinq ga ptes qb adiacet magis sig
ptulorant. ex quo apparet qd reuur ypn
no forma sed à partib. adiacentib. m
cupit. Denique in dextra pte reparet
rotundu et orbiculare gspicit. Fna
ori pte, ambitiq planu, tenue, sensi

Figura

Magnitudit. Reuoris magnitudo n e in oby sb
do ttepatis in tuby maior e qm in aliib, ga ten
nois respectu animantiu calidae

iii

mdū et ꝓca copiosior sanguine mdi,
Inter hęc ꝛio, q gulosi sunt et ꝛinidi
r magnū hnt, sicut q maiore ępis mdo
ent. Connectit ꝛecur diaphragmati connexio
ne dorsi mediantib. ligamentis ex
nao ortis. Horū ligamentorū duo sunt
pia vnū validū et veluti membrana
e qd a peritonaeo pite, q interiore diaphrag
ꝛ superiū tegit in latere dextro uxta
ornata cartilagine exorit. Alterum
bustū et teres ꝛecoris sinistra pitem in
ū desinente peritonaeo committit.
nt Sylvius et Hall. ꝛecur membrana
mentū nothis costis adhaerere, usq
umbilico alligatis p vena umbilicale
ligamentū degerent, quo mediante
r suspenditur phletes ne in posteriora
bat, quo precisso statim suffocat hoc
ente s. hepate et diaphragma respir
is instrū seiū trahente vnde fit respir
is interceptio. Peritonaeo quoq ꝛecur
t, uti vena cava ex ipso prodit, nec
to uxta vena porte mtū.

Substa hepatis carnea

Substantia carnea hepatis ex sanguine
tu, unig naam tum nubore, tu et alis
planè simile refert, ita ut exceptaba
maiori hepar nil aliud videatur, qm ha
concretu, q vasorum gratia inania re
Vnde Erasistratus hepatis substam parench
id & affusione indigitauit.

parenchyma quid compositionis

Componitur secur ex membrana ten
venis plurimis et arteriis, tunica re
mulcens ortum ducit à peritonei
tranosis vinculis, quibus hepar alli
huius officium & impedire ne sang
substia q refudacen in cauitate re
effundatur, et recori sensu distribuc
hanc e tunica duo nerui a le
ingatione disterminantur, quo
vny à ramis ni nurum —
In orificium ventriculi distributis oriti
a bilis q paginibus venit & q cystus des
runt venae q substam hepatis irrig
duplices sunt & da e q geanus recon
jites decurrentes crebro implicantur

ne

cultro iecore seu gibba parte pruriunt
gibba funiculis bursis emissis; hæc cani
iecoris egredientes in cænum gandicen-
runt, quæ vena porta cognoscant
nici, et qua in ventriculum et mesen
sanguis distribuit et illarum nutritione
et chylo ad hepar transmittit: hæc
sunt venæ, quæ et gibba iecoris plurimum
canti, minimum at canas pites attingit,
unum magnum trunum gueniunt et
cana ex, tarum ambarum distributionum
ut s. in canis iecoris chylo in sanguinem
in gibbis at distribuat. Vbi animadver-
nae mirabile opus eum Anasworobis seu
mum cum opa in his venis gduxit. Venæ
ae portæ ramis ita giungunt ut
na unius rami in medium alterius
at et dehiscat. Notandum insuper eo cani
n iecore sicut in corde et cerebro adelator
a sanguis in fuerunt nesciae dysluit
a quasi fuisset magna canitas debuisset
ec insignes canales et quos sanguis
ium debuisset ingredi et egredi atq

hoc modo chyli effecta sanguificatio
et coctione qhe qui minime potuisset
quippe in satis tris habuisset. nec et
ite qhaurit à parenchymate recipi
ta et qd ites, q qfortim mittunt vi
unt cavitate donaty, quo forsim
ciè et qtinuo in ita. Arteriae quae in
orty arteriarum hepatis dispgunt, oriunt à trunco Aortae
aty egressus e diaphragma ramu
in plures alios diuisu in iecur deme
vt caloris vitalis accessu natis calor
foueat, nec non vt spis vitalis et pul
nefaria putredo iecoris arceat.

Temperies iecoris tuetur ex hulsfia cognosceat qd hi
Iecoris cult. ou et humidu. Vsus et Actio iecor
et humida sunt vt stomachosis seu chyli in sangu
ettuat a qpria ipsis parenchyma
Vsus et actio hepatis
nia et ingenita facultate. ex vt
te naatem jitium spis p sanguin
Distributione qferuet hae duae a
officiales et ccs sunt ex q e vt ec
sanguine in sui nutritione pu

pro

...ia et peculiaris c.

PARS 20

...e natura et distributione venarum et p. t venae portae distributione.

5. Martij

...ym venarum distributione aggrediamur
...anda e n.a venarum: Vena graecis φλὲψ
...ρὴ ἀπὸ τοῦ καρπίζειν id e fecundare
...d p illas cpis sang.is fecundetur. Dr latine
...à veniendo, qd p illas sanguis ad ptes fuerit
...nam et ut p. quidam abhorate, q motu
...s et distributionis aut quos Venae c. sint

Venae ethymologia

...e ptes spmatica à semine origine ducunt.
...dunt inqm abhorate et p totu cpis tanqm
...diffundant, ut quis minima pars venas
...at. Figra venarum rotunda e cana Mag
...edm longitudine redet cpis magnitudini
...atitudine varia e. In calidis c. et san
...eis latae sunt venae. In frigidis et Melan
...is angustae. calor c. dilatat et plurimum
...guinis gignit, frigus pstringit nec
...guine copiosum generat.

origo venarum a semine

Magnitudo venarum

Melancholicorum venae angustae

Vetaneu

Notanda tm qd vena cava ea pte qua cor
gredit latior e qua in alijs ptibz. Nume
Numerus venarum quintuplex, scilicet a Anatomi
Venarum quintuplex. ter venas reconsere vena cava, vena po
rta, arteriosa vena, umbilicalem vena. At
s. gnum venarum infinite sunt, quas pe
numerabimus. si nō tm cuspidem ve
umbilicale a qua nulli ramuli vel ram
substantia cedunt. Substia venarum spermatica ex
venarum spermatica. vsudate gonita. Compōs nulla e
Compositio. sanguis Fallopio et vesalio, q venis simp
nica esse asserunt. At nō tōm qd
liquor Anatomicus componunt ex vi
arum gnibz et simplici tunica nec n e
n tui cor a ptib. vicinis mutua
in sui hum gstruunt, vt venae harum
attrahant, retineant et expellant.
tunica simplex venarum replet pdu
neribz fibrarum, tunica nō cois, venis
coiatur, cū nude extra viscera et sub
mucosum existunt in eū. sānō
guinis resudatione et caloris dissi
ne phileant, nec n et vena ptibz vicī
alligata tutiz distribuantz, ita ut a
carent venae cū in substiam vel carnes

alia

ig ijs duricant: Actio venarum non
q gm ut sanguine p arsum epq distribu
ejgcortione cõpleant, et efficant."
Actio venarum

vaicarum actio hec ut chylu in sang.
mutare incipiant et rudimentum
nis imprimit. Hepaticarum seu que
rate ghsunt chylu coquunt et in
uine quertunt; Venarum vsus e sang.
re, et distribuere.
Actio Meseraicarum

Vsus venarum

ista nam venarum cognitione, Vena
distribuemur in suos ramos. Vena egr
magni pecoris canis emergat, ramos
tit, in diaphragma nutritionis illigra
unt eidem ligamentum illud quo hepar
nectit diaphragmati, rami isti à
vena porte distributio

vragmate p dorsum descendunt, et sub
peate cum alijs venis porte iungunt
Eustachij p hos ramos cruras thoracis
gani et p alum et urinas segregari
porte candex iecur eg ejectus duos hu
jeit, vnu in cistam fellis, q ob id cistica
nu. in pilorum seu ventriculi interig
nu vocatur gastrica. Addit Laurent. duos
ramos gastrice pepiorum q in ventriculu

et epiploon discurrit et intestinale, q
„ dem fertur sed cui hi rami à Meseraic
sic se sepiq; tractient ad illg distribu
G. Martij reducendi. Productis his duobus hepa
ditq; cauda in duos p grandes ramos,
vny superior splenicq; nuncupatq;, Alter
Mesentericq; Ramus splenicq; pyloru
ingrediatq; ramulos. q emittit in pte
duos s. in ventre, q ob id gastrici dnr, et d
ἐπιπλοον, q epiploici appellantq; Gas
minor posteriore parte ventriculi alei
maior p ventriculu sparsus os ventri
sperig. ascendit, et corone instarcing
q humulis amplificat, vnd noen coron
stomachice obtinent. Epiploicom de
epiploi inferiori parti et colo intesti
catq; sinister posterioribus epiploi parti
itq; Bauhiny his annumerat venas Ga
capillares, q p spes distribuuntq; Ramus
Rami splenis splenicq; in lienis ingressu in duos ram
ci insigni et hi in alios dispescuntur, ita ut tota h
substam irriget splenicq; ramus. Veru
ramo superiori oritur vena alia vas

, in qua hepatis crassa et ample q in 129
iculi fundu inseritur et ni ipsu horen
nchoiu effundit, qtenus qm hu
ene sepe orifiu qtendere, vt appe, appetitq
xitet, melancholico humore affuso,
macho qd à qitissis anatomicis refellitq.
andu uenit qd vas breue n simplici
venticulu ptingit sed aliqdo gemino.
à ramo inferiori item lienis inter,
igante, duae venae prodeunt, vna q
is dicta in sinistra item epiploi sertq
a q dispensatq in ea venticuli partem
ori lienis parti viciniore. Mesenteriq Mesenteri
pnigqm in tres ramulos distribuatur, ramuli
it funiculos duos antea memoratos. visid
iplicu et intestinale. Tres ea Mesen
unt senter Mesenteriq socalis hinc
r, et Haemorrhoidalis. Sic inter duas
teriq membranas dlati numerosq a
lorum sobole in intestina disseminatq.
ptis oculis chylq arripitq et ad hepar
utq. Notat Columbq in illis extremis
um oculis natulas, qb. chylq attractq

me

ne decidat, impedit qd in plant gene
Secalis Meseterij p crassiora intestin
buit et pigue ad caecu intestinu fo
Haemorrhoidalis eidm coli intestini en
et eidm recti longitudine ad anum pe
ac orbiculatim implicat p hunc ram
haemorrhoidale, sanguis melancholic
Brutolione expurgat, effundunt hae
rhoides interna. Hic ramus à splenic
nunqua origine ducit.

De venae cavae distributio

Cauda venae cavae ex hepate exumpe
in duos ramos bifurcat, quorum unus a
ascendens dr, Inferior descendens. p
cendentis rami quatuor sunt furcu
ad filios pueriat. p. Adipsi; 2. emu
seu renales. 3. Spermatici, 4. lumbare
posi utinq à dextris et sinistis ade
dente ramo orti in adipesa renu tunic
venarum emulgentu
officium et actio
spagant. Notantu qd adipsus dext
gitq ab emulgente orit, qua à p
ordine sic succedunt emulgentes
diti qd sern gliciant, et ad renes de

et renales dicit, quipluri qm cæteri
m renis substam multiplici distribu
implantantq. Sysu. hn gtarin affirmat
e qd vene emulgentes integre in reni
anent. Spmatici q sanguine q sem
maa deferunt diuerso nó ortu habent.
denter spmatici à pte anteriori des
ntis cauæ oritq alegdo nó ab emulgente
et sepe ramulu accipit, sinister corp
mulgente qnqfitq, vnde dr qd denter
n calidiq & et fecundiq et ex illo mare
rantq. Sinistru frigidiq, vnde femine
gnuntq. Hi duo spmatici rami in hab
tes deferuntq in mulieribq ptim in
partim in vteri fundu inserunturq
untq lumbares, q in lumborum vene
eruntq et spinale medulla ingrediq
nguine q prutritione ipsi suppeditant.
erma à cerebro descendre, vdlunt
ramos recipi. his minoribq emissis
lis bifurditur cauæ descendens in duos appa
ramos, q à subiectis partibq iliaci dicuntur;
qua diuisione, ex quolibet ramo fiunt

vrl

spmaticam venam
arte.

8 Martij

duæ venæ musculi et sacra illa in lum musculor et epigastrij disperguit & hepe à ortis sacra uno sacrum penetrans medulla

Rami Iliaci posterior rami Iliaci in posteriore et inter partitio ramulis partitur. Interior in musculos c tenoris dispergit, producitq; vnum ramum, ten & musculo media dr ex hac interiori ra epigastrica & ipsa epigastrio gloriatur vten & rectum intestinum alit. In recti intesti mo plures ramulos edunt, & haemorrha formas efficiunt, & quas venas plethori sanguine evacuant. Ab exteriore ra co duæ venæ nascuntur epigastrica pudend musculo inferior, epigastrica & epigast & propens vtrum recti musculi longitudin denti mamaria & anatomosis sure quod iungit & quæ quasi fit glandu in mamis et narium cum abdomine v

Haemorrhoides fluxus

Haemorrhagia naris hypnomatis gra nam hita cucurbitula hypochondrio e regio naris fluentis. Quidonda in dentis o Oscurrit in mulieribus in pudend labia et vicinas partes. Musculam

condris musculos preptat. his pdictis
lis giungunt duo isti rami sciaci post
et interior, cruralis ramus efficiunt
sor vero pdeunt saphena sciaticus mi
musculo popliteo suralis et sciaticus maior
interna tenoris regione ferunt ut
es sint. Harum a lacio pculo mortem
saphena seu malleoli vena in exortu
abdomen et pube ramulum emittit.
pcedendo ultorius suralis alios in
cutem distribuit descendit quoque ad malleol
interni et in metatarsi diuisa termi
ac solet in suppressione mensium con
cari pp eiusdem qm ab suralis emissu
sem et abdomine spta sciaticus minor e regi
saphenae pdens in cute sciatici eiusq;
musculos assumit. Musculus a cruralis
descendente pdit et in cruralem mus
et extensores tibiae dispersitur. popliteus
tenore sitem cruris fruticans pmedu
transit et in sura desinit interdu
ulum isq; descendit; suralis sure
culos adhl et pcutem tibiae,

saphena in mensium suppressione

pedis interni ad digitos vsq; diffunditur
Ischias maior & sura distributa ad exterios
digitos pedis deurrit et vnicuq; ipsorum
ramos imptit. In Ischiatico affectu ceq
maximo cum fructu. Adnotandum qd Fuchs
tig clarius et, qd venae malleolares a plurib
et multorib; fuerant ad obtinendos pran
et emplastru extrahicu applicant talo
ci in quas ptes distribuunt ipsae venae
stridem vrat Aphricang qd ad erection
penis faciat. Ophecy panter et fuchsia
capalia de libidinis, gr et Hyppiabthoris
ex qua phlebie monet, qd locis venis malleolaribus
et omnia hoc eundy reddit hoc.
Ascendens ramus venae cauae primum
in fe diffundit in totu diaphragma hu
ad Mediastinu et Pericardiu aliquot
los emittit, hunc ramu ieur ex
puris seu, pus in pto sua gibba genitu in capaci
his expurgat, ramis qd postea & pulmones attrahe
quio fiet trachea arteria tusticendo expurgat
et ramulq sulstic Cordis hystice pu
et corona modo cingit, vnt corona

225

ferentione dignu qd in exortu huius
membrana bigmathodes appositaq;
ptinu cordis motu sanguis in cauda
tur: postea cauae ascendentis trunus
cordis ventriculu ingredit, vt in eum
cysterna sanguine effundat ad spiritu
gnaem et pulmonu nutritionem dit.

trunc cauae in dextru cordis ventriculu ingr

c.e. ventriculo vena arteriosa
t, q sanguine ipsu in pulmones distribuit
supru qd vel iuxta cordis basin inter
a thoracis vertebra emergit vena
id e sine ginge q in dextra solu
u regione maior suo surculo desti
t.s. surculis finitiat, postea in sinistra
ne entendit. Huc vena eorum lis
is thoracicis & ab axillari ramo pro
ex quo commercio simpe laudat
vene basilice lateris dextris in plen
. 2a cu vena adiposa et emulgente
glenfu sit expurgad puris in plenu
urinas: sequ alig ramy intercostalis

vena Hypos

basilica in plenu laudat.

dicitur q m spania sup ipsum ostaru dig
q tunc fficit cu ἀδυγίω vena ad eas pte
tendit. Restqm ~~mpa~~ vtes pagines q
cava emrsit iuxta claues in duos m
ramos dnguit q à situ subclavi dnt o
claues et iugulu gsistant. Ab his ho
rum egressis .5. venae oriuntur. 1a Mam
e, q q interiore pten sterni descend
retrò musculu vt sp gastricè occur
runt antedictu. 2a tunica q in corpe
dulcu qd thymu vocant distinctu. q
Iaris q q cordis mucheru seu pricardi
diastinu obtenuit, tres duae vena à
orib fuerunt inventae. 4a cervicalis
quae pcit transversas apophises cervi
q earu foramina spinale medulla
dit et alit, et tandm in musculos cervicis asp
Sylu. et vesalius dnt hanc ascendere
ad thoracis vertebrae q situemtu. 5a m
la in musculos dorsales diuaricatur. e
rò rami subclavii thoracis et pugn
et cl

Vena Mammaria

127

anos existentes jugulanij venæ à qb. dicuntur
e oriuntur, q. glossa à Donato Grammatico vel Lysia
d illis clisis seu assuggis aut statim extin
cte jugulares appellant. Harum venarum
interna alterna externa hoc inter
et interiora carnosa ad aures ascen
g bipartita fingit, in duas portiones, una
ad angulos tamen absumit, altera per
foue descendit et pupillo ad nares
dorsi spiritus emittit nec ad oculorum
ne cantus, fronte, auriu posteriorem
qb. in lex is phlebotomia solentes
rari. Jugularis in hoc pp cerebri Interna
bitudine insignior, cerebru ascendit
in itinere varios funiculos, rei
arteriis et laryngis et lingua mysu
sterbrit, et denique terminatur in
meningis diny, à qb. initiati alij
uli p meninges dispersi emergunt

Reliqui ramy hypelaring ad axillas p
eos mutato nre axillaris dr totis m de
Cephalica venas dirimunt, cephalica et Basilica. Ce
cur dicat ca sic nuncupata, qd in affectib capitis,
hpiore et exterior humeri item vl
ti flexu puerit, vel in duos ramos
tur, vnum ramo Basilice mediana o
Alter p longitudine radij ad manu
ut et in ea toty distribuit, cuius dissec
venula vna notat, q mtr. p parum dig
et annulare oncurrit qua Arteria
tolla dnt, cuius lectio cum illos app
qd mit affectib melancholicis qd d
Arteq l. 4. Auctor morbor. Cubit vena
lobotes, d qua g Ischiadica legite vesali
4. ghoneys. et Augenin in epistolis. B
dm interiore item brachij fert, in
tanea, et p funda diuidit. profunda
rie axillari et nervo long ginu
nervi culiti flexu decumbit, ramulu gin
q nunty alteri ramo cephalica effin

salnatal
ne fity

Sub

tanea & anterior, item humeri ad
lorum furrit, ste ad exterior cubitu
& cubiti long. ad manu perrepit.
cu venae eos, q hodie secant ab
runo nimirum axillari ptenunt, frustra
tq in dictione venarum vt admonet,
dig. Vesal. et Fallopig, qa ipso ptenet
g. d Anatomiis administrat. c. 5. et lib. d dictione
fect. c. 16. Oribas. l. 7. Collectaneor. c. 5. venarum frustranea
mp apparens et magis manifestum
dae, qq. nervum vel arteria subiecta
d. Notandae sunt in distributione venarum
ranulae qdam, q nehuti costiola sang.
rantq. Et hac d distributione venarum dubitas.
ant.

Hrs 22.a

PARS 77a

De vesicula seu folliculo fellis

Emissariorum fecoris sordes excipiente
& vesica bilaria, seu folliculu fellis, lat
Situs vesiculae fellis κύστις χολήδοχος graece nuncupatur, qd situ
canis hepatis in ca pte, qua deptrum ven
latu amplectitur. Hunc ut situ adeptae
ut humore biliosu, acre et erodente
Figura hepate repurgaret. Figura gibbosae
ta, oblonga, fundu e capaciore versus
angustior, latera nd ut orificiu angus
ta ut brevis pyriformu repraesentat. Ma
Magnitudo & admodu insignis pro minusculo
vesica vnica, sufficiebat e pp paucitate
connexio in spe gnatz. Connectitur fecori et duodeno
no interuentu canaliu bile expurga
Substantia Substantia vesicae membranea ut gra
et distendi facile potest. Componitur hum
Compositio tunica, coi, et crusta quada fibris, vong
vijs, nervis et zpliu textu aliqto zp

ia propria valida et donsa ne
rimonia bilis citò erodereth; Cois
ea à pitoneo orith, q ipsa vesicam
et firma reddit, eigq; ope firmissimo
canis tecoris apposita alligatur.
a et tunica in interior ipsiq proxi
ma superficie ex epenementis 3.co corti
anita, q ipsa proxima tunica detendit
fione bilis et impedit ne venarum ofu
rentth. Libre sunt recta hanc
a et obliqua, quarum beneficio vesica
rahit, retinet et expellit bilem in
tinum Duodenu. Deuty colitochi
ent, vng stomachi ingrediter, inter
Porta et Cauae radices, q quem
epenementicia à sanguine sepa
t in cavitate vesicae fellea de
ffl lig ad Duodenu fertur, quo
in vesicula recepta effunditth

in intest.

in intestina et ita illa expurgatur.
Vbi notandum, qd si adventum ejus hepatis ferat, deiectiones plerumq; biliosas
cit, et dnr hues ab hac affectu πικρόχολοι.
Hic insuper mecum interdum ductum
modum obliquo et tortuoso ductu
observantes in hac insertione valvula
qda, quibus impeditur, ne bilis ruptus
fiat fellea venae ot.
Notandum qd duo ductus eorum cor
dunt in medio, cervice versus q vehe
bilis et eandem duo ductus pelvis
q aliqdo repitur ductus, q in ventriculi fundum
repit, et in eu bile effundit quo affec
cruciantur plerumq; bile rejicie
et πικρόχολοι ἄνω dnr, sed raro hujusmodi
copitur, et si adsit pr naam hetur. Vsus vesicae
Vsus vesicae fellae et parietate sua bilis portione
Eu fellae
acre et mordace, nec nutritoria
à succis alimentarijs separet tali
et c

m in Intestina transmittat, tu ut alia ivi
instar chyloris naue feces deijciant
utosi lentis horis in intestinorum gyris
mutatibus hærentes detergeantur.

PARS 23a

De Liene

Græcis σπλὴν sive σπληνὶς ἀπὸ τοῦ σπλάγχνου 15 Martij
hoc est visceris sit et mitis additur. Situm
oppositum huic gestitat. e. in latere sinistro Situs
sis costis parumque versus dorsum et sedem
à diaphragmate in costarum falsarum
mu protenditur. Figura Lienis glandu- Figura
tibus ridet, parte. e. Jugicii, qua septo con
ge modice geminet, sive interna versus
ibus respiciente cauge. In medio autem
longitudinis linea inæquali extuberat, in qua
aliquot et arteriæ inseruntur. Sinistro
e uli dorso defigitur modice deprimitur, dex
tumque versus costarum cartilagines gibbus

apparet et impressa fertur costarum vestigia

Figura

uno figura lienis est oblonga et linguiformis; Magnitudo lienis in homine alia est quam in animalibus, etc. lien humanum est crassior, latior, et brevior, in porcis, canibus longior et aritior unus, inter hoc maior lienem habent Melancholici; Notandum quod lienis in fœtu utero mulieris ruber est, et

Color lienis

hepati, in adultis nigrior et fuscus quispiam. Lien in fœtu sanguine puro et stercoris nutritur. Unicus lien reperitur. magnitudo eius numeri multiplicitate compensat.

Magnitudo

Connexio

ortus habet cum ventriculo et item hui genua ipsi munibit cum diaphragmate sinistro et item gibba mediante ipso cum omento, et item laterale dorsum spectat.

Substantia

Substantia lienis est caro mollis, rarissima, spongiosa excipiendo humori terrestrium, quia ea cum ex genere sanguis crasso vel hepatis caro gignitur, parenchymatis, et nitis lien carne ita dicta, tunica, venis, et nervis, tunica qui lienem obtegit a

et

ne eis fulcta mollis et spongiosa, ut ea
nec effundere, sed gpria circumsepione
ereti, vene et arterie qrilione distin
ti sunt insignes. Venarum vsus, vt ab
ipsis melancholici sanguinis admixti
ne adhiere obnubati, ad huius mutatio
ne alijs vt qd excrementi fuge, post nutri
tionis tu in ventriculu, tu annum de
ati. Arterarum vsus in aliqe qmvt calore
naturali ipsius lienis excitati et augeatur
mutatione crassi et terrestris humoris
et lien magno calore vt fecum illu poss vsus lienis
uare et edomare. Reliqui vsus sunt vt
lati calor lienis arceatur, putrefactio et
tus vitalis coercetur. Vsus lienis est sang.
e corpori nutriendo dicata a feculentia
litia expurgare qd qdm mundi in agit,
ecet prudentia et voe predita sed natu
a suma voe et prudentia ora regit et
atur

Pars 24

PARS 24ª
De Renibus

Renes apte & vsiper q̃ minyere et pla
keyfat dicti, situantq̃ in lumborũ region
cumbunt. e. minutis lumborũ, quos ipse
ci vocant Quorũ vnũ comunione in dolor
ntrius erus e latere dolentis renis tropere
assident ad latera renis cauo deprom
situs renũ dentergtr paulo altior sub recore iac
nisterno & pressior ur glengitten vtam
situtent pares, vel sinister elatior sit dext
q̃ naum audit. Renũ figra fere ne e q
figura et phaseolo similitudine vbi parte. e
emulgentes vene ingrediunt renũ
stantiam figra cana et rehma cornũ
gua pte gibba et gurosa; Numerg
numerg gemina coitr repit vt vno lacto alig
et ut pitium epis esset equilibriũ. Renig ut
tu seru melig expurgantq̃; si. e. vng fauto
ren, magny distinset &c, et magnitudin
mionodum attulisset, nec apte situari
iseet; Illiqdo observati sunt renes m

oret quatuor, aliquo et. vnicy rectus
distinguuntur sunt pr nac ordine, vti
magnitudo renum tanta e, quanta cpi Magnitudo
abundantia seri requirit; Connungunt rene
bis diaphragmati, colo intestino, median Connexio
substantiis à peritoneo extritis, vesica
ureteres. Substantia renum carnosa existit Substantia
et solida, qm intr parenchymata re
alis hac nullo fibrarum genere intorta
nec. e. et arteria fibrarum vice supplent
sunt pites organice componunt ex Compositio
membranis extrinsecy adiacentibus, venis
arteriis emulgentib. ureteribus
tubis membranas ipsas cantates
ingente, adipe et glandulis, membra
extrinsecy renes obducunt sunt
. I. a exterior renum cpi n adnascitur, sed
ducit instar cutis quaq obducitur,
et fascia mulgo nuncupata, hac à pi
neo infima septi transversi sedem succin
cte ongine ducit. Proxima tunica

tegitib· renis instar omentiintoten
multa pinguedine, vt periallinos
stra renu foueat; interior tunica ex
tenuior, et nullis renis, neq pinguedi
gteritur, ita ec ortu suuit a vasis renes
dicitib· Nerui q renib coeant ab i
is thoracis orti p interna renu su
diffundunt, et substam ipsorum penetr
quoundu sportam· Venae duae sunt c
et latae, q emulgentes dnr quarum op
a, seru ad renes deferre, sed n puru, m pe
tu sanguini vt ex illo renes nutriant, et
nae adjuncta dnr, q sang.m q tunicarum
nutritione. p terie q m renes dist
renis emulgentib· assistunt et sim
gentes dnr. Ita ec serosu humore a sa
ne arteriose repurgant, nec n spum
periby coeant· Sing lea cauitates
bs reputnt· vetores anatomicos
numerant, quas Vesterici in horib re
negant, p ea vna cauitas in renu sub
observat, q ex urinalibs meatib su
renu subeuntib dilatatis gflat vrete

cum

* Deferunt

139

gressi fuerint renes dilatantur et magna
canitate efformant quae postea efformata
ures fistulas abeunt nonnulli dicunt
inimus, q. substantiam carnis renum disp
extremitate sua amplianturq. è contrario
ntfuere qui pagines renarum et arteri
o hac dilatatione suscipiunt carunculae
s mamillarum fites, ex carne renum effor
y quos renum refundat, et in canitate
transolatur. Adeps q renes tonet copiosus Adeps copio
ricanebar asinien tenpatis et benebis renibus
tis cpbus in calichsinis. e. naus pauca
matur, sing glandulae qda repiuntur
supremis renib. in nunquam in cumbunt,
qa substantiam silem habent, renum parem
cati carnem quae ex fibratione obti
et silem usu sortiuntur. Renum usus
e, qm ut serum sanguinis tu renosa
tenosa pmatu secernatur et q vrcteres
ehicta amandetur.

PARS 25ª

De Vreteribus

Canales q a renibus in vesicam egredi-
r ryzéwi tores dicti apo tis ἀρδεύω id est urina effo-
& cerno dunt, quasi urinæ vectores et ductores
urinarij nicati vel ducti appellantur, sita
s situs vero ipsi et natura in peritonæo et formatæ cauitates illa
ab ischijs ileon et pubis. Figura illorum tor
Figura longa et magnitudo tanta, quanta inter
& inter renes et vesicam: prodeunt a renibus procedentes genera tunt parti superi
ori inferiori vesicæ vnidi peritonæo v
? interioribus illis membranis circumvo
substia lutis & stomatia et membranea vt di
& necessitate part. componuntur ex ven
Compositio nutriantur arterijs vt viuant arte
vt moueantur et sentiant. prædictæ tuni
cæ vna et alia ei a peritonæo crot
benefitio roborantur et firmantur, vsq
ru & vt p illos tanquam p canales urin
a renibus receptæ in vesicam deman

PARS

PARS 26.ª

De Vesica urinaria

a urinaria graecis κύστις ἡ ἐξοδος a glte
la latinè dr. Situatq; in interiore imi
y site. In cantate illa ampla, quam situs vesicae
nant os sacri et innominatu hunc
a. tu p commoditate urinae eyiendo
it, tu et. ga dicebat ut à loco, quo sita
ta cuernuntq; n genl a bect, figura figura
osa oblonga, excavata. Instar lagenae
y. In fundo rotunda. Vniae vesicae Numero
utudo varia. Int-e. vamae pilimai
nta. magnitudinem cuedit, cui nò
e tale magnitudinem ostert quanta
ne gtonte capia. Connexio illius cum connexio
itib. fit p sitem posteriore cu ἐξαπτῶ
more utq; anterior vretenb. poste
recto intestino, cui mumbit annexa
ne ossibus pubis platera ossibus Ilion, nec
dam a pitonaeo orta in interventu
tia vesicae membraneae fiunt ventriculi dulcita

et vteri: Compositio fit ex tib. memb.
crusta fibris, venis, arteriis, nervis, ure
vase ἀγγεῖω et sphincter musculo. f
burnam exterior cois dicta erit à fit
vt vesica tueat et alijs jtib. alliget. f
quæ duæ membranæ ipsæ vocan
priu. c. substram vesicæ constituunt, q
sunt solidæ et duræ ne urina acimu
et calculorum asperitate duellerent.
ra harum membranarum intuic a
crusta hæmia q crusta dr, integit, ex operetur
turica dr cortionis constata in eu fine quæ in
fellis historia recensuimus. Insup tu
fibra nervosa hasce tunicas intexit
urina retineat, expellat et attra
venæ q in vesica distribuunt ex d
tione illam irrigant. Arteriæ
qm plurimæ, q cu venis p vesica sp
Nervi duo sunt, quorum alter ab. co
tione, alter à spinali medulla in
dominat. f vraco vrethrib anteri
tione tenuis. et harum jtiu usum
uimus. Musculus sphincter latiné fo
du

cervice vesicæ in orbe claudit, ut 143
beneficio eidem vellis impiu urina
retaꝗ relenuornatꝗ. Partes vesicæ
ositæ sunt explices. Fundꝰ s. in quo
urina et cervix q̃ tota illa pars q̃ e
urina egreditꝗ, q̃ colon dr, in hoibꝰ an
q et longiꝰ recta extra pminen
minis brevis, et latiꝰ, in collu uteriter
ans. Vuy vesicæ sn aliqꝰ, qm ut urinæ
ceptaculu in quo tanqm in lagena
a urina tamdiu reseruaretꝗ donec
iberet excludere. Fuisset. e. valde in
du gtinuo mingere, si naa hoc recep
e h gtenisset,

PARS 27.a

partibꝰ generadi dicatis in mine existentibꝰ, et s. de vasis semen præparantibus

a cuilibet viventi vim seminifica indidit
ru spes successione generatorum gtinua
3. Et uiq familiis maxime cu propediuina

existat, semen s. generare valeat, qd pte
orum Idea in se gtinet, et fatale mo
et vivendi necessitate obtinet, varij in
indignit, qb. g dignitate et potentia o
elaborandi utentq. Intr hec at ins
ta inprimis ghidramia nomint vasa
parentia q Gracis ἀγγεια, sp3, ratida.
hunt hubter arterias et venas emulg
et gdeunt hr modo. Dextra vena
gtio venae cave descendentis latere o
hunt dextra arteria ab Aorta, sinistra
ab emulgente sinistra ducatq. vti art
a sinistro latere aorte, quo aorta sta
vnde liet sub emulgentib. Haec va
nisa g abdominis cavitate, g pitona
ductione comitante musculo crena
ad testes durrunt. sed prigpu ingr
ita inuice complicantq, ut mirabili
tum amplexibilitate implicentq et
tu demu ad epididymida et teste tem
reptunt. Numerg horum vasorum ito
apparet, qterng s. duae venae, et duae arte
figura rotunda, longa, intq excavata
cum instar intuentibg fit. Stagn
tant

Numerg

Figura

a e, quantu intervallu interlestes et 145
emulgentes interiect. Connexio ho
rum, ex situ descripto cognoscitur. Porro
obstra et compesce libra sunt, vasa semi
nis et arteriis. Usus tunicarum in alige qm
ram semini generando interlestes,
et in plonib. illis apparent, seminis
mentu coicent. Peculiaris quoq; unicus usus
horu vasorum et usus ne libido retinis
tur inuitetur.

PARS 28

partibus semen generantibus: s.
de parastatis:

Statae Graecis, Latinis Astites dicuntur quasi
iuxta testibus assistant, dicuntur et epididymides
sunt parastata extra abdomen inserto
qdm ad exteriore dexteri testis parte
u ad exteriore sinistri. Figura rotunda
longa, sed p anfractu brevior effecta. Figura
ery ut apparet e gemina magnitudo grumosa
nulo grandior qm sint venae et arteriae

Connexio

seminales, in longitudine lin. brevior
ftnnectunt seu potiq glimant ipte seg
cu venis et arteriis seminalib. infer
cu vasis efferentibus, ex qualibet ipte f
iunctionib. iungunt. Substa para
Substa

Media, inter vasa spparantia et te
q exterior membranosa ur, intgat. gla
Hac ponit ex. q. sdutis vasis spar
q ubi in testes inferunt, varium ins
tant, et no mirae mutato, parstata
nem accipiunt. Parastatae in e
effermatae dnr, qd semen in illis spe
et postea a testib. ptecta foam accipia
Hanc. e. spuroem dnotant varicosa
statum compositio. Author detorum
usu illis tribuit, ut semen complec
et ptificant. ea ratione ductus qd
ex in illis albu invenitur tel p
usus potiq illis assignandus.

Pars

PARS 29ª
De Testibus

glandulae in scroto reconditae Graecis
idem gemelli qd.s. sint genuine appel-
lati ot. Graece ὄρχεις ab ὀρχάνη idem
populi, qui adultos testiculos habes sint du-
tis gregis Lat. dur Testes eo qd virilitatem
eulen sepe testent, vnd mulierculae ex
in aegrotis virile robur deficere et mortis
u subito certificant cum scrotu et testes lapsant
tengant qd digitabant et in suo statu remaneant
tae adec et aegrotu cuadre audacter plaguant.
sity ita est manifesty in viris et
ac indigeat. In mulierib. nō testes
mine reondunt. Cur nō testes ailium
manib. extra ppendeant in alijs nō
lib. et gnae ailium p.e. 4. hanc rem ad
. testes in gbda ppendent, vt custos vita
ret, idem ne reclusi testes extra lubrinis
ent et ad gnoem gtinuo mūta, sicut in cunis.
it, q ppea testes inty reclusos sint et gti
nandi fernore exestuarent, ne cum
oris sint vitae spectes tederent seposity

ratio cur omes testes inty reclusi

copiosa gnaõe recuperent, qd qdm in
qdrupedib, in qb. testes p̃ponunt longior
cũ sint mty reclusi testes n̄ tuerunt
e. gnae ad suem gsernanda n̄ indigerent
cõ magis in hiẽ ea ꝛão valet, q vtq; ut
et ad varia exercitia natq; genuõ libidinis
gere n̄ oportuit. Huic frigi rei accedit hoc
q alis l. 4. Ufa pitin c. 12. Sed cur mulie-
res mty reclusos hnt, hies extra. respondent
mulieribus caãe ignavior calor, qui n̄
illos extra propellere, qd qdm gtingit m̄
mulieribus, q forti calore pditis testes et
vide penis similitudine gerente extra
dite q dicantur. Hermaphroditi dnr. Fr
caũe abundantior calor, addesi pla
in mulierib. sicut in viris fity testa
ostendebat, vt interse discerni possent
caus vt no ipse gspicerent. figura testuũ
oblonga instar ovi. magnitudo varia p
rationem ꝓpis, cors tm̄ representat cuiusdam
gallinaceii lentor vtriq; impressum
Numerus testium cuiusq; geminus aliqto tm̄ bes
et. q. aliqto vnq; bi, q eq secundum ea
Connexio adhaerent. Connexio tot cũ epididymis

Testes cur mulieres mty habeant.

Hermaphroditi

Figura

Numerus

Connexio

seminarijs interuentu quoq; membranarum
iunctis pendent ex offib. pubis et pone
a testiu. Caro mollis, rara, laxa, alba substiu
e in viris, in mulieribus e. in vita mollis
, sic nec rotunda: Caro ipsa quat; ad
parenchymatis, cordis, hepatis et aliorum
Cuius proprietate et peculiari virtute
foam acquirit, et vim prolifica adipiscit;
munit testes variis tunicis, venis, arterijs
et musculis cremasteribus. Tunicarum
nt ores et duae proprie. 1a tunica cordis
latine bursa vulgariter scrotum qd coo
uculi foam repraesentet. Haec nihil aliud
utis et cuticulae relaxae ad testes gline
. quae aliquo corrugat, et aliquo laxa
aliquid. Altera ors tunica ταζηθον dicta
e a scroto et alijs membranis separet
niculo carnoso ortu ducit. Exterior
n tunicam vocat q graeco dr ἐλυτρον
d in ea tantum ἐν ἐλυτρῳ id est liquen gti
testendo, haec insigniter validae atq;
is et venis plurimis referta.

q rubore ipsi geniant, ex quo qda egressos
carunt id e rulca. Interior ypna tun
q gnime testiculu inuestit a qbsta nu
na nerusa a vesalio epididymis a qd
a Fallopio reprendit à gal. Dasper
vene et arterie q in testes distribun
spmatiis gueniunt nerui a costalib
Deuteronb. 17 caribq oriunt. Musculi cremaste
hac tempti testes suspendunt et
unt ne illoru gauitate vasa relax
mungent. Vsus testiu e semen ia
tu a vasis spmatiis adeptu gnerie
et elaborare eiq vim gnandi tribue

PARS 30.a

De Vasis semen deferentibq et pa
illud excipientibq et asseruantib

Vasa deferentia q gnece πόροι σπερμ
dur sita sunt iupta prostatas à qua
oriunt et ad ea vesice Coli item tum
via, qua spearantia vasa ascendunt
sunt duce glandulae, q prostate nuncu
ascendu

ra horu vasorum ita constituta ut in 252
hac quoluta et ad humillima testu
orta hoc vasa videntur, postea uò teretia
et candida et insensibiliter excauata.
ia e spermatica; Composito simplex est substa
alis e, qm semen substa testu gestu
ostata tanqm in pmptuario seminis
re. Corpora glandulosa et candida
en recipiunt graecè dnr προστάτης
dy ide glandulosi pfides, coitu ab
omnis prostata uocant: haec sita
in principio coli vesicae iugata musculu
tore. Duo sunt n°. Vius homi e senio
cau, ut spe coitu effundat, semen q.
y et candidis efficere, et vesica humi
oleosa, ne acrimonia urinae laederet
ne, dorsi partiu harū titillatione ex
e, gignunt-e. pstata hominem
cone qui irritatione quadam mem
m titillat.

PARS 3ia

De Pene

Pars illa, qua mares fœminas ex coitu
πάλλος, Lat. Penis, seu Coris vel mentu
coitu membru virile. Sity penis cuig
e, ad radice e. ossiu pubis gsistit. ob eq
ut meliy intromissio fieret in agru
ob pulem, offensione actonu aliaru
figura obtinuit longa, rotunda, intgne
dinu excauata; Magnitudo eq aglig
in vna quaq; sic diuersa, tu et. in mugi
rundundo insertu, omnis e. q qis ne
ngant, mentalationes sint partiis, qtam
tu plerung. cuidam vidng, cuigrei
umbilici relaxac, et illig in ostu
strictio, tu maior semnis copia ex q
pars gfermatq, tu et. ut nult gals 6. de
abstinentia coitq, qda, ingt penis mag
effectq qd a coitu abstinerent. Connexio
penis ossibq pubis, et partibq vrinis

Figura

Connexio

an

q ijs partibus q ipsis substra componunt 153
tra penis jtim spmatica, jtim carno substra
ra, laxa, et mollis, ut turgescere et flue
re opportuno tpe possit. Componitq; compoo
ibus, quam qdā ipsis penis motem
munt et coagmentant, ffiliq; inco
lorantq; compositio. Partes compo
tes sunt p. cutiula, cutis membrana
ra, q eundem usū ipsi, qd cpi tribuunt,
qd in pene nulla adē, nec quadam, qd pinguedo
m attulisset oistum arectioni ki flaccē penis nulla
e, venae, arteriae, et nervi, q penis com
ngrediuntq, tū ad nutritionē ipsis, tū vitalis
icatem, tū ad motū et sensus participacem
ciantq. quatuor quoq; musculi penem
unt, quorum duo q posteriorē jtis longitu
forunt et ad feminis operationē para
omponendo adiuvant, ffi duo cōmula
ipsis penis decurrunt, q dilatationi et
ioni inservunt. Ves ortū ducunt ab
Lubis, sequuntq; idem jtes illa

q q q

Q quæ penis gestant, ut duo ligamenta
nalis urinæ in medio illorum existens. Liga
quæ inferiora ossis pubis sita erasunt, q. ex
tudine penis sinuosim p. distribuunt. Infe
rius circa glandem uniunt, et carne glan
obducunt. Hæc propria substantia sortiuntur
morsa ab alijs ligamentis, Hæc urgen
rigescunt et fungosa ut sanguinea abscen
Meatus urinæ n aliude qm vesicæ substan
longitudine penis ꝓducta. Cur ergo
menta nata ita obformanerit rem
Galen. 15. d usu partium. Quo magis desideratur
in pene, nimirum ut arrigeretur spec
et post illum flaccescerent; si e. erectio
penis facta fuisset, hoc varias artes operan
magnum incommodum attulisset, pr. ni
facta penis qa debuit flaccescere,
venosus, arteriosus membranosus ac
culosus toty qa in erectione satis distentus
qualis sit penis duct. Debuit ergo ligamentosq ea, partes, qm e
Sito pene notandum sunt p.a Trunqs
pubis in

initiu ducens ad glandem usq; ex porrigit 255
lam q̃ posterior penis pars remissima
tecta; 3a. preputiu q̃ cellula pellis q̃ preputiu
landm, 4a. ligamentu q̃ ligat sputiu
moni jste cu glande ut sputiu reductu
poit et glandm integere. 5a. e omine
ulnis seu corona, q̃ terminis et gla
tiu constit; postremo notandu q̃ spaciu
ter anu et pube intercedens perinaeu
vocatur. Usus penis antea datus
dna agru uteru s. mtr recondit semen
deferat.

PARS 37a.

partibus Mulieru generationi
catis, et s. de vasis semen pre
parantibus et deferentibus.

Semen deferentia in Mulieribus similia
viris 4or sunt n. duo s. Venae et totidem vasa 4or
ia; haec situ, figra et magde ab ijs distinc mulieris.
guntur, q̃ in viris, quinis. e similenha
beant

oeant exortu et à bruno descendentis et
et ab emulgente simili gueniant, hinc
in mulieribus distribuunt, In testes at
dedicata non sol. sint in viris inserunt
in funiculi uteri spargunt. Figura horum
Figura e tortuosa magis, multisq; circumductis
implicita, qa in feminis maioribus sint
ones, semit illarum semen in illis antra
utiq; incurari ut secundum oriadent. Mag
Magnitudo eadem longitudine breviores, qm in viris.
substra spermatica e, usus ut niam ad semina
in testes deferant. Vasorum deferentium
mulieribus talis est, ut orianti à testibus
in uteri cornua amplior et brevior du
anti, pim in principium cornuum uteri
ipsis angustior dnitu gueniant, hinc
ly posterior, in gravidis manifeste
In illis at. q nondum gecunt, adeo delicat
sensu effugiat, qd observavit Laurentius
sua Anatomia. Huiusmodi at. distributionis rade
ut primis illis raminis cornua uteri ingredi
tibus, semen in uteri cavitate adgeptis
effundi

uerent, Illis uò q̃ in cervice pueniunt
nen facta greptione et granidora vero
eiaculerent, ne si retinerent in utero facta
mpret, ne aqua q̃ noxa nati inferret.
a hom vasorum tortuosae et rugosa; Figura
ia et compositio simul in viris repit, eadem
s ut semen in testibus preparatu in uteru
tra ejiciat. Testiu sity in mulieribus
reconditi ut calidiores reddenentur
et ad seminis preparoem aptiores effi
ti Figura diuersae q̃m in viris repti
testes mulierum eidem antering et poste
ad depressi nec ita rotundi. Magnitudo
e diuersa. Va sunt minores in Mulie
in viris; prea substia molliore, et vesiu
minis sibi mutuò adnatis repletae.
atim frigidiores et humidiores, vnd semen mu
humidius et aquosius efficit, an forsan
ulieris seminis humiditate virile semen
u tenius et viscidu et dilui et attenuari
ponunt testes in Mulieribus ex vnica

tunica et ego

tunica et corpore ipso glandulosos.
Vnus testiu n alig e, quam ut in mulie
semen confluant, et fecundu reddant, q
testes vel deficiunt, vel malè afficiun
cunda et steriles reddunt. Notandu
ἐπιδιδυμιδα, q similiter in mulieribus
reperiunt in illis sunt mollior. Nota
2.o qd mulieres parastatas n hnt, vti p
Laurentio et quilda alijs. sic homina
parastatas in mulieribus adeo defendit
situ sub cervice infenore uteri ad p. et
illig orificiu tribui. Admonendi insup
lopij in suis observatibus memorat se in
mulieru nunqm semen repisse, nec
grumulos testes mulieru cu vasis spmati
digiti latitudine ab ijs separatos, q observa
erunt forsan notata in mulieribus male
tis, in alijs e. gharin accidit, vt fere
omnes Anatomici.

DEAS 37

PARS 33ª

De Vtero

Græcè dr Κύστις, ὑστέρα, ὑστερία, ὑστέρη, lat.
ro, uterus, vulua; uterus tm ppriè d mulie
vulua d aliis. Oriat uterus qdm eo tanqm
ode fœtus gtineat. Situ hō uterus inter
ssimas ptes cum hois d ilorat ialanitus
gnia s. et rectū intestinū, rectus in
u capacitate, qm in mulieribus amplior
ius, sunt et earū nates maiores sunt.
d situ obtinuit, tū pp facile fœtus pteti
nē, tū facile cocundi motu. Collocat
n dextra aut sinistra pte sed in medio
uitatis, ut cpus staret in æqlibrio et facilis
mutatio et vtraq pte distenderetur.
inter Vesicā et ānū reponat reddit
gal. l. 25. d vsu ptiū cap. ult. qd s. melius
ānū fœtui gerendo à posterioribus sub,
n ee, qm si mediatè ossa fœtus tingeret
ib. potuisset facilè lædi. Vesica quoq.

ego ante

Situs

160 ex anterioribus eo sita quemiebat ut tang
pugnaculu esset Figura uteri rotunda
Figura qd ad cervice paulo sit longior, pyrimad
foram repsentans. qd d foa interiori intell
Na exteriori pte figura nō tetragona, ne
nē globosa, rōe venarū et arteriarū tu
tonī qut vrgt quib rotunditate thurbo
Magnitudo Magnitudo huius incerta, na crescit et m
cy aetatū varietate, cp venerconis usu, p
ori fluxio, cpis gieritate et factura, virgi
et vetulis uterye adm exigue. illis ptr qd n
pfecte, his qe paupitate senectutis marcescunt. nec illis, q fetu gestauerunt, mag
qm in ijs, q n dn: Na post tanta distensionē
redire nequit ad pristinā magnitudinē
Numerus Vnicye uteri q plures fetus gestare po
nec aliis gignet, in mulieribus vnū
duo fetus vitales gestari et nutriri pont
sunt spacia in capacitate interna uteri
dexterias et sinistras pte duos veluti senicu
efformant q genuino fetu gignendo, pcu
duas in mamas erupit ad geminos fe
nutrien

uendos, qd si plures fœtus ꝓgigni ꝓtingant, vi
ec minimè pont. Connectit vterꝰ pte connexio
riore recto intestino, lumbis, ossib sacro, pte
uteriore vesicæ et ossibus pubis, idq interuen
embranarū à peritonæo exortarū ptibus
alibus, ossibus sacro duob. vinculis mollibus ut
uno alligatur. Et Gal. l. 14. d. us. ptiū qd ex ijs
terꝰ nectit alia ec, à qb. facilè secernit
dorsū atq. lumbi, ossa à qb. n̄ ita facilè
at, vt ec collū vesicæ, rectū intestinū, vasa
mina venæ, arteriæ et nervi. Substa substantia
embranea ec, vt ad receptione claudi et
tai pont, et ad fœtus incrementū dilatari
pliari queat, et vt ad expulsione fœtus
altering molestè se comprimat.
ositio uteri nol est ex ptib. similaribus compositio
ularibus, inter ptes similares numerantur
nis tunica duæ, una cois exterior, qa
nec oritur, oium aliarū crassissima, altera
nior ꝓpria uteri carnosa et crassa valde
ipuè crassior circa fundū occupans,

circa

Circa uō jtes illas ubi in obtusos angulos
tenuior apparet zphii villorū gne inter
pitz, et quib. nullis rectinēè apparent, qa nō
erat illorū necessitas pp seminis attractio
dd. obliqui gspicui unr, denig harū nerui
Observae dignū ē qd harū membranārū
ties n mo p ætates mutatz, sed p nerui
gcepty tia, et in prægnantib. uteri membra
n apparet sed totus carnosus et fungosus in
cortices fungorū more diuidit, ita ut qd
augescente fœtu ply crassescat uteri, qd
accidit alijs membranis, q in dilatantz, ac
Deoluminecz in suis plectionib duas
duae uteri tunicae
p priastunicas gstituit, q quē sentit schi
tonicon. Vasa q uterū componunt, sunt
et totidē arteriae; venarū altera, q minor
a seminalis ramo, ascendit, versus uteri
duas eiz tunicas. Alia ab hypogastrica ra
cit, prior amplior, hæc n mo p externā
interna uteri substantiam distribuit, et in gr
xotylēdōnes effuit, ascendit et occurrit ramis
hypogastricae, in qb. p anastomasin gungit, p
pdutz venas comitantz q in hunc usu uteri
ut spe

g vitales ipsi implicant. Nervii p vterum dissecui
oriunt a 6. pari et a spina dorsi.

unt in hup ligamenta, q 4.or numerant ligamenta
upiora lata et membranosa in vteri fun vteri 4.or
pe cornua implantata, duo inferiora
da et subnubra, q vterium ad ossa
ad inguina et ossa pubis ascendunt, et
iqd dilatant ut Bubonocele parant, hu
nullorum beneficio, vterq nimio pondere
ranatq sustentatq et firmatq, vel vacuq
tq no importuno motu in hanc vel illam
ferat. Partes vteri dissimilares 4.or sunt
e, cpg ipsiq vteri seu fundu, os vteri inter
tu vteri, et denq pudendu seu orificium
ctli. In fundo vteri duo observant cani
Vna in dextris in qua mares gnant, Alte
sinistris, in qua femine ambo nullo
en membrana disiungunt, sed solu lirea
unt veluti in sexto et lingua apparent.
tq prea ad latera fundi duo processus
Anatomicis cotr cornua dnr, eo quod
cornua

cornua recens erumpentia mamillas sp
repraesentent. Horum processum ipse reci
en, et in Vteri capacitate componere. Os Vteri
aliud est, quam interior ipsius fundi coitus ad ori
seu caninum oris frenum extructus, in Virgin
in granidis artificiose clauditur ne quid
Vteri carni subire possit, ab extrinseco co
tus aliquo ut ipse coitus et erumpentium
orum, mysteriose ne recepto semine ita struc
ut nec mucrone aut admittere quae
tissimum gloriosis signulae. In parte
dilatatur, quanta requirit magnitudo foetus. Os
crassa substantiam obtinet quam paulo ante par
or effinitur, quo ipse vsuum quidam ego ei a
ut exciglentore facilius in parte distend

quid sit os uteri?

collum uteri

Collum Vteri seu cervix est pars illa, quae
una parte virile recipit, et cuius substan
lis mebranacea, et delicata, in senibus
calloga, in senibus fornice cartilaginea
brevior, nec longior vel amplior red
virilis membri ita brevitate longitudine

quid sit

cra

ſitiu. Volunt quidā Anatomici, qd
modo colli vteri ſita ſit membrana qda
ti ſeptū in medio forata, q Hymen dr — hymen qd
rginale claſtru, ex cuiꝰ diſruptione
ſanguis Flos Virgineꝰ perit et ſanguis
it. Verū quidem recentiores plurimi inter
Virgineꝰ, qui ſ notis virginitatis accur
riplit, hanc membrana naturi reſiri
nt, ſed in quibdā pr naturam adeo comedunt.
mbri pars ꝰ illa exterior, q vulva dr, pudendum
dendo ſites ſunt qdam entera apparentes qd dr
inta latentes, inter illas q occurrit pecten
ubes, in anteriore ejus pubis ſite ſita.
ontiuly ſeu mons Veneris pilis veluti
ibꝰ vndiq obſitꝰ. 3° labia ſunt, ſites illa
tora magnae rimae diſtentes, q carnoſa
oſa et adipe multa referta viſuntꝰ. Rima
ioreꝰ, qm formen qd pene admittit inter
es intꝰ latentes diſtantꝰ ſ. Alia ſeu

pterygia

pterygia q̃ à quibdam nymphae appellantur,
atq; hoc è meatu urinario prefint, ne
les sint et spongiosae et ingrata ita prime
ut excidi debeant, uti apud Aegyptiaos
res gestingit: Hunc usu hinc, uterum a rebus
oribus tutare. Sequuntur carunculae nat
instar q̃ in virginibus q̃ hinc inde repe
membranulis quibus cocunt, ut clau
virginale et veru Hymen efficiant, ne
et attritis flos virginitatis deperit, quae
harum membranarum in virginibus Hym
core et uterum à rebus externis defendere,
additillatione virili membro excitand
carunculis in malefacientibus mulier
membrum ita gestringit ac si manibus
Sub urinae meatu, quae carunculae
Denique in ultimae apice repit pars q
clitoris dr, ab alijs virga, tentigo, sulca
ris seu mentula muliebris, hujusmodi
cum virili membro tho, prom. hac pars in
in e foraminata, in quibus ita excrescit ut in

Cylthoris

167

ntula dependeat. Vsque chthoridis usq;
que torpente, et languescente venerem
tet. Vterq; in hunc vsu efformatq; ut in
ngm in suo agro semen humanu excipi
condatq; et gupiatq; ad foetq; formaem, et
gnarem adimplente. Vteri e. vis et calor
men agens huiusmodi ita excitat ut
membranas qterat, chorion vid. et fm
spumq; in semine geniti coagitans
tu adruit: Spq at. ex vgutatq; veluti in
is seminibq, quib. herba seminari solet,
os qtert, qb. herbe alimentum sugunt, et
ent, ita in semine humano vmbilica
la tanqm radices gerunt, q m placentam
adhorescente desinentia sang.m mater
licium, ut ex hac foetq; nutriatq;: Pradutis
radiibq; incipit spq domicilium sibi architectari
semine et menstruo sang.e ous ptes efformare
norem cotr. Mensiu spacio coplet et pficit, hoc
o vterq. onere granatq; foetu maturu foras emittit.

Vis et efficacia vteri

Sectio

SECTIO Secunda
corporis secundi
PARS I^a
De Thoracis diuisione et descriptio

Thorax q' sit.

Regio illa, q' inter caput et ventre interiacet, Graecè dr ἀπὸ τῆς θώρας, q' d' munimentum nuncupatur. Incipit at hec thoracis regio ex superiore pte à clauiculis, statim infra illas gracilitatis, inferiore pte terminatur cartilagine Xyphoide, seu fossiculae, posteriùs eò vr. vertebrarum ferit, ad latera vr. costis terminatur.

Situs

Situs Thoracis in medio Trunci ejus latet, corde in eo gerento calor vitalis aequalitè omes ptes distribuentis. Thoracis figura

Figura

e aequatera dr oblonga, anterior et posterior

Magnitudo

Magnitudo n e in oribus aequalis, alijs e. amplior alijs angustior, inter ptes uò ejus thoracis legitur

for

mata amplior et maior &c.

tia Thoracis partim carnosa &c, partim cartilaginea, partim osseea, carnosa ff motu necessitate, ut cantus thoracis obtineret, et partes vitales nullo modo liberum motum haberent, et ut frip vitae tanquam moenibus fortissimis hinc inde obuallarent, cartilaginea facta &c ut melius dilatationi, et contractioni cederet. Componitur thorax variis ossibus quarum alia sunt spinentes, alia anterior, illae vel sunt costae quibus anterior, vel spinae vti musculi thoracis, ma ternae, costae, vertebrae dorsi et pleuraeque. partes thoracis spinentes

Interiores partes sunt vel principes vti vel inferiores ut pulmo, vena cava descendens, arteria, vena arteriosa, arteria venosa arteria, oesophagus, nervus septi communis, Mediastinum pericardium et diaphragma.

Thoracis usus &c alias quam ut partes vitales contineat, muniat et tueatur &c usus

PARS 2a

PARS 7.a

De Musculis Thoracis.

Inter Musculos thorace inuestientes secti occurrunt Pectoralis, Serratus minor zig, Rhomboides, latissimus q brachio c lis mouendis inseruiunt, quorum dosu ad 4.a sectione differimus. His subtlat ciunt3 musculi respirationi dicati. numerant3 65. Inspirati et pectoris tioni inseruiunt 32. sedecim ep q latere, expirationi et contractioni ostendontur pte subclauius q ab an mulo exorit3, obliquè introrsu in p.a c implantat3. 2.a Serratus maior tr, ep scapulam basi erumpens, atq; int supr epperiet3 latior sed paulò tenuior re gredit, donec 1.a 2.a 3. 4. 5. 6. 7.a et inter

musculi Thoracis 65

costa

e pectinatim et serratim inserit.
Illynus epigastrij, cuiq motq in valida
rec nuxe deductq. 4 et 5 dnr serrati postici
m qa oriq ab ultimis vertebris cervicis
dorsi, intres costas superiores obliquè desti
superior serratq posticq vocatq. 5 qo nsq
dorsi et superonq humbom spinis cervic
in 4or inferiores costas digitatim inserit
adungantq vndiim intercostales externi
Thevgior neves dicti qd inter spatia costarū
uantq. 16. musculos dilatoe thoracis offi
es in vno latere gstituunt. Contrahen contrahen
thoracē musculi 7o sunt vndeim tes qd sint
rcostales interni, q fibras intercostalibq
mis gtrarios prorsus obtinent, sequitur
undeimq lacrohumbq muniupatus,
gtis sacri posteriore regione et interiore
dnis jte enatq, sursu ascendens transversis
sibq humbom affigitq, vt hinc orirnulti
timent, sed obliquè extorsu fluens

quosda

quos da tendines & penudu teretes offu
et tuberculis illis implantantur, & prioribus
costis adsunt, paullo antequam transve
vertebrarum thoracis quessibus iungantur
Musculus hic ad tendinem usq: initium c
sus exstitit, et ad 3a fere thoracis vertebr
terminatur, quinis interdum adgleuda
ipsius tendines adsepte cervicis vertebr
ejusque transversos phungat. Seiung tert
is. et 16.ta funtres musculi abdomin
obliquus ascendens, recta, et transv
quibus ita dissectis, numerum efficiun
Adde his diaphragma inspirationis e
spirationis libere obiens, in toto cru

PARS 3a

pars 3
de diaphra

PARS 3ª

De Diaphragmate.

dm & diaphragmate tanqm & pregnio organo
rois libere in prodenti pte facta mentio
historia gremie adiungere exposuit Dia — etymologia
gma graecis tr, latinis distringens reddit, ad — nobis dicit
stitiu à Celso septu transversum:
c.e. vitales à nadlibz parietis modo ad — munus
determinat, tertes περιζωμα vocat, qd — diaphragma
gaza limitu mertit quasi zona cingens
edu, tt ipp.s et gal.s φρένας nocat idc mente
mflamato ob gtensum magnu, quc tt cu
bo & nervos 6.i pars reponitu et gtenu
ad deliriu. Sity diaphragmatis inter — Situs
uc et ventre iacet transversus et obliquus:
it.e. a sterni fine et edm extrema costaru
iam ad lumbos cauitate efformando hanc
in gredit. Figura rotundae et circularis — Figura
latitudine, magnitudo tanta, qlta in milhor
gracity. Connexio fit cu extremis costarum — Connexio
iam cu vr.a dorsi vertebra, cu ventriculi

Superior

superiore orificio et in inferiore sui ipsi cum
peritoneo, cuius interventu ipsius nauliq;
hepati et aliis gnecitis. superiore sui parte c
pleura et pericardio, cuius arctè iungit
ab eo sine laceratione nisi separari pos
dubium de veru an diaphragma sit musculus, vnde
ortu diaphragmatis, et ubi terminetur parua dubitatio
gal. in hoc varij et ur, nos. c. et diaphrag
oriri à cartilagine mucronata, non à cost
falsam extremitatis, alibi et, oriri ab ut
vertebra, et a humbos, sententia gal. et
c. e. axioma anatomicum, qd musculus à p
axioma anatomicum mobili oritur, et definit in ipsum mobile. q
et. e. imobilis, costae sunt nè mobiles ergo
potius diaphragma et oriri, sed in rei ve
dum existimo, diaphragmatis principium
culare et idem carnosa sui ipsum à part
qb. circumdat, originem ducere. Fine nè
medio, ubi diaphragma tendinosum reg
substa diaphragmatis e musculosa pa
substa matria et ipsum carnea. Compositio gla
Compositio veris, arteriis, neruis, et tunicis, Vene
ma

ti date sunt phrenice, q̃ sang.m ad ipsig
titione tferunt, totide arteria venas comi
tt. q vitale spum et pulsifica vim ipsi
hragmati dicant; Veruoru alij gniorant
nari, alij à spina dorsi q̃ sensu et motu
hragmati impiunt. Tunica inuoluentes
hragma hes repunt, vna tenuis et ppria
disterminat diaphragma ab alijs partib.
duae eos sunt quarū quae superior à pleura
at, interior uò à peritoneo oriunt, duob
terminib laceratt diaphragma ut e spina
ione cauae assendendi transitu pbeat
diaphragmatis ꝓplex statuit 2.s ut inspirati diaphragmatis vsus
niri inserniat, cu.e. ptrahunt ipsig fibre
centru adducunt extrema costarū, sicq
ant thorax et fit exspiratio, cu uò laxant
spiratio. 2.d vsus vt ventilaci pulmonū
niat et mpé hepar quoq sui pte arterijs
tu euentilet. 3.d vsus vt fecū extru
cu alijs musculis abdominis compressione
sursu adiuuet. vltimq ut ptes vitales
alibq diriment ne fortiter exhalaes sursu

ascendentes

ascendentes cor laeserent.
Ex hac diaphragmatis historia, quanta
inter alios musculos ipsig substantia, qua
alijs differat, cuiq conspicu ec pot. equide
stantia diaphragma alios musculos sup
qa ois antiqtas pgeves, idem monte, appon
differt situ, qa pensile ht, quae nullg a
musculg obtinet prea figura, qa vnica
ma rotundu cornitz. Insuper motu omnes
diaphragma ab alijs, qa solg hic mus
à circumferentia ad centru retrahitur sibi
quibus annectitz, monet. Denig omn
qa à partibus mobilibus oritz, et in par
immobilem desinit, qd contrario alijs
bis euenit.

Pars 4

PARS 4ª

De Mammis

ra, Mamillae, Mammae, latinè dictae, graecis
ἰσχία, καὶ μαστοὶ nuncupantur à verbo μαστάω
mucro, quia infantes in mamis lac quaerunt,
flammam in mulieribus, ut in viris conspi
r, cum at. taliq; sit, reddit rem plutarchus
Matres simul pueros lactando defendentur.
anatomicas reddit res gal. 1ª quidem ppter ab
tia vasorum et venarum, q in has partes defi
t à gl. copiosus sanguis deferatur, ut ex illo
generetur; 2ª ut graciliores essent mammae
calores, à quo admuarentur ad lac efficiendu
partes ipsas thoracis munirent et defenderet.
hoc sunt mammae quae mulier geminos fetu
tare et nutrire pot. Figura mamarum
unda, nec in virginibus quarum rotunditas
rei gracilitas. In senibus flaccidae, nec ad
dae repuntur. Magnitudo variae, in gravi
maiores sunt mammae, in virginibus minores
rectuntur pectori et medantibus vasis in
ortis

Situs

1ª

2ª

3ª

Figura

Magnitudo

Connexio

Substia

oibꝰ alijs partibꝰ quis in hypiter in vtero
anto dmonstratu e. Substia mamarum
e in feminis qua in viris, in his e carne
et papillis gtlantꝰ, In mulieribꝰ ud mam
sunt glandulosae, plurimis e glandul
serunt. quib. genia menis sanguine
guertendj. Componuntꝰ manu ex varijs.

Compositio

In mulieribꝰ, glandulis, menis plurimis,
nervis, cute et adipe et denique papillis. Pa
sunt extremitates mamarum, q papulae que
circulꝰ papilla mulieris mgellꝰ appen
ola dr, graece qui, pm mementu mamar
ide fabu nuncupatꝰ, vnde qa xvaqisa ide
et puellarum more sororiae dnr qd veluti
sorores simul nascantꝰ et crescant; pap
Substia spongiosa e et glandulosa multi
inibꝰ genia ut pilla lac exugatꝰ. papille
Virginibꝰ rubent, et instar bragae eminent,
tantib. tinent, In senib. nigricant; Mamam
e ut lac generent, ad factꝰ in lue editi mul
2ª ut vesica in pectore gtenta lucantꝰ, 3ª
ornamentu et delicias afferant. Ꝑ
ut ex

excrementitium humore glandularum
ne excipiant, papillae vi eu ipsu efformate
ut pleas sangm p canalicula infans hac
hen poet.

PARS 5a

De Pleura.

ubrana, q interna capacitate thoracis ex
pites vitales circumdedit graece πλευρὴ, Pleura quid
λευρῶν idest costis subtendat, vulgus succin
e vocat. Sita e pleura in interiore thorace
ctis undiq, et aequabiter stensa. Figura Figura
tae, thoracis. e. foam segr, unica e pleura, sed
hastino in duas veluti pites dissecta, simplex
inie e, sed ipsa manifeste repit, Magnitu Magnitudo
ta, qnta thoracis capacitas, gnectit parte
nferiore diaphragmati et pericardio.
re jugulis, clavibqq, posteriore vertebris
anteriore sterno, lateralibus pites costis, Media
ribus. Substia cadae eu pentonaeo Substantia
ae e membrana, q pites tu natales

tum

tu vitales muniit, sed nervis nervis solu
distinguit. Pura e pleura ut valentio
dat pites, quas muniuit, tenuiset levis p
pondere, ne costas fulcientes motu thor
impedim afferret. Componitur pleura e
Compositio lici tunica, ut ante dictum est, venis on
à rama frygo desumptis arteriis et nervis
Usus pleurae quadruplex statuitur. 1.º ut p
et sfendat dia mthoracis capacitate plene
2.º ut primè obduat et firmet pites vitales
buit e pleura, quatenus pitonum pathos
in pites vitales eorum membranas. 3.º Usus
sit tanqua vmpulsu pdutarum partium
et ult.º Usus vt p geminas illis tunicis
tates et exilitates venarum et arteriarum
nè occurrerent ea sua munia dem

Sphys

PARS 6ª

De Mediastino

are ꝓductio q̃ dextras ꝑtes thoracis à sinistris mediastinu
nit, Mediastinu dr, cuiꝰ sitꝰ ꝓ in medio thoꝗ sit
idem ossis pectoris longitudine necn thor
vertebras. Compositio Mediastini simtr atq; Compositio
ra gstat ex duab membranis, q̃ tenuiores
diastino regiunt, juntq; in interna facie
mutiò iungunt, ita ut, qua nò ꝑte dehis
t latus, hisce membranis ita copiosꝰ adhipo
adhaliꝰ, ut omento crassiores videantur.
glandulae q̃da in cellulosa harū sede gspiuntꝰ
una cum distributione inseruiunt, perig.
cubanae cautate insigne efformant,
nanis fibris referta, q̃m vocii efformandae
rvisunt q̃da ꝓ Anatomici. Vsus Mediastini vsus
q̃ ut ꝑtes in thorace ꝓtentas suspendat,
ret et gtineat ne in vna vel alia parte
uantꝰ neue cor opprimatꝰ. Idcirco vsus
ibeat ne vna ꝑte lesa, alia nosa ꝓcipiat.

PARS 7.a

De pericardio

descriptio pericardij

Membrana q cor includit, pericardiu dr
urca cor pterqn, latinis nuncupatq cordis
la uel capsa, includuerũ, et ipse l. d cord
membrana vagina uocat cordis. Hec s
immediate iuxta cordis superficie extima q
vndiq circudauit, etc. cordi n adhaerefit s
tanto intervallo distat, qn cordis pulsao re
connectitur pericardiu cu mediastino pte a
one et posteriore, supig alligatq pulmoni
senig diaphragmati: Pericardij substia tota
e, crassa et membranea, q ortu duit a
vasis cordis bajin egredi ortibq. Componitq e

connexio

substia

compositio

Vnica membrana, venis insup arteriis et n

Vsus pricardij p.a n aliq gn ut sit cordis pen
tu ut ab externis iniurijs cor defendat. Et
tanqm receptaculu humore aquosu ri
na ne qd frustra conditu uideat in spaciu
cor et pericardiu positu humore aquesim
giecit, ne s. gtinuo aestu cor marescat

et ut eo in humore cor innatans suspensu 182
eat, et nimia gravitate sua molestiam
afferat. ne denique in dextro aut sinistro
latu cor impingeret in late pericardij duru
mu sicq; suas motiones interpellaret.

PARS 8.a

De Corde

cipuum et omnium nobilissimum visceru
ce xardia dr, qd noen varie deducit vel e
rs xardotis, idest, ab arca panaria, in qua
s pinsit, dermat, na quadam in cartopo
pinsit et elabora, ita in xardia sanguis
pinsit et assiduis motionib agitat atq
t, vel ἀπὸ τῆς καρδαμύνου qd est vibrare
r genuo motu vibrat; vel denique xardia
i κυρία, qd s. cor principatu teneat, lat.
principat, forsan à currendo qa cor perpe
tu agitatu currere ur. Constituit cor in
edio et thoraci et toti cpi, ut dulce vitae

nectar,

nectar, cuiq e principium, in oes partes pag. 5
Verum medio ille sitq in thorace poti condi
tribuitq, sed soli ipsiq basi, nam mucrona
ipsiq cordis pars in sinistru latq deflectit
quoq ipsiq motq tangentib. pipitq, cur a
sinistru latq potiq, qd in dextru cor meli
reddit rem ffles, qd partes sinistra frigid
sint dextris, in his e ttepar, vera cana
na ffrygos epistunt, q calidiores reddun
pterea ut nau q nida hunc ffectu cope
cor in lqua item detorsit. qd ant Anato
qd in dextra n potuit inclinare pp vena
ascendente, q in hac latq dextru nipe ff
nec et cordis mucro deorsu tendre op
ne stante rete hoc cor longiusculu n
pstragna impingeret, motumq eiq p
diret Figura cordis ut p. restatur Hippo
corde, pyramidi e similis a latioi e pm
den basi cor incipit et in acumen seu m
rone sensim gradiens desinit, et

Cor curva
gis ad sinistra
latq inclinat

Cuiq figu

ig signum rao reddit, qa erat comedior
motu systoles et diastoles, na febre quib.
iguemoi moty ptiis, delebat in aliquo loco
ngi, et mutie vnii et implantan, vti in
ursone cordis, à quo dilatatae in basinhae
ahentes, et ad muerone adducentes diast
ettinerent, relapantes se ad systolen ede
t, adde qa granis fuisset cor s. pariter mote
ipte obtinuisset, denig qa cor latig debuit
in basi pp varia vasa ingredientia et pp
tinuos efformandos. Magnitudo cordis
similis sed alia, atq alia qut magni
quis totig ypostione videre debuit, longi
tm in oblg forma sep digitos transversos
et, latitudo quatuor, altitudo rotude. Hij pa
r à nas datu e ingt fortes 3. d pitibg aatum
Gung similia sunt et ignaua aalia, caete
pusillu et mediocre qm in illis cor n hs
ondente magnitudini calore, attm si calor
sufficiens in corde magno illud totig

magnitudo cordis

andaciora

connexio

andaciora dabia efficiet ut plat gall. lib.
arte parua. Connectitur cor superiori
sumis pulmonu lobis, interuentu medi
ni et pericardij, quibus inquam, lobis ita in
catis, ut in illis quasi sepultu mergat
annectitur prea. q.or vasis cor ingredien

Numerus.

vnicu. Cor in cpe, quadam vnicu rep in

substantia

Substia cordis ptim spiritualis, ptim ca
na in creando corde natura tanqm tyro
ordiens iecit bases, stamina et funda
ca, fibras s. plurimas sparsit, quas post
stamina gerens sang. materno circa
vsus ppriu efficit, ide carne ppria
cordi generat dura s. et solida ob vim
te innati caloris et spuum in corde
toru tenuitate et ad robur ut cor me
gtiui agitatoem sustinere posset, F

fibre cordis triplices

quib. cor efficitur triplices sunt, recte
mucrone ad basin pterqe unt, obliqu
p cordis longitudine obliq tracte fere

Tra

Compositio

ransversa, q cor ob circulatim ambiunt.
mo componitur cor ex duecijs partibus
mpectunica, nervis, vena coronali, arteria
nali, pinguedine, arteria magna, vena
, vena arteriosa, arteria venosa, venti
, auriculis, valvis et ligamentis. Tunica
pericardiu cor integit, et illud undiq
it, q pria ipsi data e ad firmiore eius
ca et ut externa vasorum claudentis,
n ab alijs partib. seiungeretur; Nervi
pari derivantur. Vena coronaria cordi
guine in hepate elaboratu vicat,
nicbat e. d aqua et crassa cordis substan
e nondu in corde attenuato nutrir.
ia Coronalis quirit à ramo arteriae
gna descendente, q vitale spiritu infus,
cordis diffundit, nec in pulsando rev,
t vena coronaria. quam citiuo
itatis ad velociore sanguinis crassioris
ione ~~in~~

184 Adeps copiosus basi cordis adnascitur, q in
fine cordi datur 1° ut humectet basi
dis. 2° ut facilior fieret cordis motus adi
c. vel oleo, q illita sunt et lubrica facta
negotio occurrunt. 3° ut foveat cor
calor nativus. Ventriculi duo seu sing a
in cordis dextra et sinistra site spicium
dexter sing grandior e sinistro, qa ple
sanguine gtinet, & pulmonib alen
& spu vitali gtiiendo, pariete tenui
cingitur, qa sanguis crassior in co reip
usus dextri ventriculi cordis. dexti ventriculi usus est ut sangu in
à cava ascendente excipiat, exc
gtineat attenuetq; & nutritione p
nu et quasdam rude forma cisq
gulict, sinister minor e et crassior
cte dualiatq; qa et pauca maang
cq; tenue et subtile. Hic sing sang
in dextro sparatu & pariete interio
rcludante recipit et in spum vitale
guerti

ertit quo facto in arteria magna de
ttit. Interiectq paries q vulgo septu
lum dr nihil aliud e, qm substia rsfig condis
stat parietis alium interp dictos venti
q interiacet. Hoc at septu qmuis deffu
areat ut vix aliqs credat sanguinem
d pde qcolari, multis tm foeminibus e
q ita ut faile sanguis proit illud pmeare
iculae condis ob figura auris qua respex condis auri
dictae duae unr, q p dictorum sinum latericulae
diuent, quam substia membranosa
cum vsu gstructae sunt auriculae, ut
tanqua in pmptuario sanguis et aer
eretq, dextra e sanguine en cana
stu retinet, idq amplior et latior
e, sinistra a. aere in pulmonibus
natu recipit. 2° phibent, ne vena
et arteria venosa violentis condis motibus
um partq, vasa haec e unica membrana
nt, q faile lucerari possent, ni
uo fulcro sustineretq, 3° ut sollicitior
cor

septum me
dium qd sis

cor refrigerent: auricularum
es exterior levis ⊖ et dum opletur gibba, dum
cidit rugosa, interior vero superficies ⊖
et ventriculi cordis) multis foveis et fibrosis
plexibus scatet. Vasa q circa basin cordis
tant, 4or numerantur, duo in dextra pte.
vena cava, et vena arteriosa. In sinistra
duo, arteria magna et arteria venosa
cava diaphragma pregressa in dextrum ventri
culum patentissimo ostio dehiscit et in cuius
guine copiosum effundit. Vena arteriosa
dr, qa n pulsat, et arteriosa quia in sup
terior duplici tunica constat, hoc
ne iam attenuatu in omne pu
mole distribuit, cui vo geminis tu
hac vena ⊖ edita, qa cu in fetu pu
sanguis, spiritusq vitalis materno p
vena transmeaverat, nesciu fuit ut
na tunica esset edita, tu qa n opus
ut aer subiret ipsis cantate et a
copiosu in dextru ventriculu ingre

sinistru.
eria magna seu aorta sic ideo dicta
ampla quo non secus è corde
ena cava ex hepate erumpens
guine et spum vitale in sinistro sinu
ratu in ce ipsi & diuersos ramos
qua & canales distribuit.
ia Venosa dr Arteria, quia pulsat,
sa, quia simplici tunica quemadmodu
na coponit, hac aere in pulmonib cur arteria
ratu, in sinistru sinu dportat, et fu venosa dicit
s vapores expellit, vitalisq spi portio
in pulmones defert. Bonata uo hac
ia simplici tunica vt s. aër in
onib gtentq cito substantiam ipsis
ua quaderet, nec non ut ymptissime
nu. sanguinis tenuissimi, atq
vitalis in pulmones distribueretq.

Valua

Valuae seu valulae, et ostiola vel po-
sunt membranulae quae, quae orificij
tam vasorum existentes illa occludunt,
quid regrediat. Valualarum numer
ii. singulorum e vasorum orificia tres
obtinent, prqm arteria venosa, quae
possidet, harum valualarum aliae foris
spectant, ideo foris apertae sunt, intrclan
mam in cor intromittunt, aliae intr
sunt, foris clausae, quae corde mam effu
varum figura dissimilis. Figuram
lam teste Gal. 6. de usu partium c. 14 spl
spicuis, quae valulae eo, quod geminum
inuicem conuenient, spiculis fulcon
triangulari cuspidi quam simillim
trifulae aut tricuspides appellatae
graecè triglottides, aliae semilunares
semicirculares indigitant, quia
falcatae seu semicirculi superficie
formam aemulantur.

Tricu

cuspides qui numerantur quarum tres
ne cauae et duae arteriae venosae qui
tur. Seminulares sex repiuntur. et resni
tu arteriae magnae totidem venae ar
teriae orificiis insident. Verum quia hanc
naturae admirabilis causa
ignorarunt. Cor sanguinem ex vena
a et aere a pulmonib. per arteria
ga recipit, attenuatu sanguinem
na arteriosa et spiritum vitale in thora
dimittit, ne igitur ob crinium motu naeque
veldrinque refluerent, duplicis naturae
es vasa fabricauit, s. et tricuspidibus,
ibus et aer in corde retinerentur. Semi
lunaribus sanguis et spiritus vitalis a corde re
orsum refluxus impedirentur. Cordis pul
sus calore et spiritum vitale in cor
ter distribuere. Cordis motu suo
ne spiritus a putredine fermare,
ta. e. et nullo motu agitata

facile putrescunt nisi sint humida et
sunt plerae cpis ptes.

PARS 9a

De Arteriae magnae distributio

Vasa e corde saturientia spirituali et arte
sanguis ejusmodi dicuntur arteriae dr magna
quae attollere motu et attollunt et pul
sity arteriar: sicut et venarum cursum
distribuit: earum figura rotunda et cau
nitz magnitudo diversa est; N.s post
claralitz. Connexus sit cum toto gne. Sub
spinalica est, gnantz. e arteriae ex ser
pite lenta et ductili. Componuntur
tunicis sprijs una ex, et triplici
gne. tunicam gniam extern
bere et crassitie peculiare ven
tunica adequat, Interior longe e
est, quamis membrana durior vni
id est cartilaginea nuncupat
Hae veluti ventriculy et intest

Connexio

m

rior sui pte crustula quanda obtinet
aruncam telis simile, qua nonnulli
tunica existimarunt. Totu igitur
ne cpy ad venas collatu septuplo crus
et duriy censetur. Sta. c. sanguis fernor,
cy tenuitas vitalis cognoscebant.
ica eois arteriis distribuit arcinis
ad maiore tutela et robur, pdicte
ica fibras varie participant, sicutm
rior transversis plurimis donata,
et obliquis paucissimis spiritur
gent. c. arteriae distributione potius
traction et retentione. Exterior
ica rectos plurimos et aliquos obliquos
ret. Arteriaru vsus ex plex recenset
ng.nis in sinistro cordis sinu alternata
ore et pursum cpy diffundere, atq
ang.is venoso illustrae et splendore
genti giunto pites altm perfectiores
ant. II.us vsus a calore et spum vitali

funiculi sociatu in ocs pites ducant, g
nig vsque, vt motu diastoles et systoles q
attempent, fuligines appellant et qg
tredine seruent. His quatr. arter
nau pmissis ad earu distributionea
operaretur.

Arteria magna sinistru cordis venta
ortu satis amplo orbicular duo et f
cartilagnosa egressa priym in duos
des ramos diuidat, quorum vng dex
uergit, alig minor sursu ascend
duos funiculos, alterum in cordis
distribuit, q ge basin cordis corone
cingunt coronarij dicu. His omib
funiculis duo pduti rami occurrent
quorum superior ad mynatu ascenden
duos alios finditz, q a loco subclauij
cupantz. Subclauij dexter. s. ram
emittit, s. interostalis superior, q
superiores costas et vrinos musculos
et ramarij, et mamas delatz. et m
losog cervicis costuis musculis con

cervicalis q cerebrum ascendit et per 195
basin ad anteriores ventriculos usq;
quatq in carotide rete illud admirabile
rmat. Qstremq ramuly carotidis
tq, eo qd illo obstruto vel inciso sequa
affectq soporosus carq dicitq, Hic ramu curvsqdo
ngem cerebri ingrediatq furculose
tit in oes fauci ptes larynygem et
culos hyoidis. Cum nd cerebrum pene
it furculos alios in cella sphenoidis
qformatq plexus labyrinthegrin
ob gspicuq, nec in musculos pur
in oculos, tandmq ad anteriores ven
los pueriens efficit cum cervicali
admirabile qdem dexter ramus sub
q è thorace exiliens et ad axillas decli
axillaris nuncupatq, a quo duo alij
i dorsuantq. I.s thoaicq dr q gemina
icatione in thoracis anteriores et po
res musculos diffunditq. Q basilicus
nupatq, q qfundo et subcutaneo ductu

p totū brachiū et manū diuaricatu
& subcutaneo ramo sureuly insigni
sit qui p carpū transit ubi pulsū ꝗ pl
solemus. Hysterica magna ramus desce
prigym ad illa pueniat nouū propagi
fructificat. 1.a Intercostalis dr, q.d inter
costarū spatia irrigat. 2.a Phrenica
in diaphragma et pericardium fertur.
3.a Celica, q dū in hepar tū ventricul
omentū et vesicā felleā, mice nō inli
quē multis replet arteriolis distemin.
4.a Mesenterica superior dr, q mesenter
tibus tenuia intestina et coli parte
plectentibus tribuitur, 5.a renalis seu e
gens, q renū arteriosō sanguini con
in renes eponerat, 6.a spermatica,
testes distribuitur. 7.a Mesenterica in
sites inferiores Mesenterij simulq cr
intestina variis surculis aspergit.
8.a Lumbaris dr, q lumbos et spinal
medulla pneat. Nona musculo

lumbare mugentos effundit: ffis dstri
mb: succedunt duo ramifliaci qnom
t. s. furentos emittit. Iq ad os sacru
mitz furer vocatz. 2q hypogastricq in
hypogastrij pte dittrhis, 3q umbilicalis
terras umbilicales & qb. antea gstituit
hypastricq in epigastrio assumptq. 3. pq.
q ad pene dolatq. Henig cu ad crura
ii prepserint mutato noe crurales dnt
stributione venarū crualiū sequuntz
p crura tibia tota variis ramulis sedis
inant. Hacc arteriae magnae brevis
acinta distributio quā apud Vesal.
inum, et alios dtfuhori sermone
licatu vitbitus

PARS 10ª
De Pulmonibus

Pars illa in thorace tenta, q aeris atti
oni, et expirationi dicatur, pulmo lati
cupatur, Graecis πνευμόν, ἀπὸ τοῦ πνέειν
respirare vel ἀπὸ τοῦ πνεύματος co
mones aere seu spum attrahunt
cipiant; filii spiriunt pulmones in
eis capacitate unig mysam sitem oc
substernunt. e pulmones instar pul
risendi et regione utrang thoracis de
et sinistra. s. replent suspenduntur
medio p mediastinum figura pul
nis nulla peculiaris e ulis naat
sed p accumbentia corporis effigie
matur, vbicung e cavitatu sedes gen
tant ibi pulmo gibbosus cuadit, ub
gibbe extuptantes utr, pulmo et ca
sedents, quo ista dextra pulmonis

sin

istra iunctae spem bubulae vngulae
multim repraesentat: Pulmones varij
nt, sed in varias ptes seu lobos distincti
lobis separantur, quorum duo in sinistra
sistunt duo alij in dextra. lobis q.
hos. 4 lobos 5. adnotatur à multis non separantur
nuatur 4 in dextra ptem vergens ea pulmo.
te reperitur, ubi pulmo vene cauae
gula ascendenti substernitur, g structi
lobi necum decorsu flectitur pulmo
integer remaneret comprimeretur et
impeditur, qr. in aalib, quadrupedib.
no in diuersos lobos finditur, velut aliq.
nt, ad facilior dilatationem vel
ra pte loca alia ostenderetur.
nitudo pulmonum tanta & amplitu
vt in viuentib. totu pectoris cauu
pant, aere e turgentes et inflati
nitudine aequant, qd in dmortuis
dit, cte primum aere, simulq conq
et minores euadunt, tuc ante

pulmonum magnitudo à nua gestitutione
multu aeris et spu attraherent et
tinerent, qn ad longos cursus et peri
procutationes et natationes sub aqua
aere pestilenti gtinendu spum fit
connectit pulmo trachea arteria et mem
a gb. superiy tenetz. Substia pulm
carnosae, mollis, rara, leuis spongi
milis ut ad aere attraliendu esse
sima tree substia in fetu reliquum
qa nutritz ex materno sang.o puro et n
alia site alterato vel attenuato. In adult
pallida et sulffana reditz qa ex sang.
sinistro cordis ventriculo elaborato a
et qa pp gtinua agitacn et aeris yte
copia malesunt et efficuntz pu
sicq subflavu colore aegrunt. Com
compositio pulmo sicse partibz tunica ppria
arteriosa, aspa arteria et nonnulq
cingitz pulmo ut ea gtineretz et
retz eig substia, q motibz facile sin

substia

fac

ille dissiparet, hac uo plenius facta 201
ns in thorace gloriu facile pneare
et, tu etia necessi pondere pulmones
nati ad motu inceptiores efficientur,
e membrana nervuli a tecta conin
orti gspergunt, q rugosa pulmonu
tam attingunt. Asqa arteria a sanib. asqa arte
ndens in duas regiones p distracta mor rite vnd.
minores et minimas distincta plesta
tam pulmonu distribuit cuius naam
u in sequenti peculiatr describemus
na arteriosa et arteria venosa hec ob
cantu e qd illa in posteriori pte pul
mu repit, hac in anteriore gspicit,
asqa arteria medin occupante
ernitatu uasoru ofculis & Anastomosin
ungit, vt aeri recipiendo et in sinistru
nadu deferendo fuliginiby expellendis
redderet uia. Pulmonu usu varius
ung vt cordi attemperando nec

spiri vitali quando aere attrahere
et spirare, fuisset. e. valde inimicum
cordi puro aere frigidi crassi qui
nisi naa item destinasset ad illius cor
one. Et usus est vt rari edendo adum
bra praberent, Et vt instar substernaculi
da essent ne cor nobilissimum visus a co
" aut spina damnu reciperet. Plato hu
pulmonis usu affigrauit vt cor ira ac
extingueret, eique fervor qui temperare
veteres pulmonem ex fumo et suplicio
existimarunt vnde querbium latinum
effertur d pulmone vivere idem
gente opinione animo exim

PARS II.a
DE Aspera arteria

Fistula, q a faucibus in pulmones duatur
Graecis ἀγχόνη nuncupata est, eo qd aere gra
ut at. hec ab alijs arterijs sang.ne, spiritu vitali
glinentib. distinguerentur, ab Anatomicis
ide atque arteria nouata est, qd dura et mag. gl
fuisse

ista, a qua βρόγχος appellatur. Situs aspera arteria
anteriore colli parte ut vnguis digitis apparet
usque ad gulae superiorem et a principio gutturis
cartilagine thoracis vertebra deferitur, ubi
ramos per pulmones distributos diuaricari
incipit. Figura arteriae si tota spectetur
tubae et pelati fistula excauata arboris
cuiusdam idea referens, si uero partes ipsius consideretur
et varia segmenta, ita canalis principium et laryngis
superiori parte acutum, anteriori scuti veteris
ita repraesentat posteriori parte planum et pressum
per cartilago scutiformis retrorsum ponitur,
ipsum canalis sibi fere semper situs est anterior
pone et ad latera teres, posteriore aliquo
aliquo uero plana uel cana segmenta efficit
quo fit ciborum deglutitio. Externa aspera
riae superficies in medio et aspera principium
ma laeuis et uniformis hoc praesertim sentit
arteria concatenatur, posteriori sede fibrosis
ibus, altum modicis gulae, verum cum superior
magis regio coeam cum stomacho tunicam

Situs

Figura

hiat validissime huic huiusce gra ipse
nascitur, anterior pte musculis et vasis
ter adhaerescit, venis cu pulmonibus et
substam tota uis terminatur, firmiter
ritur; Vnica e aspa arteria, uniu
do & diuersitate eorum mensuratur, sub
aspa arteria prim cartilaginea e, nisi
ipsius trunci, ut iniurijs exterminis
disteret, canitatesq uoci exterminandae
obstruerent, prim membranosa ut facile
tari et obstringi posset, qd huius arteriae
tio gstat ex cartilaginibus membranis, ner
arteriolis, neruis, glandulis, nec retinaculis
Cartilagines varia sunt, & diuersa illarum
ete. larynx hibus gstat cartilaginibus figu
diuersis. I.a dr scutiformis, qd scutu refe
2.a xlcoydes idem annularis nuncupa
co qd annulu referat. 3.a azytenoydes
vasculi figuram repsentet, reliquae car
lagines, q cumhine ipsius arteriae gstitu

ob fig

ura, qui obtinent semicircularem,
o tubes dnr, ste. eignoi cartilagos dimidium
alu appime ostendunt, q. in hunc fu
ent efformate, vt ab iniurijs exterijs
a defenderent, necn ne ab arteria
ie oesophagus mollis offenderetz, et cibo
glutio interciperetz. Qr. in anterioi
e ostenduntz in posterioi uo pte sola
cipea membrane sa remanet arteria
rian due muestiunt tunice, quarum
a interior oesophage, lingue palato et
is, altera exterior mollior, tenuior, crassior.
humoris acrimonia e cerebro destil
luederetz; Vasa q arteria irrigant sunt
, eqtm nervi a 6.a gnugave oriuntur
e et arteriae distribuuntz sunt antedicta
Porro musculi q arteriae aspice com
tione ingrediuntz tota ipsig pteri mq
t, q larynx dr, quos prizqm dilaremus
tantu, qd ex cartilaginis arythenoidis

processib. rimula efformatur, qua
cibus in trachea arteria aëringredi
noxis modulato effiuit, hec Graece dr. q
qd ligulae filis sit, qua ex arundinu la
mnite compactis filijs accomodare nid
hyphane rimula epy cartilaginem gl
qd Graecis epiglottis dr, et ppr. λαρυγγος, la
Larynges operulu, cannae pulmonis ap
In fugiore site larynges situatur et tegu
folio hederaceo rem repraesentat, Lato. c. pr
in acutu definit versus fauces, et nig
laginis vsus vt cu deprimitur larynges
operuli instar claudat, ne in deglutione
aliqua portio in pulmones praepiteru
obfornandu qd nunqm sponte depri
sed plurimu hiat, ut aeri semp patent
sus nec unqm ita occludit rima, qui
guttae postq in pulmones distillent.
Itaq musculi larynge mouentes cu
Laur.m 14. numerantur, quoru alij a

nt, q.s. ab alijs partib. oriunt; et in ipsa
ngem inserunt; alij spiritij q et à laryngę
nt; simulq inserunt in eandem, Cōes nus
4. habent; duo Bronchij dicti, q à superiore
teriore sterni pte orti, p latera aspe
rie ascendentes in interiore thyroidis
inserunt; qm sursu trahunt. Duo a cor
thoidis enati in eandem cartilaginē
em implantant et ea sursu attrahunt
qbda duo alij adijiunt, ab oesophago
nati, q potiq ad oesophagū pertinent, qs
ynge. Spiritij musculi sunt decem. musculi.10.
es exigui unr, itaq et ita constituti sequnt
itaq pte siti sint, horu primus ab inno
ta anteriore pte orty in postica throi
sin inserit. 2s a posteriore pte eius
cartilaginis annularis in pte inser
dcuit; 3s ab annularis lateribus in
noidis interna pte inserit; 4s ab
riore thyroide in later arythenoidis

208 deferitur. Dextrum à media ante
rde in latera cirdm inserit.
Glandulæ ad Pudicum laryngis ad
thus sunt magnæ, sanguine carnis &
colore referentes magis tm mynica
veris gspicuis obductæ, q in eu vsu
latæ sunt ut meatu laryngis et a
arteriæ humore quasi vitiido et
pfundant vt loqui facilis possing. Su
nio fistula eleo inungunt vt mel
nort et sonu clamore et mundiora
edant. Hæc arteria vsq; explere.
Vsus p ea tanqm p fistulam pulmones thora
motu distenti aere ad refrigerium a
et spu vitalis attractione attrahan
ghdentes fuliginem expellant crass
aeris item fons eijciant et exsufflet
Vsus vt veris organu esset, cu e.
mones aerem à se dimittunt, subsid
thoracis musculis occurrit ipse ad
epig

lottidi, & qua reuerberatur, uocem hac
efficit

PARS 12.a

De Gargareone et Fauciu glan„dulis

„nterna oris amplitudine, q gule et
gi adiacet, qua lat. Fauces, graece
ya et vvvor ab angustia minuyant
s glandule gtinent, q zplices habent.
d laryngis radice a lateribg gtitunt,
is antea mentone fcumg. 2.a rupta
urrunt inter foramina in nasu ptinen
t laryngē utrinq; singule satis insigne
andiu imagine adamussim referentes.
stia gtitat, alijs glandb. simili atmyenfij
ya, ha salina gtinent ut ori et gule
uiditate gtinuo gteant, has glandulas
ci magistria qd rupta vvvor sunt sita et
adas uocitarunt, lat. Tonsillas et amyg
las, qd amygdalis similes sint nouarunt.

3.a

3.a glandulae sedent glandib inguinum
et axillarum, numerosae c. sub aurium
cibq et universo spacio inferioi maxi
gscripto gtinent, ac cavitates oes exq
implent naso rugq. dulcibq pficiunt
nasq. pites humido rore imbuunt, ha
peculiari nce donant. Notandu qd
glandulae nimia humiditate hunc
et repletae spem anginae efficiunt, qm
aliqdo exulcerant, ut frape audit in
gallico, nec atr curant, qm gtactu o
vel vitrioli vel sulphuris vel aqua
gargarco temgatae. Gargarco graece vor dre
Lat. gurgurio, columela vua vel uvula
Columela no dicit qd instar cingu
columnae eptensa esse videt. sa
quoq. graecis, vua lat. nuncupatur qd
inflammacem instar uvae supeng ang
infeng vero spherae no rotunda cua
sity gurgurionis e in palatifine, vt
narium foramina ad os descendunt, ven
quoto

ala ex rasis palati hinc adeunt ibq iii
ipsig medio assumit, nervis quoqn
participat, in cu vsu hac pars gstruta
et ad vocis modulatione insemiat, et usus
ernione plurimu opitulet, qd satis
cat, qdo ipsa resecat aut aliquo ulcere
et. Vsus C. ad uens attractione
rigidior in pulmone statim terat.

PARS 13ª

De œsophago et ossis thyoidis musculis.

Canalis qui cibos ab ore accipit et ad
œsophagus qd sit? ventrem deportat orbo quasi gyros proxime latus
gula dr; sita ante gulam extrm cervicis
et thoracis longitudine. Ete a pri
extremo et radice linguae principium du
ex arteria vsq ad 5.m thoracis vertebram
gula substernit. Hinc in dextrum thoracis
flectens pp arteria magna desuper
q in medio vertebrarum dorsi gladio
septum vsq transversum discendit ubi
sinistrum latus septum illud penetrat, neq
tota dextra item occupans pterum
vsq. Denique gula hoc pacto in ore
Figura ventriculi huiusq desinit; Figura gulae
instar intestini recti rotunda: s. ob
Magnitudo recta; Magnitudo huius longitudine
et thoracis adequat: Connexio œsophagi
Connexio fit cum ore et ventriculo p membranam

f

is ptb. fles et ptinue gistunt; Substa
nbranosa et nervosa, vt facile possit
tan in ciborũ deglutione; Componitur
b. tunicis ꝓprijs, 3a cor, venis, arterijs
nis, fibris glandulis et mysculis; Tunicar.
earũ interior, nervosior, durior, et paulo
nior ur; In ea gsinue repiunt fibre
e, quarũ ministerio cibꝰ attrahitur,
nior tunica gracilior mollior et mus
in naam referens carnem gspicitur,
fibris mpe obliqs harmonicis abundat
deglutio adiuvatur eo quod in parvus
nus; Venas recipit, a cava ascendẽ
terias ab sphorte descendentis ramis
ur à 6a coniugae, demunit; Glandule
phago adsident, pr tu sylla superig cnar
repiunt quod in medio psophagi
ophagũ retinent, nec in hanc vel
parte vacillet, et ipsũ penni rore sa
is deglutionis gtu pfundunt.

W3 substa

compositio

Musculi quibus ypsij et ypsig deglutiti
inseruientes ab vnio Laurentio de
numerantur, q à cartilagine scutiform
orati in ipsu oesophagu implantan
eing circulariib. fibris amplexantur
Et hosce duos musculos hoc alij in
Canibus dissecantur, q sibi deglutioni
uire nun, tti ex vtroq latere bes
listunt. I.s et 2.s a sphenoide esse proc
Ad diuersa insertione terminan
prim in palati cauu, quae sursu
rsu trahit inseritur 2.s in lateral
faucium item, quae tota amplectitur
eing actio et fauces dilatare vt cibu
intromittant, 3.s a posteriori par
caput cu cornice gnectitur exority p
tyroidis delatg posteriore faucium ca
cingit, et has gstringendo deglutiti
admnat; Vsus gulae seu oesophag
cibos in ore attritos et separatos q
a tra

ulvere et in ventriculi fundu sportare
hyoidis historia in scelette reconsuing
re nõ musculos ingrimy, q articulaõ
hoc os destituit vice gerunt, illudq;
ij ptib. gnectunt et stabiliunt. sunt et
ui musculi vel gpij, vel ñ gpij.

ij octo numerant, duo nimirũ a sup
ossis sterni sede, lato et carneo pnpio
unt, et ad basin hyoidis ferunt, duo
digastrici à Gal. dñ, qa in pnpio et
sunt carnoi, in medio nervei, a
sn scapulae coracoide in cornua ipsij
dis referunt. Hos scapula attollere
ione recentiori credidit Gal. Duo
terior mento, graves et fortes in basi
dis implantant. Duo denij a geneio
de pdeuti in cornua et processus
dis terminant. Horũ musculorũ
nullũ q̃ det motũ hyoidi, sed solũ
ant et gliment. Musculi hyoidis

hyoidis musculi octo gpij

n. quippe sunt illi, qui ab ipso oriuntur et
alias partes nempe in larynge et ling
inserunt.

PARS 14

De lingua et eius musculis

Lingua. Pars quæ instar musculi in oris ca
vitate ductitatur, Græcis γλῶττα, Lat
Situs lingua dicitur, tuta illa oculis apparet
Figura quotidie se ostet, figura linguæ p
a crasso et forti principio sensim ge
lescens in obtusam mucronem desin
Magnitudo tant. Similis enadat murenæ vel ang
extremis, basis, latior hypoglottis, acutior
glottis, superior hypoglottis et canaliculus
parabyra dicitur: Magnitudo talis est, quæ capa
oris comode captatur vel in eam partem pro
possit. Connexio fit cum familia ossis hyoi
Connexio larynge, mandibula inferior, musculo
et ligamentorum intermedio. Substan
Substa nia linguæ peculiare, quæ carnosa, ra
fistulosa et mollis, tri vel saporem me
recipe

227

quat, sic ad motu aptior reddat.
ponit semimembranam, tibi fibrum
oribus venis, arteriis nervis ligamentis
musculis. Membra lingua muscieus
nat cu stomachi tunica, q nervorum
i paris distributiones recipit minimum
porum distras discernendas, crusta quo
nit, q alia tunica mentit, q qua supig
ae q & linguae ipg distribuunt, supinae
exteriore superiore triplices repiunt,
c, q paruissae unu transversae et obliquae
rimae inter se decurrentes ita commisce
ut difficile sit eas internosce.

sub lingua maiusculas duas interior
ypinos, q in Angina post alias venis
s ad dorsuacem comode secant, totide
arterias possidet. Insus ligamentu
ue tribuit, qd manifestu se ptet, qtes
s palatu lingua reflectit; Linguae
e pstat usu ut illa firmet et qtineat
rediatq: ne vel minim foras se efferat

vel

compositis

Veria lin
gua.

uel introse recedigat. Istud ligamentum
efformatu ee debuit, vt ea comoderation
fermaret, cu qua lingua stitio plè obi
na si breuis esset et ad media partem
quae deueniret, nec solutior facta mo
vagaret, nec ad sermonem efficiendu
revoluendos apta redderet, si nó ad ep
lingue extendereti, cohiberetq mmis
vt nec ad palatu reflecti nec extra e
nec pop articulari posset, vt in pueris
cernere licet, q nec effari nec lingua
possunt. Porrò musculorum lingua mon
inserti inter Anatomicos statuit mume
Alij a ortu, alij g. alij ro. faciunt, vltim
hunc n.um amplectimur, et qtm p.s et q.s a
renoi merito lato et carnoso pinpio or
radiu lingue ferunt, quorum usus
na extra ducere et intro reuocare,
quo musculo assumunt, hic nonc
orant; tertio et q.s a mastoideo inf
laterib emergentes q longitudine

lingu

que eidem ipsis latera sese inserunt, hi
cinantes et intorquentes noiant, qa lin
ta adinferiora trahunt et ad latera inflex
ta; 5.° et 6.° oriunte ducunt a stylohoidis
ossibus, q in linguae radicis latera tendun
tur: actae linguae versus palatum et ad
rorum ptor quere; 7.° et 8.° ex ossis hyoidis
cornati, impense crassi mucum radicis lin
gae ptorum statuunt. Hinc qterni in linguae
viu inserunt; horum usus lingua ad
rorum et deorsum movere: Nony et 10.° à fu
bus ossis hyoidis processibus oriuntur, et in
a linguae ferunt, qui ambo agant, lin
deorsum trahunt, et vnguio trahatur,
extanto lingua in vnum latus deflectunt,
linguae 9.° et superius cibos in ore re
ere vt ex ea pte teterunt, nihil q mor
fuerit; 2.° vt gustus estimat organum
oli hoi mxe turbunt et ut sit sermocina
is organum, verborum e platione mentis
ropis lingua opprimit.

vsus lin
guae qs

Sectio 3ª cpis 2di
de Ventre superiore
PARS Iª
De illius diuisione et ptiũ enumeratione

Superior hic venter graecis καρδία τοῦ
θώρακος ἀπὸ ἀνωτέρου ga caput cui
bit manifestum vel a καθεστῶν quod epio
hic caput verbum significantem graecum pectus
nu vocant, Thorienses cottin nunup
latine caput indigetat, eo quod sit confu
pipium et origo. Capitis diuisiones
regitur: i.e. nos vim spectemus capitis cu
ferribus q capillis tegitur, si no laryngem et
hystu caput anipiat, p colli vertebra e
hic terminatur, si deinq caput gestietur
3ª epis regione seu supremum ventre g
vertice et clauiculis p dorsi vertebra
tur. Haec vll.ª cruris inptio diuidit in
ptes, in parte capillata, faciem et colla
Pars capillata graecis κεφαλή dicitur
diuidit in ptem anteriore graecis βρέγμα

Tecta q̃ à pte capillosa ad tutamen q̃ corpo
lis et ad tgza p tendit. In pte posteriori
grece κραν vocata latine occiput et
pitium. Et in media q̃ χοιρῆ vel κεφαλή
vel κλειστός vel πολίος a grecis nuncu
pat. à latinis vero pelgent axis, hac
q̃ capillata rursus distribuit in ptes conti
nentes et gtentes. Continentes sunt nucleus
epidermis cutis et reliqua. Vel gerit
ut pcranium cranium dura mater et
pia mater. Contente sunt cerebrum cerebellum
nervi ab eo orientes. facies dividit
superior et in ferior item. Superior recto
latine frons dr eo q̃ ut ait varro
aulis foret. Vel ἀπὸ τοῦ a ferendo nomi
nat, q̃ ani indicia frons pferat.
Supercilia capillorum radice oculorum palpe
et pilis terminat, extremitates horum
pilis ornatae ὀφρύς grece latine supercilia
dicit. Pars inferior a superiori et summo
si incipit et ad collum usq; extenditur

222 facies vero dividitur in partes continentes, quae
partim sunt vel ossea, ut maxilla vel dentes
cartilaginosae ut aures, et cartilaginosae
vel carnosae ut musculi. Et in contentis
mori sunt oculi nares, os meatus, aures
Collum denique partim in partes continentes
tur. quae vel anteriores sunt, uti os, mu
cosa, larynx, os hyoides, flexores capitis
culi, venae iugulares, arteriae carotides, ner
vi conjugati. Vel sunt posteriores, vel
cervicis musculi extensores et depressores
caput et cervicem moventes, vertebra
et medulla in ijs contenta, ijs ordine pro
gressum agendo ordi ab ijs, quae mollia
periunt. Verum quae plurima colli partes
ti satis declaravimus, restant solum musculi
et collum dicti caput et cervicem movent
randi.

PARS 2.

PARS 7.a
De musculis capitis et cervicem mouentibus.

[illegible] caput mouentur 7 paria numerat septem
[illegible] carnosi satis a spinis superiorum vertebrarum plena
[illegible] oriuntur, qui gemini sunt a se disiuncti ad occi-
[illegible] fortur, definitq; inter ipsis posteriore sitem et
[illegible]. Huius paris munus est caput retrorsum nutare
[illegible]. 7.i paris musculi compleri seu implicati
[illegible] qui nunc carnosis nunc nervosis fibris con-
[illegible] a 3.o et 4.o vertebre dorsi spinis oriuntur
[illegible] conjuncti vnum veluti corpus efficientes
[illegible]unt in medium occipitis, hi caput quoq;
[illegible] flectunt, et si simul agant hoc munus
[illegible] hi eò peculiariter solus dexter retrorsum
[illegible] dentrorsum caput vertit. si solus
[illegible]ter, retrorsum, obliquè, sinistrorsum mouet.
[illegible] paris musculi rectis fibris editi respiciunt
[illegible], a spina 4.e vertebre ipsis ceruicis
[illegible]um progressi in occiput inmittuntur

qui par parum et brevis subiacens a m
spondili posteriore pite enascitur et in ocu
tertij, ejus 4i paris fiunt et tertij bilisque ejus
5i paris praedentibus. 5i gingij musculi à barhuor
quibus pe vertebrae praedentes in cuput
6i mant. 6i paris a pyrenoide processu eru
et in barhuoesi, ad vertebrae apophisin
untur. Haec ultimi paria simul quod caput ante
motu quoque ejus semicirculare efficiunt.
7i 7i et ultimi pari musculi in pite coli ante
siti mastoidei dicti nervosi, et distentis
ibus ut plures appareant oriuntur ab ante
ossis pectoris partibus et à claviculis, a ju
longitudine colli carnosi insidentes in p
mandibulares insinuantur. Horum munus
anterioris flectere, si uno singular agant de
tu et sinistrorsum caput torquent. Cerv
quinque musculos ab moriuntur obtinet, qui
cedentes 4 paria efficiunt, pe gingois mus
barhuoesi dicuntur, eo quod a barhuoesi thora
supremis seu vertebris orti in barhuoesi

225

cervicis vertebras inferunt. 2i pars sinus 2i
spinati vocati gredient à spinarum radicib.
nais et ad cervicis spinas ferunt, horum
rum parium ipsa usus vicissim conten
t seu retorsu recta trahunt, 3ii coniugij 3ii
fuli longi appellant, q à ipsis vertebrarum
dorsi convergentes, in ea cervicis vertebra
rum occipit usq: inserunt. 4i pars scale 4i
iti et triangulare, quibus inaequalem figura
superior costa carnosi et amplis crassiunt,
bing graduatim ipsis tere hasinosis
tebrarum cervicis adhaerentes ultimo ma
ebra definunt, ut earum ultimam conluga
rum optimum illud et cervice flectere et tan
rum abducere. Denique cervix ad latera
ets cum peculiari motu, pediculi musculu
adhuntur.

PARS 3.a

De Musculis maxillae inferioris

Maxilla inferior ad mandendos cibos sola
mobilis constituta in adultis cibis primum in Crocodylo
Crocodylo validissimis et multis agitat
musculis quorum ex omnium constantissimum
potissimum musculus dicitur graece κροταφιτης vel
vulgo hic ortum ducit a lateribus capitis et
et semicircularis principio a nervis spinalis
dicitur et cuneiformis ossibus gracilis, longus
dum gracilescens sub ingati ossis tenuis
neo et validissimo tendine in apophysi
coronide maxillae inferioris terminatur
Huius musculi tanta constantia ut filadal
nol granissa symptomata succedant vel
ipsa substantia amittat, etc. genaio gry
variis mihi nervis arteriis et venis irrigat
gr. nau huiusmodi musculus defendere
sed illum flectendo ossis ingalissi
tudi

ne. Hinc musculo alij auriculiq; et q
re latitans ab ossis sphenoidis quassibus tei
dis ut a latis mortis interne in latera
pallae inserit horum duor. musculor. vig
capilla claudne et sursu trahere.
et musculus oriunt carnosus latis principio
essu stylloide. Hinc ad maxilla pregym
maxilla queniant nervosi in medio
ent tandem in mentu carnosi implan
3. horu mungle maxilla apire; 5. mus 5. 9 mus.
g maxillar dutu ne. masseteri vel molitor
qd eiq motu ali gterantq et masticentq
biceps cernitq, caput e. alterum a mala
extremu maxillae angulu sterkur.
ru a zigomate versus mentku et duitu
u capitu fibre in modu X sese intersecant
g musculi insule anterius et dexterum
pilla deflectere.

pars 4a.

PARS 4ª

De Musculis Laborum.

Quid labia et qualia.

Labia, quæ sunt opercula oris et velut quædam tegendis dentib. à natura data, mobilia et tam ad bibendi et edendi commoditatem, tum ad loquendi affirmationem; Movent vero 8. Musculorum paria.

Moveri vero musculorum opera.

1. Duo lati et amplis ab extrema futura ossis malis et ab osse malo exoriuntur, dorsumque obliquantur. Pars tendentes in labium superius terminantur, illudque solum sursum retrahunt, sed et per variarum fibrarum ingalis. supra et infra geminam structuram, dorsum retrorsum, extorsumque movent.

Ab extrema futura ossis malis.

Alij duo à mento.

2. Duo alij à mento exoriuntur ad superius labium deferuntur, illudque dorsum movent.

Duo ab osseo oculi ambitu et osse malo.

3. Duo insuper musculi repunt osseo oculi ambitu et osse malo ductuli lacrymarum inferiori sursum movendo tribuunt. Ultimi

Ult. duo à mento in ide labium deferunt.

4. Duo à mento in ide labium deferunt, horum ne dorsum labium inferius retrahere; Superiorum n°. musculus buccinator dictus quem

Huic addit musculus buccinator dictus nec prius necessitate hæreat.

modo buccas seu genitates sitas extra magnas clausas, eriuindet, prius nec sine mo

Hinc

ig musculi offuncti. 1° ibi non receptum quale officium
ibi subjecere et hinc inde revolvere, ut opti musculi finui
gerat et cominuatur. 2° bucas distendere naturis sit.
fium mpè necessium Chubiniby ad bucas in
das,

PARS 5ª

De Musculis Narium.

ulorum nares moventiu alij sunt q à fronte, ut musculi
dorsuati et in primas nariu inserti naturi. a fronte
tant, ut melius odores cuipiat et ad manus esse. utring
s giessus nos ducat, utrinq. vnq gstituit. vnq gstituit.
ent q nihil aliud sunt qm portiones secundi
nes musculi superioris labij à malo orti &c.
nessio nariu fiori pot sine labij superioris
utione. In nares distributi seu implantati
stringunt occludunty. His alig a Vesalio Vesalius addit
it qui negat Laurent. q in interna narium musculu.
libudine existens tenuis et membranes Laur. hunc neg
rion alu insert illaq intro habit. at.

PARS 6ª

De musculis oculorum.

quid oculi sint. Oculi mentis speculum, cujus custodes et explorat custodes cujus cum sint, in eorum item moveri oportuit ut ad mentis speculatura cent, vel utilia statim intuerent, ad hanc ergo in eorum item moveri motu seu musculi ex doctrina Anatomicorum sunt oportuit. comparati sunt, quorum 4 ad rectos motu deputantur quot horum. ad motum sursum, dorsum, sinistrorsum et dextrorsum musculi. secundum origine et pari insertione donantur, sed ad motum ut ab à cavitate interna oculi et producuntur ex ipsis, vnde orti. re membrana distributionibus inserunturque.

reliqui duo motus circumoculorum circularibus dicuntur; qui cantum ut ribus donati.

prioribus origine ducunt sed insertione obliquantur variant. horum munus, quum primum sit oculos movere, sursum sin et dorsum quoque agunt. Sic oculorum musculi dum primum adhuc sita formatum turbinatam figuram efformant cum longo ossis et exorta, basis ubi eorundem insertio. 7º alii musculus à gal. l. de loc. aff. et à Vesalio et alis oculorum, et à recentioribus in homine non adhuc Deo solum in aliis, in quibus, ut accurate notat

Realis

Augustinus repit.

PARS 7a

De Musculis palpebrarum.

illa, q oculos tegunt palpebræ dicuntur qd palpe
omnicare iuvant. Harum superior solu moveat
g motu bes musculi tribuunt. I.a autem prin
orit à magno oculi angulo et sursu fronte bre magnu
d cucity et amplificaty musculos frontis li
sunc ad minimu oculi angulu egredicus
o fine fere terminat. Huig usus palpebra
re claudre, et dorsu tabiere. 2.a rectu, laty
nosus in interna cay superore orbita naty
m caterosus in superores palpebras finit.
infine ut illas sursu adducat oculosq.
3.a tenuis et teretis figura sprity eodm
o emergens, q nervus oculi magnu an
ex porrigity, in palpebras superores termina
Ususnuig musculi in alig, qm ut in
helsdm veniat.

Tres superiores palpe

PARS 9a

De Musculis Frontis

Fronte movent duo musculi, q origine plu
à se distant: Nam dexter à membrana carn
dexteris temporibus exurgit, sinister vò à sinis
Ambo obliquè delabentes in media fronte
re faciunt, inibiq terminantur. Horum usu
te movere.

PARS 9a

De pericranio

pericranium qd. sit

Figura

Connexio

Membrana q totu cranium mediatè to
περιχράνιος seu periostium vocatur. Hujus
c opera calvaria. Figura et Magnitudi
nis proportione rdent. Connexio fit cu dura
meninge, ex qua ortu ducit periosti
Dura. c. membrana futuras egressa tota
et totu cranium muniuit, adeo ut periostium nihil
aliud sit, qm extentio dura meningis, m

t qd prostij substia mebranosa e, dura, et dersa 233
o eig densitate multi dicpti duplice mem
as esse putauerint. Vna pericranii nocantes
postiu, quorū error ex dissectionib manifestatur. Vsus prostij e imprimis efficacia vsus
uidere et tueri, 2° membrana dura
ndere et veluti nexu cranio alligare.

PARS 10ª

De dura Menynge.

a menynx sita e intra calua, qua imediate
t, eig multis fibris adhaerescit. Figura globosa
ur. utrinq leuiter depressa, qa adsoam era
ombrana quoq; efformat. Magnitudo et lati
adequant ipsu cranii. Altitudo uo tanta est,
te gladij posterior pars acici aduersa. Con
io ex superiorib satis apparet. Substia membr
e et spinalica. Dura menynx simplex qdm
tat, ubiq; duu qu duidua gemina gspi
d ppe ont necessa ne cerebru molle a
tic cranij lederet, et vt vene et arteria

sity
Figura
Magnitudo
Connexio
Substia

plicas duplicaturas in cerebro deduce rem
porro huiusmembranae compacta gestat 4.or
Venis et arteriis. venis foraminibus: Sing duae
membranae sunt mera venis similes ex
duplicaturis gestati ad sang.m venosum et arte
recipiendum, continendum et distribuendum. Hae
primi in occipitio siti eidem latera magni
minis concursi utrinque hucusque procedentes ad p
suturae lambdoidis, cuius tam imitantes im
mul coeunt, et in 3.um sinum degenerant; Fit
i gat. ex Herophili Xavor id est torular no
recentiores Lacuna, puteum, fovea, et dentis
appellarunt omnis sint quidem, quae sinus
culares non tribuant, eidem suturae sagit
longitudine ad ossis frontis extremitatem
copiosum sang.m continet, quae per totum cerebrum
dit, accidit aliquando ut aperto huius sing interim
gulis tanta copia sanguinis per nares ef
ut aliquando ad libras aliquot multi uno die em
quae fluxus testante Riolumineo in medicina
gen applicitis nonnedijs suturae coronali et cor
et sing a 3.o derivatur infundibuli inst

(vnd

d infundibulum dui pot) in substam cerebri dis 235
dit et inter cerebrum et cerebellum dlatgin gu
triculum ubi chunes sunt, terminatz. Ex hoc
inu sanguis irrigatz & lota substam cerebri ad
f. nutritione et spes aalis gnaem. Venae et
eriae, q hos pdictos sing ingrediantz, venae sunt
ulores interne et externe et alie ppagi
q ex earu distribude repetende sunt. Fir
ine tet sunt, qt vasa è cerebro exeuntia
ramu penetrantia vsuntz: Vsus mebrane Vsus
e ps ut sit cerebri mudueru, molle et flui
ij substion ghinerij. Ete. reluti pitonieu
bdominis jites circumdnit, ita similr
a menpx cerebru vndq circumdt. 2. vsus
mpedret ne cerebri substia mollis cranio
ra mmia eiq duritie lederetz; sicq vita
ginuo querula redderetz. 3. Vsus ut cere
in jites dirimat. 4. vt venae et arteriae on
antz et tuto distribuantz.

PARS II.ª

De tenui Meninge

Vocis etymologia et appellatio. Arabes matres appellarunt illud quod Graeci meninga, Latini cerebri mulierum membranam cum pellicula cerebri ambiente vocarunt. De ja. qm. ttipp. meninga tractav. ide dura membrana indigetat antea dutu e nunc ... ttrav. ide tenuis membrana dr. ... tenuis, tu respectu prioris, tu ... Situs. Sucrnaw. Haec sita inter membranam duram cerebri substantiam, quia ita penetrat ut ad ipsum foro in profunditate perveniat. Figura. Figura meningis cerebri figuram emulatur, in qua varias illas divisiones, varias quoque figuras adsumit. Connexio. Connectitur cerebro per venas, et arterias et varia mentula, quibus ita tenacissime adhaeret ut vix cerebro divelli possit. Connectitur insuper duram ymyi, per filamenta venarum et arteriarum. Substantia. Substantia membranaceae et spongiosa. Compositio. Constat ex variis venis, et arteriis, quibus ita impletur ut tota ex his rubea. Usus huius membranae

ligat, qm ut cerebri substiam molle et liquam 237
eret, ne pernis motibus diuelleretur, et huc illuc
itaret. 2 Vsus ut cerebro almum praeberet, denique Vsus
ensus tactus instrum existeret.

PARS IIa

De Cerebro

ode disruptis meribus Arte sapiae et prudie
larum parnasum, cerebrum s. nunc ingredimur
mirabile compositum, explicare nitimur.
ebrum a Platone κεφαλὸν dr eo qd sit substia myel.
a graecis contr nocat arxepalon qd εν π
qa ly glineat idem in cap. a Lat. cerebrum
at. qno hoc intelligunt qqd sub cranio
et. Cerebrum tanqm arx rationis et sensitiae pae
s ob earum dignitate et auctorum nobilissimarum
lg. s. visus et reliqrum operum in edition et superio
o collocat. Figura cerebri omnium praestantissima rotunda Figura
globosa tanqm non exacte rotunda conspicat. cerebri
latera compressa et in oblongum lenitere ex
ecta cerebrum huius ceteraum animantum
brum nmq de sup et vt vnig hoc cerebrum

duobus horum cerebris grandiusculis cuius quidem magnitudinis ea ratio est quod nobiliores sensus in hoc contingunt quam in brutis quae maiore cerebri quantitate negantur. Connectitur cerebrum tenui membrana medullae spinalis nervis venis et arteriis. Substantia cerebri tota sanguinea est et purissimo sanguine et spirituum portione generata propea nullis nervorum impressio fiunt, alba et medullaris non in eu stippe lib. t glandib. glandulosa tunc quod hum vel medullae ossium, q inflammabilis et duae vel glandularum eius, q illis sunt emunctoria et aliarum partium substantiae naam forte spiria. e cerebrum nulli alteri data substantia longe perfectior obtinet. Haec cerebri substantia simplex sit et unigenae, non hum loci et formacionis multiphariam partitur, etc. Nam dividitur cerebrum in partem anteriorem et posteriorem, illa cerebrum appellatur, haec cerebellum patet, membranae duae productionis a cerebro distinctae et in duab. illis cavitatib. ossium pitis extentae. In partes quoq. laterales totum cerebrum dividitur nempe in partes dextras et sinistras

Connexio cerebri

Substantia

Divisio cerebri non loci

unio quoniam quia et ductione durematis
et medii cerebri insinuantis. porro hinc
divisiones a nata factae sunt ut cerebri
sic alioqui mollis firmius gliceretur, et ut pars
cerebro gentarum instructior formaeque
hoc in coloris duratis cerebrum in partem
cinerita et alba. pars cinerita cerebrum sui
et nihil aliud, quam pars illa cerebri multis
is divisa et tenui membrana venis et arteriis
ata, undique distincta. pars alba medulla
ebri nocatur contra quae cattosum dr. et pars illa
ri, quae in medio cineritae substiae glinetur
nullis spiris divisa sed solida spiritur.
multis cavitatib. ad ventriculos efformando,
natur. denique vere formis cerebrum dirimitur
varias partes quas et loqq. ob oculos proponemus.
ponitur cerebrum ex variis partibus imprimis tub
entriculis, fornice, plexu choroide, testibus,
g, natura, pene, foraminibus glandulis, ver
ularibus ductibus, nervis denique venis ar
teriis

vere cerebri divisio.

Compositio

quassibus maxillarib et jtibus antea eminere.

Ventriculorum primi duo sunt tanqm emptuarii

ventriculi duo cerebri thesauri, in qb. ghnetis, et gsservatis spiritib

situantur in anterioribus partib cerebri. Intus

ventriculorum ghstit in medio cerebri tantum c

a fronte qd ab occipite, vnt matè aliqui ve

horum ventriculos anteriores qd in anteriori

cerebri partibus ghstant, anteriores c dnr vel

priores aut superiores qd dissectoribus cum prim

currunt, Figura priorum ventriculorum in

Figura

auriculis humanis vel ut vult gal. lun

falcatis vel semicirculi hbm referunt. h

separantur ab invicem mediante qm callosi

dro, q ob tenuitatem et subtilitatem pellucidi

transeptum lucidum nuncupatur. Componuntur

ventriculi et cerebri substantia alba in cuius

compositio ventriculor.

figuratur. Intus tenui membrana et pla

choroide cognoscuntur. Membrana hec te

ventriculos investiens oritur à ductionibus pia

ingis, qd sensum mirabile spiritus tenuissi

paroxysmi et gravis sensus vnt dolores in spinis cor

epileptici acutissimi sentiunt et epileptici paroxysm

ejutantur. Si hec puncta vel laesiones

acu

241

horre vel vapore dolore sentiat, verum qdm
ne membrana multi recentiorum negant,
repiri multis exprs firmant.
ns choroides cr arteriis jugularib. et sopor
rentulisq plurimis artificio mirabili
ne implicatis construit, vt spes aliis in eo pti
et complementu augrat. Hus horu prion
tionem, primo ut sint spes aliis officine
werem p naves attractu apparent, ad hus
gnem cu vitali spu pficienda. Ingrediti
cor hosce ventriculos p foramen qd a sub
cillaribus processibus iacens qd multis finato
hucusq fuit incognitu nec speciuum
ri in cerebris sanis incipiente vita privatis
atim dissectis, in alijs videntur substria cor
dolots et penitus obstruit. At hisce duobus ven
lis in vna veluti cumulato concurrentibus tertij
riculi reduit p substrato camerato epo seu
dine statim occurrit. Si igitur hic ventriculus
it in centro cerebri et in medio callosi ipsius et
iat, in cuius formae duo esse pites spiritu
Inpnnis duo ductus quorum primus ad basin
cerebri

spes aliis
alis pficiuntur

cerebri deducit et terminat in glandula
pituitaria sellae sphenoides insidente, ab
ductus in 3.m ventriculum decurrit spiritum vita
testes q. in illum defert, sequuntur testes, quae sunt pites ca
quis eminentiores et nates emulantes, vel
augent. post has sequitur ulna quae oblonga fo
ulna cerebri in forma ulnae efformata est, vel Anat
ci ulnam nominarunt. Inter has eminentias
ulna existit oblonga quae quasi fructibus semi
pini similis existit, pinealis vocatur quasi pyra
vel penis a latinis quod similitudinem quam p
fornix referat, Fornix seu testudo nihil aliud quam
portio callosi quae 3.m ventriculo supposita in
fornicis seu testudinis extructa et quasi
In Cuf. Usu ut tanquam arcus firmus et stans
ne superior cerebri mole huic subsistent
collapsa ac cadens hunc ventriculum 3.m op
Usus horum ventriculorum est, ut sint quasi quae
receptaculum et instar meatus deferentes
ad 4.m ventriculum. Usus denique partium in ipsis
tentarum, uti cornuum testium et alia quae ad
macem et constructione huius 3.i ventricu
4.i. denique ventriculus ordinem et loco pa

Secundi

cedit, nā in posteriori sede cerebri inter- 24.3
cellū et medulla dorsi, efformatq; huius
ra calami scriptorij formā refert und
mgsti, à lato c. principio sensim antaq; dora
nat. Huius ventriculi usus est ut spiritu
mali ultra manū spectat, glireat et in spi
dorsi demittat ut und p nervos in usum
distribuatq. Iuxta hunc ventriculū duos
vermiculares processus, vermis naq. processus
gine exprimunt; Duo isti processus ve vermiculares
nts, quorū vnus anteriore ventriculi
cerebello et dorsali medullae cōs, respi
ttero vero posteriore parte cerebelli oc
. Substantia horū caudae cū cerebelli sub
tia, ita ut nihil aliud sint, qm prominē
cerebelli substantia vermis referens, nec
essus in star vermis efformati.
oto cerebro et ventriculis cūbus accura
spectis occurrunt in basi cerebri quam
es considerandae et imprimis quidem illa
uis membranae, qm forma mirabili

processus

prius effigiatur ab exortu v. amplo et pe
simili in arctu vergit donec tande in ang
oblongam fistula, similq. atq; in infundi
finiat, q dorsu extensa & peculiare sibi for
ad glande pituitale descendit et in illa ter
natur. Vius huius infundibuli e pituita
menticia à cerebro excipe, et in glan
pituita demittere, hac glans sub dura
bri membrana existit, et in sella ossis sp
idis insidet; huius figura in humilion par
pressa e, gibbosa quodamo, in superiori pa
et sinu quoda insinuata eadem orte prosp
cularis ne, sed paulo minus tota quadrata
substia Substia extat glandulosa sed ceteram gla
cpis substia longe durior et compactior
nisq exte obduitur membrana tenui ex
ab infundibulo excipiat glande sinuos
Vius huius glandis e, ut pituita ab infun
excipiat et per foramina ossis sphenoidis in
et palatu rejiciat. Circa eandem piton
Galen. qd sit plexus admirabilis seu rete
mi

rabile ex renulis et arteriis gstructum, 245
rum in aalibg felu repit, in hoc uo mgna,
si aliqdo stingat repiri nalo parum e.
ultis tandc organa in hstoria cerebi defcri
da uenium, q à sede ubi ventriculorum ante
m angusti termini desinunt, exgsunt
d foramina ossis ethmoidis deducuntur,
g finiunt, hom sulstie à cerebro differt.
s e ut odores excipiant, et aere quoq.
ornu attrahant, et in anteriores ventri
os deducant.

rebri vsus e, ut sit facultatu tum sen
uam et motiuam principium et sedes
ipitis animalis officina, nerworum

Caturig o.

PARS 13

PARS 13

De medulla dorsali, et neruorum origine et distributione.

Q̃ Latinis medulla spinalis dr. q̃ quidem exu
ꝯ axitys nocat, nolunt alij nolunt latinè
dr. cerebrū oblongū. Hæc sita est in foramine
ornum vertebrarū et instar funis vel potiq̃ cau
dalis q̃ tota spina distinguit. Connexio magni
cerebri ipse satis apparent, subtilia nō cadunt cū ipsorum
exo. medulla cerebri ipsor est vna q̃ exit a calu
et ppriè medulla spinalis dr, altera q̃ calu
n exit sed intra caluā clausa gtinet q̃ tor
bipartita est alia s. globosa et calua figuram
æmulante magna mole fabrica, altera oblo
ta cuiuli angusta, vel potiq̃ caudiis instar
compoo compoo nō gstat ex nervis, membranis, veni
arteriis. Membranæ sunt duplices, q̃ exiū
a duab. cerebri meningib. Nervi sunt q̃
neruorū origo gnis alij oriuntur a medulla in cerebro q̃
ta, alij nō a medulla in vertebris q̃tem

ruorū p̄ quis tunt 7. paria. I.m horū nobilis
ū et amplissim ad interiora et media cere septem nor
pite obliquē prodens in medio pgressu coit nouū paria
infectione et d̄ab̄ror nec p̄ gtactū simpli I.m
ed p̄ medulle gfusione postea dispersum
uli contrū pueniū et in tunica retiula
expandit. Hoc 2.m par nouat ceriū rfle
a gnis xoro ostinxis. 3.m par ad oculos 3.m par
ū sporti cerp̄ mouet et cerū aperiendos pq ad oculos
uli palpebras agitat. Ab hoc pari plurimi
egunt ramuli p̄ in diuersas pites distri
nt. 3.m par e media regione cerebri enor 3.m par
et in lingue tunica ad sapores p̄cipiendos in lingue
rit. Ab hoc quoq̄ pa ri multi surculi pullu tunicam
ū grū alij in ḡta oculorū et pontis meatu
ueniant, alij in musculos faciei, p̄ordes
auctores, alij d̄nq̄ ad narū tunica et
ū radices ramificant. 4.m par 3. gbigum 4.m
d mingē et portione quada in palatū, alia
nica lingue substam durrit et gustū
ernit. 5.m par ad aures decurrit mul

6m par

7u

tosq; diffundit ramulos in larynges musculos
et ossis hyoidis. 6u amplissimus ipsos epiglottidis
nyce et partes nasales diffundit, vnde vnguedi.
7u par ab occipitis optima pte exortum
in lingue ad larynges musculos effertur et
gutu movere dr. Nervi i. gnis sunt multa p
q a qualibet vertebra exorta inter epis p
movendas distribuunt.

PARS 14

De Oculis

oculi mentis nre luminaſili

Oculi mentis nre lumina ut tutiores ess
unde ptibus circumsepti, q en calice ptes vel
tegumenta sunt n. sol. ut oculos defendan
tur et. ut cum aspectione visionem mo
gant a superiore. e. pte superilia, eum
inferiore male leviter operunt, m
rung, maiore angulu nasus in mo
quasi murus oculise interiectus a cey
dextri oculi et sinistra sinistri hum

hyom

249

ornata dicta eminent, palpebre interio
fixe et immutabiles q̃q̃ sunt, sin quia
graviores sint deorsu cu summa celeritate
moveri qant, graviores aut sunt oblimi
tes oculorum deorsu in eas dlabentes, palpebre
lugiones euidenter et geniculè pupillas
udunt cu celeritate ne q̃d obiter in eu
nidat et eas subito adaqunt adspectu
rendu, hae mollissimae sunt ne aliae laedrent
n extremis cilia posita dura cartilagine
nata; Oculi lubrici facti sunt et mpè oculi lubrici
bles ut asperitu grouung nellung sa factiunt.
guerterung. oculorum figura rotunda figura
obsaepe nec quem in gre humano vtaglo
aduertis sunt oulg, tu ut plura inse
ret, tu ut incursioni externarum rerum
g effetogportuna tu denig tu ad motu esset
ortissima. Magnitudo oculorum tantae quanta magnitudo
s hum. moles et summum videndi acu
n est laigtabat. IV. sunt genmi Numero

quidem et reliq sensus ut gustatior et inte-
rior fieret appetendi actio fuit ut vno
lato alter inuiolatus amborum munere fu-
ret ob nerworum opticorum conexione.

connexio

Oculorum connexio cum alijs partib. ex ijs q
dicemus patebit; Oculorum substantia ema-

substantia

Q. Composito gstat ex varijs partib. quae

compos

alia tocs sunt, alia proprie. Tocs appella-
tae emanant, et ita in supa qm infra de-
sinistra et media quae pte spectant, hae
nouerant n. a plerisq comprehendunt quae
sunt nerui, venae arteriae membranae
cartilagines, ligamenta, cutis. Haec ptes
cap. et thoraci in abdomine et cruribus
nib. mgte sensus fide fait, ptes innu-

propria

meros q in toto corpore diffundunt, sed
aliqua quae pte coercitae iacent vt co
in solo capite; haec at. sunt mouliss hum
membrana pellucida nam at. n. vari a
gstans ap scriptores reperit, 5. esse cum qui
Authorib. arbitror quam pte ordinee

gstorum

251

ternis ad interna sensim egredientem
ter quasi circu oculu nata, hec. c. re
as ginet et amplexat hunc in fine
culi mole firma reddat, huiq orty à pri
nio humiti et in maiore fridis circulu
nit. Hec candida et ab hipp.c albu oculi
ti in quo eidm naam nulle vene com
ent, at cu sang.o copiosiore hurgent mpe
t gpicue ut in ophtalmia, Altera adna
xe subiecta tunica qua noe carnit, id
t innoiata nocati, ority a tenuiteis mu
tu tenuitatib. in mebrana amplisia
erminati gpe fride et hum obstiem
tuta ut huiq interuentu conoda fient
rnea mugentom insertio. 3.a q gneiq
ezators Lat. cornea qe cornu ptis
at humidae ut q ea radij visiles transeant
rni possit, qnia at. duro cornu adsitis, ec
idcirco dura e, ority à dura menige

Adnata

orty adnatae

Album oculi mem

Tuna adna dicitur.

Tunica innoiata

Cornea

et à pte sui anteriori humida et subtilis ut
illic et fris, et pupilla sitae, totu oculu
git et cophendit qd diuersiores in facies
ga pte anteriore pterograte sunt ut cedan
cornea et pupilla, sed cur humida in ut rem
Cilin magines facile admitteret. Cur
ni ut reb. externis inundata obijceret. q

4.a Vnea, ca unea noiat co qe ut granu vue par
ow et media foramen obtinet, qd tr p
e quo aies visus gredit, Hec at. membra
qnonia posteriorib. ptib. ppemolu cornea
haerefit à pmonb. at. longe alte, idaircoji
tus humor aqueus toty pene in pmonb
fluxit origine habit a tenui cerebri m
5a Aranea
αραχνοειδης
nge 5.a et postrema tunica αραχνοειδης
aranea noiat q gxe ac uru circa un
extendit nigro colore pdita ut pp veng
arteriis qb. illa gpergit et qb. unea sea
Vafcit ex nervo optico tenuissime fus et dila
Huig vsus tu vt amplecti horem vitr
et crystallinu tu vt impedrat ne aqueus

humor

mor cu illis miscetur & foramen uuee mbrō
unpens. Et nic tunicam n. adduntatio
n. Vna peticularis dicta obretis similitudine
rossentat, oritq; ge medulla nerui optici di
ta et in membranosa substam conexuta.
cū usu fuit efformata ut crystallinū humore
diate mudmeret et à vicinis partib. defendret.
ea ut alteracom à speciebg externis facta qu
hagg ad nervū opticū deportaret, gal. tunica
e n applicat, gpperea substia, nec colore tum
nitatq sed potig pura medulla dilatata:
era tunica vitrea nuncupatq eo qd vitrem
nore circundet. In hac notatq gelsus quidm
oroide, q Celsaris dr, quemedante crystal
humor uuee alligatq et aqueg à vitreo seiunitq.
mores oculorū sunt tres. I. q in dissectione
urnit, Aqueg uel albugineg dr, grece ὑδατοειδεῖς.
ὑροειδῆ: hic puritate tenuitate et colore
ia, aut albumen oui gelsus refert. Consti
tq inter uuea et cornea tunica tribusq.
nbranis amplexatq. Ffdnata, Gnorata et
nea, In hoc humore hypothymata id est suffu

ciuala
ris

vitrea

Et umores
oculorum

frones multos catarrhactae quantum quae
chirurgica ocu auferunt. Huius humoris
et ut chrystallinum tendat et gibbeat, ne ab uc
externo egrediatur, prima uuea et cornea tunica
roridi humore inspergit, ne pariter defluen
et corrugentur, sicque visum laedant, insuper ocularis
instar seu peripiculum instar tunicae chorioeae
linum detorquet et visiles species coadunat. 2 hu
humor Crystallinus 2 ὑαλοειδής lat. crystallinus et glacialis
dicitur, instar e. glacii geritur et splendidus, hunc
medio oculi situatur, unde oculi centrum et tota
à gibba appellatur. Huius figura gibbosa con
spicitur qua pupillae respicit prior et ac po
nior, ut species visiles commodius recipere illaesae
queat, qua res colore veluti delebat, sed alibi huius
ac splendidius ur, in hunc usum geritur et crystalli
humor, ut esset principale videndi instrum
visibilium species recipere hinc cerebro ac
nu optium dimittere. 3 et ult. humore vitreus
3 humor vitreus aut vitriformis graece ὑαλοειδής quasi
et colore vitrofuso vel ovi albumini liquo
lis. Situs et in posticia crystallini humoris
ut sic

255

e decurrentis spg à cerebro in crystallinu
cero mpcty qdmo retardaret, haudutr qm
Mino pte antica obtg e aqueg humor adu
insilientiu colonu frangendo impcty. Nerui oculy ner
coponitz oculy, qru alij sunt mjorij, optici dicuis et compo
g Motorij, illi crassitie et origine cum hypnitz
um, cani n quide relati vena aut arteria
luti spongia tm n sunt spongiosi et molles
teriore cerebri medulla crassuntz et nosg
prepentes in medio coitione faciunt, ut
cepte in 2o oculis venirentz et simplices
plices fugentz. Vel ut tuta illorn fieret
lutio, q rao mpe anatomica inter alios à
minico pbr, nol ut qal. ppedito vno oculo
is videndi in alin fluceret. Horu ner
ysus e, spg cales in oculos sferne ad visio
tu ad sensu gupiendu. Motorij nerui o
tu uno stipite iunguntz ut vnieg nerus
tz, ca sed iaa ut pari motu oculi agita
et spes eodm punto in oculis terminarentz
ca à se invicem divempti in oculorum

musau

los deferunt. Cerebro venis et arteriis oculus gaudet, hic ad nutritionem hic ad vitae gubernationem.
Denique in oculorum compositione repitur adeps, carunculae quae dicuntur glandulae. Adeps circa oculis adnascitur, ut stimulo motu cuiusque humore aliquo humescerent, ne exicarent. Caruncula in interiori angulo existit, quae prohibet ne lachrymae, vel alius salsus humor, genas defluat, et ne parvilla oculi laedat, dicuntur. Glandulae in oculorum angulis situantur humore fino ut humiditate gaudeant, lachrymas producant et motum oculorum adiuvent.
Partes, quae in aperto oculo existunt, sunt duae, iris et pupilla, oculorum anguli sunt canthi, quorum maior quae nasi existit, alter minor quae tempori est.
Iris quid
Iris circulus in medio oculi situs variis coloribus distinctus, ut eorum diversitate et species oculi noscantur. Existunt autem isti colores in nuca membrana variis venulis referta. Pupilla est foramen illud in media nuca perforatum seu in medio iridis quod per caritatem nigrum et obscurum apparet, quae nigredine carent. Oculorum usus in aliquibus rebus cernibilibus figere et cerebro repraesentare ut quae ea eligat et sequatur quae utilia sunt, fugiatque quae

Pars

De partib. circa oculu gestentib.

es q oculis adiacent, sunt palpebre, à palpi
do sic dicte, Arti Edrza qd. s. sint oculorū tegu
ta et folia, in hoc genere existunt, superior
mobilis, inferior semimobilis manet. Harū
ra ptim carnea, ptim cartilaginea. carnea palpebram
componunt, cutis q lapsiore, qm in aliis ptis substia
et musculi tres, quorū vng movet sursū
ne deorsum trahunt. Habent insuq venas, ar
ias et nervii; Cartilagines palpebram Eazbo
ne dicitur, semicirculares in eu usu ut me
palpebre claudrent et aperrent et ut admiu
oculos tuerent. In extremitate harū
brum blepharides pilis q Cilia contrahunt in
fine ut spg visiles et radios ab oculis emanan
rigant et impediant, no aalenda aut alia
oculu ingredrant. Supercilia nihil aliud sunt
ptis frontis extremitates, hino pili supra
u orati. Supercilioū compositio tota gstat ex
ttis fibris carnosis adipe, cute et pilis.

Vlnse

Vnde oculos nulli instar ut tueantur et
hinc dependentib. oculos tendent.
Cætera, quæ ad alios sensus explicandos pertin
prim. et dictis satis eluent, prim. et natural.
Appendentis vel Gallij Caserij poterunt re
g. historia et descriptione ejusdem qq. sensu
exteriorum in q. plurima sepulchra tum
digna reperiuntur.

Sectio 4.a 2.di

SECTIO QVARTA
Secundi Corporis
De Artubus

...ing in superiorib. & partib. ghmentib. et ghentis
...trib. ventrib. seu brunii cantatib. restat nunc
...nty dissecemg. Artus duo existunt Manus. et pedes.
...g inicipit à scapula et ad humos usq digitos ghendit
...ndo tres Brachiu, cubiti, et extrema manu
...s ab ischio ad humos usq digitos extendunt
...quq sunt tres Femur, tibia, et extrema parte.

PARS I.a
De musculis scapulas mouentib.

...mang fiunt et pes componitq ex quinq mu
...is corib, Musculis, venis, arteriis nerui et ossib.
...iu nò corum, vasorū et ossiū historia in hnpio
...adnuginig. Nunc d musculis agendu superest
...scapularu p.s musculis a figura trapezij
...el circularis, qd Monachi cucula referat,
...druit p longu ab occipite toto usq ad 8.am thora
cis

cis vertebra. Hinc variis fibrarum generib.
calq; in tota homoplata spina, et basin fere me
implantantq, diversq; motu sursu, deorsu, roboris
scapula inter gnet. 2.a musculus q ab anatomi
2.q musculus quinq acuipitis in 4.or musculos dividitq q
2.q. tores appellantur, oriuntq à 1.a 2.a et 3.a cervicis
tebra et in superiore cap inferiore scapule
faciei ubi longa cauitas insculpta, inserunt
in hunc usu, ut sublidium trapezio feren
3.q et 4.q scapula sursu eleuent. 3.q et 4.q sunt hi post
trapezij, et latissimi q interiori scapule
5.q ti ea dorsu habiunt. 5.q Serratq minor distrend
à costis superiorib. oriturq in processu coracoide
dine partim carnoso partim nervoso deferbr ut pertinq
6.q pula antrorsu adducat. 6.q Rhomboides q
quadrangulare nuncupatq primupium dicit
vertebris internis cervicis et superis 3.q thor
et in scapule basin inseritq ut retrorsu omo
retrahat. Alij musculi scapularu à gibba
micis numerantq, q potiq aliarum partu
proprij, propterea d his nulla faciemus
tione.

PARS 2.a

PARS 7.a

261

De Musculis Brachij

chiū moventes musculi à Laurentio octo
cerantur. quorū duo primi sursū brachiū mo
t horū vnus à figura littere Δ, Deltoides appd duo primi
ab alijs proprijs et humeralis. oritur à tota omosursū mo
re spinæ et acromio et validissimo tendine in uent brachiū
ta desinens terminatur in media humeri jtem
supra spinatus à canitate omoplatæ emergit
brachij cervicē inseritur. 3.s et 4.s sunt latissimi
maior rotundus, ille Anisi alpter aut dorsalis dicitur
nis ossis sacri lumborū et nonē thoracis latu
cipio oponitur. Deinde in homoplatæ angulum
nonē delatus robusto et reflexo tendine hu
meri caput inseritur rotundus maior ab ima
plate costa emanitur, et in brachij cervicem
tur. Horū usus brachiū dorsū movere. 5.us mus
pectoralis dr, qd pectori insidet, oritur hic a
i plurū dimidia parte et sterno ppè toto nec
ostis 6.a 7.a et 8. et inseritur forti et reduplicato
ne in brachij os, inter deltoidē et bicipitē
sulcū, Huius musculi ope brachiū sursū
deorsum

deorsum et retrahunt, pp illorum hia genera
q in illo apparent, spinè br antrorsum semp mouet
6.a infra spinatus dictus à cauitate infra spinam
natus, in brachium inserit m eum usu, ut retrorsum
torqueat. In huius subsidium occurrunt 7. et 8.
s. rotundus minor, et subscapularis, ille à costa
inferiore complatae orit, hic a scapula hma
et in interiore humeri delati in brachij con
inserunt, cu hi musculi sua actione gu
runt, motu brachij circulare efficiunt

PARS 3.a

De musculis cubiti et Radij

Cubiti 4.or numerantur musculi, quorum pri
biceps dr, qd duo capita sortitur, à scapulae cu
cubiti 4.or musculi
cubo caput vnum exorit, alterum ex coracoi
sessu emergit, hinc in vnum ventre et tendi
coeunt, gueniunt: ad interiorem radij partem
hic musculus inserit. In hoc obseruandum
appendix carnosa in medium fere brachij os mu
tur. huius musculi usus est cubitum flectere.
2.o Brachiaeus nuncupatur, qd à brachio sup
et ante

nteriore carnosus operatur et ossi adhaerens 263
radiu cu bicipite deterit cu pstat usu qua biceps.
musculus longus dr q à costa inferiore scapule
ergit, et cu 4o musculo gemuit et quinqtus
co tendine foris carnoso, intus nervoso in ole
ru implantatur. Ulnae cubitu operundu.
peris ductus à cervice postica humeri praeductus
mo, quo ductu et cu longo inserit eundeq motu
to impertit.
u movent 4or pariter musculi. 1s rotundus dr q radius mus
nterna brachii apophysi obliquè in radiu propè cubi 4or.
iu membranoso tendine ~~gstat~~ cessat, hic pronu 1s
efficit motu. 2s quadratus ab imo cubito in 2s
radiu desinit hinultq pronu edit motu.
minu radii motu operatur et à pte inferiore 3s
dii in interiore radii inserit, vocatur longus.
apophysi externa brachii in medium 4s
radium inserit, movetq radium
u supino, hic nomino carpo

PARS 4ª
DE MUSCULIS CARPI

duo musculi carpi monent 4.or musculi duo 1.i ab interiori brachij apophysi orati in metacarpij os 1.um digiti sublimis et 4.um carpi desinunt. Horum usus est carpum flectere; 3.i ab exteriori apophysi brachij ortus radio instrati gemino tendine in 1.um et 2.um os metacarpij terminati. Hic carpum extendit. 4.us denique cum 3.o exortus sed paulo inferior oriens in metacarpij digito minimo sublimis inserit. 1.um extendit hunc 3.i Hi 4.or musculi limitati obliquè et ad latera carpi agitant. Interiores musculus unus adiungitur, 4 palmaris nunc hic carnes in principio existit, postea in tendinem et membranosum degenerat, quo tota palma cuti tantopè adhaeret, ut ab ea vix separetur, officium est manus apprehensione adducere et subsalatos musculos eorumq. manus tendere et descendere

Pars 5.a

PARS 5.a

De musculis Pollicis.

liares musculi pollice mouent, quorũ duo
flectendo dicantur, quorũ vnus à superiore radio
in ult.m articulũ pollicis implantatur, alter
e carpi in medium pollicis deferitur. sequuntur
o ab eodem principio enascentes, et in 3.m pollicis
ulũ bifurcatis nervis eius partes terminantes pollicem
dunt, adducunt musculi tres q à metacarpio
ntur et monticulũ veneris constituunt, Abducunt
ic totidem musculi propriis nervis carentes.

PARS 6.a

De Musculis digitorũ 4.or

uli digitos mouentes, eosq flectentes duo
ntur, quorũ vnus sublimis dr ab ab interna
hij apophysi gsurgens et 4.or tendinibus in
torũ 2.a articulaci inserit. alius profundus
in substratus eodem principio enatus in totidem
mos 4.or scindit, q mirabilinaci artificio

duo musculi digitorũ.

sublimis

sublimis tendines perrant ut ad 3.a articulum
tutis deveniri possint. Digitorum porrectioni vero
dicati musculi, q. à sylvio tenser digitorum nun-
pati oriti ab apophysi externa brachij et annu-
vinculo colligati in 2.a et 3.a articulum insertis
porrigi. Et nunc musculi in plures quidam dis-
species qui cum ossa nidcant origine et insertione
digitorum adductioni 4.or musculi inservient q. à
unicorni figura lumbrici et vermiculares bis, et
tendinibus quindi musculi emergunt et cum
digitorum porrecti, obliquè ad 3.a internodium ser-
ffbducunt digitos sex parvi musculi in media
spatijs latitantes, quorum tres sunt interni et tres
externi. Externi ad externam articulum et pri-
delati cum vermicularib. coeuntes extensionem pant
inservient.

PARS 7.a

De partibus in manu notandis et usu ac Præstantia manus

Manus in tres partes distribuitur in Carpum, Metacarpum et Digitos, In metacarpio duae partes g. Digitus. Externa s. et interna. Illa prona dicuntur

ici graeci προκαστικον; Interna Palma dr 267
nda mang. In qua chiromantici hue
propie dsumunt, mpe no ghidrantlineas
ortiulos, seu primentiores, et carnosio
ites. Lineae plures ab illis notantur quarum
apud Cardanu et alios chyromanticos lege
ritis. Monticulorum noa planetis accomodant
ven, Joui, Saturno, Soli Mercurio. Vsu et pstan
mang eleganter dsinpsit gal. p. d. us. pt. c. q.
cto. manu sapie instrm organa antecedu
na et oium instrorum instra. Mang ostium manus
phendre et qunq. qa co pleti, ppca mang ostium
ita fuit dformata ut qunq. qa variis sig
structa apphendre poet. Digitorum nomina
hungere placet. I. a fortitudine pollex dicitur 1g
nel artixer. 2. ab actione Index nuncupatur 2g
dixarto. 3. Fine medius ob muneris infamia 3g
appellatur skrobos. 4. Iatrikos graeci seu 4g
ci vocatur et paraskrodos, co. c. digito prisci solebant
naca miscere vel potius solebant illa degustare.
inimus et Auricularis dr eo qd aures ipso emunt, mixros
In extremitate digitorum pites corneae repunt
ungues cotr dnr, in eis usu ut firmissimam
int apphensione.

Pars 8.a

PARS 8a

De Pedibus

Quia spina dorsi et lumbi incumbunt ossi sacro et femoribus iungunt, et similitatis humpta ouf re et musculis dorsi et lumborum antea omnis principia ad pedis musculos ducuntur ago oppedit. Musculi dorsales et lumbares sunt

Musculi dorsales 8.o 4.or s. coutiag. pte, horum primi lumbares nuncupati oriunt à cauitate ossis ilii et a re et interiore pte ossis sacri, et sursum cum processus vertebrarum lumborum ascendentes in infima costa terminantur. Horum munus est flexum dorsum in anteriorem rectà deflectere et latus torquere. Qui enim, qui in ipso existunt lumbares et dorsales nocati, à superiore pte ossis sacri enascuntur, et cum longitudine spinae procedentes, cuilibet vertebrarum processui tendine cingunt, quae frenula nervosa appellant, denique ad ossa lapidosa pueniunt et summa mamillare processu adfigunt. Horum usus est, dorsum totum et caput ipsum in posteriora tra

ab exterior sitis facie jte ou esti eidem lum
uertebras, qb. alligant a cute fine in spinam
vr.a uertebrarum thoracis desinunt. Lumbarcshi
ores appellant, hunc motum efficiunt vt in
riora lumbos inflectant stante thorace et dorsa.
rsales dicti à spina vr.a vertebra thoracis
nt et sursum tendentes latiores facti mox cauti
thoracis vertebra terminant; horum mung e
rum curuare.

PARS 9a.

De musculis femur mouentibg.

numerant musculi femur cientes, quorum
3. et 4us nates constituunt, et oriunt oes.
is sili appendice osse sacro et coccyge, et
acore trochantera desinunt. Vsus horum
r retrorsum extorsumq: ducere. 5.s crassaq
à vr. et ii.a vertebra thoracis interne ori
t eidem lumbos durrores sub renib. transit
tuper in calculosis meruae accidit ex huius
culi extensione, per os ischij egrans in
hantera parum inserit hic Psoas abtipp.o
tal.o dr, huius mung e femur antorsum
simul

usus horum
musculorum

simul sursu ac introrsu ducere. 6.s oritur a tota
ossis appendice, et in trochantera minore implan-
tatur. Hinc usus est cum quoto. 7.o Gracilis ab osse cruris
oritur et in anteriore femoris item sub trochantere
minore desinit femur sursu ac introrsu flectit.
Quis carnosus et mira fibrarum varietate intexitur
ab interiore osse pubis ipse et appendice cum
quo totum crus descendit et in femoris caput inserit
desinit movet femur ut 7.o sed nyse minus
9.o principio carnoso et lato ab appendice ossis pubis
externa erumpens sensim gracilescens valde
tendine in sinu trochanteris magni implantatur
hic femur agitat in orbe et introrsu habet. 8.o
appendice ossis pubis interna dorsum geniculi in quo
veluti musculos diuisis, postea sic unitis pone
insertione terminatur. Istis usus est femur in orbe
et extrorsu movere.

PARS 10.a

De Musculis tibiae.

Musculi tibiam moventes variisunt horum besp
diti a tubere ischii oriuntur, et in tibiam in
serunt. Horum muny. tibiam flectere. 4.o sunt
capite

ta sortitur, alterum à commissura ossis pubis 271
rum ab exteriore femoris parte oriuntur unicuique
in posteriore tibiae parte inseritur quae flectit
tibi adducit. 5.s et 6.s vastorum quorum vnus exter-
a radice tota trochanteris magni alter interior
chanteris parvo et cruris osse sibi vsurpantur
tibiae inserunt, hi tibiae extendunt. 7.s Rectus rectus
oritur à spina externa et interna ilij, mouetque
ridentes tibiae. 8.s Cruraeus nuncupatur qua ossi
cis affixus et ut Bachius Gallij hic cum
pidentibus. 3b. unum tendinem efformat, qui in
ae pripium antiquum lati inseritur. 9.s et 10.s sunt
es et popliteus, longus longissimus ab ilij spina
ij obliquè in interna tibiae et antica deflectit
teus ab inferiore femoris tuberculo natus, quadratus
em tibiae interiori inseritur, hi duo intibi tibiam
unt. II.s Membranosus seu fascia lata nunu
carnoso pripio a spina ossis ilion emergit
tibiae externae lato instar fasciae tendine os
culos muniit et ad extremum usque pedem
ertit, huic mungo tibiae adhaereo.

Pars IIa

PARS IIa

De Musculis Pedis

1.s Tibieg Musculorum pedis motorum 1.us Tibieg extensor nuncupatur à signo tibiae genu ortus bifido tendine in pedis collum inserit. Huic pedem flectere. 2.us Peronaeus

2.us Peronaeg biceps à fibulae supra epiphysi et à medio peronaei oriatur gemino tendine nos pedis inserit et in minimi digiti. 3.us et 4.us gemelli nuncupantur interno alter externus à femoris capite cum unico tendine cum 5.o effluunt et in calcis principio desinunt. 5.us Soleus oriatur a tibiae et peronaei commissura crassior et cum praedictis terminatur hos pedis extendunt. 6.us Plantaris dictus gracilis in plantae totius interim assumit huic simul pedis extendere.

PARS IIa

De Musculis Digitorum Pedis

Primus Musculorum digitorum Magnus dr, qui oritur a superiori tibiae epiphysi et in 3.a 4.or hujus articulos quadruplici tendine inserit, hunc motu plantae inflectat. 2.us Minor dr a plantae interna ortus quatuor tendinibus primus musculi in 2.di digitorum articulos

flectit

ctis digitos in primo.
musculus à sima et externa tibia exortus in
tendines 4or. dissecatus, in articulos digitorum insertus
digitos extendit. sequuntur 4or. lumbrici à
ndi seu digitis flexoris magni tendinib. orati
digitos terminati hos adducunt. reliqui musculi
digitos adducunt. Interossei vocantur à pedis
ossibus, et flexoribus in parte inferiori terminantur.

PARS 13a

De musculis pollicis pedis.

musculus pollicis 1o. movens et flexor à fibula exit
à media fibula oriatur et in duos tendines
ipsis pollicis extenuit. 2us Attentus ossi pedis
primo pollicis adducit. 3us à calcis interna parte
oriatur et in pollicis pedis os implantatur, hunc stat
ut pollicis abducat. Adnotandum quod peculiaris ade
musculus à calce exortus quinti digiti Abductor di
Totius pedis ⊙ gressu et ambulatione facien
actio magna ⊙ apprehensio sic pedis progressio

Hæc et utroq; cpre tu arido tu integro
in Laude Dei omnipotentis et virgi
nis separa dicta sint 3. septbris. 1603.

finis